4. BASKI

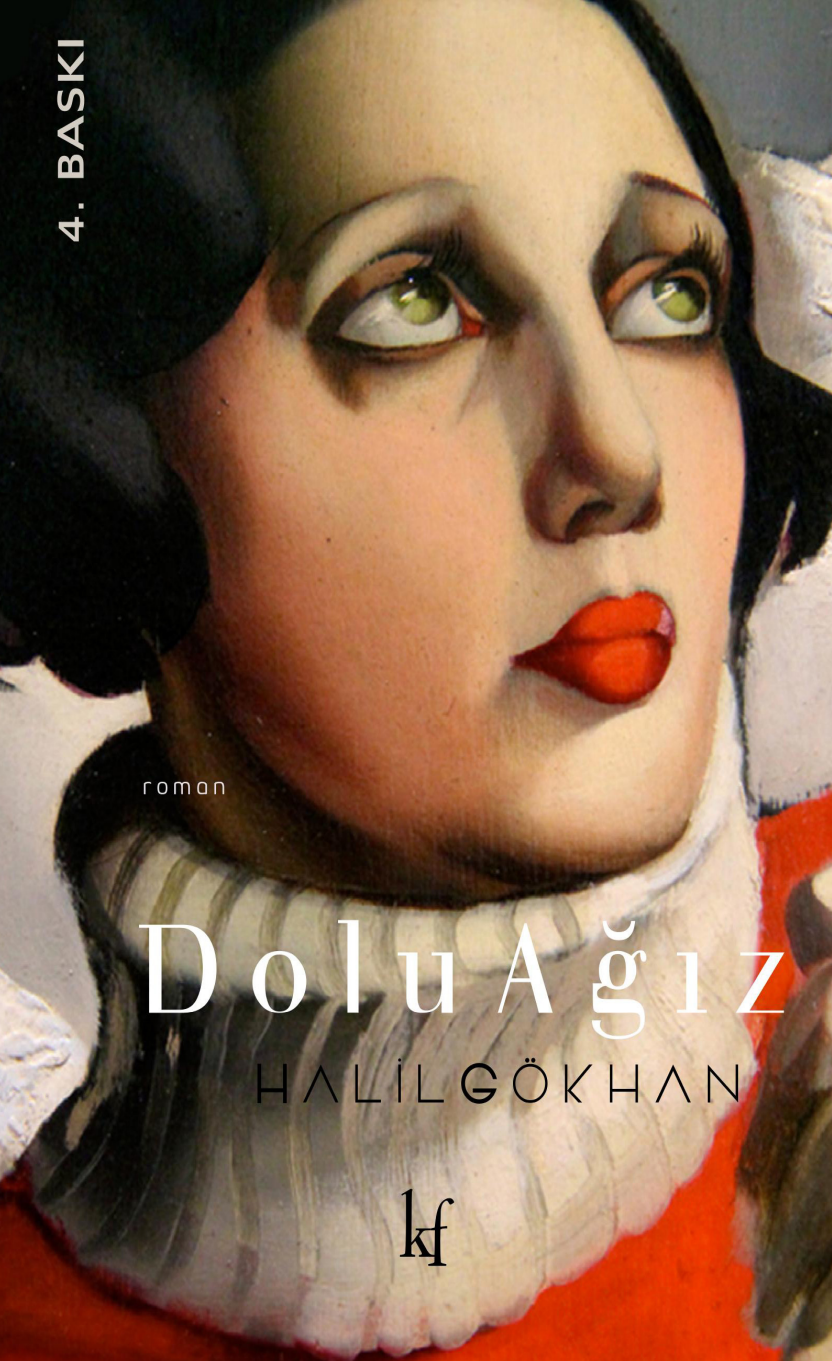

roman

Dolu Ağız

HALİL GÖKHAN

kf

DOLU AĞIZ
Halil Gökhan
Roman
226 sayfa
2. Baskı
(1. Baskı, 2004, *Konuşan Kadın* adıyla)

KAFEKÜLTÜR Yayıncılık © 2012, YENİ CEP
www.kafekitap.com
iletisim@kafekitap.com

© Halil Gökhan 2012
www.halilgokhan.com

KAFEKÜLTÜR Yayıncılık
İslambey Cd. 44/13 34050 Eyüp İstanbul
0212 615 22 99

ISBN 978-605-5249-12-0

Baskı: Net Kırtasiye Tan. ve Matbaa San. Tic. Ltd. Şti.
Taksim Cd. Yoğurtçu Faik Sk. No 3 Taksim Beyoğlu İstanbul

DOLU AĞIZ

Halil Gökhan

roman

HALİL GÖKHAN: (d. 1967, Tarsus) yazar, editör, çevirmen. Şair yazar H. Zekai Yiğitler ve eğitimci-çevirmen Nuriye Yiğitler'in oğludur. İlk yapıtı 1989'da Varlık Dergisi'nde yayımlandı. Yazı ve çevirileriyle sanat basınında uzun dönem yer aldı. Roman, öykü ve şiir kitapları çevirdi. İlk kitap çevirisi Enstantaneler (Alain-Robbe Grillet) 1990'da yayımlandı. İlk romanı Yedinci 1999'da çıktı. 2004'te Konuşan Kadın, 2006'da ise Yeni Sevgili ve 2009'da Erkekler Cennetinde Son Tango romanları çıktı. Abdi İpekçi, Orhon Murat Arıburnu, Altın Koza, Yaşar Nabi Nayır yarışmalarında; öykü, film hikâyesi ve şiir dallarında ödüller kazandı.

2000 yılında Türkolog Timour Muhidine ile birlikte hazırladıkları Türk Edebiyatında Paris adlı kitap, aynı yıl Fransızca da çıktı. Modern ve çağdaş Fransız şiiri antolojileri hazırladı. Çeşitli otomobil dergilerinde bir bütün olarak yazdığı denemelerini Otomobil adlı kitabında bir araya getirdi. 2000'den bu yana serbest ve bağımsız bir yazar olarak çalışmakta, Le Monde diplomatique'in Türkiye temsilciliğini ve editörlüğünü yaptı. Editörlük, yayınbasın danışmanlığı, yayın hakları, iletişim gibi alanlarda çalışmalarını sürdürmektedir. Barbuni.com kültür sanat haber içerik sitesinin kurucusudur.

"Ve İsa halkı yanına çağırıp onlara dedi: Dinleyin ve anlayın; ağza giren şey insanı kirletmez; fakat ağızdan çıkan şeydir ki, insanı kirletir."

Yeni Ahid, Matta, 15

Tasarımlar için Ümit Ünal'a
teşekkürler...

İlk Gün

1.

"Sizden bir şey istiyorum. Yerine getirilmediği sürece istekler hiç bitmez. İşlerimi tek başıma yapmayı aslında çok severim. Ama benim de yapamayacağım şeyler var.

Sizden istediğim şey "tasarımlarınızla beni kucaklamanız, stilinizle bana yaklaşmanız değil. Bunun bir kostümden çok başka bir şey olduğuna emin olmalısınız. Buraya sizden, ünlü 'ancient look' stilinizden bir parça koparmaya, Leon Ziya Şehzade'den giyinmeye gelmedim.

Genellikle konfeksiyonlardan ve hazır giyim butiklerden elbise almayı pek sevmem. Nasıl ki içinde tutuklu bulunduğum deri kılıf sadece bana özel olarak yaratılmıştır; taşıdığım giysilerin ve hatta iç çamaşırlarımın bile sadece bana ait olmasını, dünyada bir eşlerinin daha olmamasını tercih ederim. Herkes gibi olmayı ve herkes gibi giyinmeyi sevmiyorum.

Benim de yapamayacağım şeyler var. Ağaçlar gibi. Ağaçlar rüzgârı öpebilir, etrafa koku yayabilir ve çiçeklerine arıları çekebilirler ama bir başkasını kucaklayamazlar. Çünkü ağaçların

gövdeleri başka gövdeleri özlemez. Yoksa öyle oldukları yerde durmaz, hareket ederlerdi. Bunu mutlaka yaparlardı, eminim.

Size neden 'becerikli' dediklerini merak etmiyorum herkes gibi; sadece becerikli olduğunuzu hissediyorum. Bu his, Bostan Sokağı'nın başında içimi kaplamaya başlıyor. İki yüksek ve yeni binanın arasındaki bu 24 no'lu iki katlı ahşap-betonarme ve bahçesiz, karanlık evin içinde yüksek becerilerinizin yarattığı ruhani 'haute-couture' her halinden belli oluyor. Tarzınızın basamaklarının en üst noktasındasınız ve belki de bir hayatın uçurumlarının en derininde...

Orta yaşın kıyısında bir kadınım gördüğünüz gibi. Boyum bir yetmişe yakın. İki ince uzun bacak: Bütün hayalim buydu çocukluğumdan beri. Ama bacaklarımın incelmek ve uzamak yerine, boylarının neredeyse çocuk yaşımdakilerle aynı kalması ve üstelik biraz da kalınlaşmaları hep beni çileden çıkartmıştır... Bu yüzden şimdiye kadar pek fazla pantolon giymedim. En sevdiğim giyim tarzı çok 'frappant' olmayan, sade elbiseler. Ama hanım hanımcık görünmekten kurtulamadığım bu tarz içinde boğuluyor ve kıvranıyorum sürekli...

Sizden çok şey istemiyorum. Hiç de gizemli ve zor bir şey değil istediğim. Tabiattan mı cennetten mi geldiği belli olmayan o acımasız ve yüce 'güzellik' buyruklarının suçortaklığıyla, saçlar ve

topuklu ayakkabılar arasında sıkışıp kalan bir kadının belki de son isteği.
Güzellik. Kadınların en büyük arzusu güzelliktir. Ama ben istemiyorum bunu. Çoğu kadın gibi çirkin değilim çünkü. Güzelim ve bu vücudumun suçu. Kadınlığımın cezası. Güzel olmasaydım, tabiat bana yine bir suç bulurdu. Sadece ellerimin güzel olması, parmakların ince ve narin olması bile yeterdi. Kadın budur. En güzel tarafı, ne olursa olsun güzel olması gerektiğidir. Her kadının bir tarafının ya da bir şeyinin güzel olması yeterlidir. Ama ben, dışarıdan bakıldığında görülmeyen taraflarımın görünenlerden daha güzel olduğu konusunda iddialı buluyorum kendimi.
Sizden benim için 'becermenizi' istediğim tek bir şey var sadece."

*

Bu son isteği yazacaklarımın sonuna bırakıp gereksiz bir gerilim yaratmak istemiyorum. Her şey apaçık ortadaydı: Bu kadın açıkça benden ağzını dikmemi istiyordu.
Öğle vakti, hâlâ karanlık görüntüsünü üzerinde taşıyan modaevimin kapısını çalmadan açmış, içeriye sessizce girmiş ve üstüne siyah kadifeden bir örtü atılmış deri koltuğa oturmuştu. Bir ayağını kalçalarının altına almışken diğer

ayağıyla da yere dik bir sütun oluştururcasına kendine güvenini dışavuran bir görünüm içine kurulmuştu.
Bu görünümü bozan tek şey hiçbir ifadenin okunamadığı yüzüydü. Ümitsiz bakışlarına bakılırsa galiba daha önce hiçbir hekim ya da becerikli kişi bu kirli işi yapmayı kabul etmemişti. Onları caydıran tıp ahlakından çok, bu olanaksız görevin zorluk derecesi ve acı sonuçlarıydı.
Bu iş için ona göre son uygun adrese geldiğinde, ki bu adres Nişantaşı'nda ünlü bir moda terzisinin işyeriydi, yeni yeni ünlenmeye başlamış bir şarkıcının cazip tekliflerini henüz geri çevirmiştim. Peki bu genç kadın, moda terziliği mesleğinin yeraltına inmiş gizli ilkeleri olduğunu mu sanıyordu? Bal gibi yanılıyordu işte. En şeffaf meslektir moda terziliği, ama sanatımızı kullanarak çok kusur kapatır, çok şey kurtarırırız.
Bir hekim, açılan yaraları kapatmak için "dikerken" biz moda terzileri dünyaya bir yara olarak geldiğine inanan insanın küçük varlık yaralarını süslemek ve onun varolmaktan duyduğu hazza bir biçim vermek için "dikeriz". Bu konu, mesleğimin gizli ilkelerinden biri olmasa da varolma nedenlerinin en önde gelenidir.
Bana önerdiği olağanüstü gülünç para teklifi için mi yoksa anlattıkları yüzünden mi bilmiyorum

ama, onu "dikme" kararını aldığım on günün sonunda bu ağzın kesinlikle kapanması gerektiğine inanabileceğimi o sırada bilmiyor ve aklıma bile getirmiyordum. Bir teklifi geri çevirmek için karşımızdakini yeteri kadar beklememek gerektiğini biliriz ama nedense teklifin sözlere dökülmesini sonuna kadar anlamsız bir sabırla bekleriz. Bu zaman zarfında aslında dikkat ettiğimiz teklifin ayrıntıları değil, karşımızda duran mağlup kişinin reddedilmiş yüzünün ayrıntılarıdır.

Hayatı boyunca bir modelist olmaktan öteye gidememiş olan annem Ester Ziya'nın ölümüyle devraldığım bu dükkâna "LaMode" adını verdiğimde gözü yükseklerde genç bir modacıydım. Ama eğer günün birinde bir ağzı dikme kararı verip vermemekle baş başa kalacağımı bilseydim o günü uğursuz ilan eder ve annemin annesinin mesleği olan kumaşçılığa dönerdim.

Oysa o uğursuz gün, kendimi mahvedecek kararı alarak hayatın gerçek muhasebesine girişmek gibi köklü ve "soylu" bir işe kalkışacağımı ne yazık ki hiç bilmiyordum.

2.

"Ağzımı diktirmek için başvurduğum azılı katiller, rastladığım belalı serseriler de bir hekimin ölümüne mal olan kutsal görevi yerine getirmekte tereddüt etmeselerdi, şu anda burada sizinle konuşuyor olmazdım.

Şimdi düşünüyorum da onların tereddüt etmeleri, beni sadece bir cinayete sürüklemedi; zaten her kim olursa olsun insanların belirli bir gayretin üstüne çıkmaktan yoksun yaratılmış olduklarını biliyor olmam beni aynı zamanda başkalarının felaketlerine karşı duyarsız kıldı. Kendini aşma becerisinden yoksun birisi karşısında tabiatın, özel olarak da havanın varoluşunda bir tür küçümseme buluyorum tabii… Ben de küçümsüyorum böyle insanları. Hesap sormaktan âciz, hesap vermektense kaçmayı yeğleyen bu nesil giderek yeryüzünü kaplıyor ve kürenin rengi giderek kayboluyor.

Söylediklerim size biraz belirsiz ve karmaşık gelebilir. Demek istediğim şu ki Leon Ziya: Ağzımı kapatacak birini asla bulamadım. Bu yüzden size geldim ve kutsal "ev"inizdeyim.

Huzurunuza çıkmaktaki cesaretimi iğnenizin, makasınızın ve evinizin cüretkârlığıyla ödüllendireceğinize eminim. Böyle olmasa bile ben kendimi en çabuk olandan sakındım, en iyi ve doğru olmak için… Acele işe şeytan karışır, derler. Ama şeytanın aceleci bir varlık olduğunu sanmıyorum; o ancak acil bir yaratık olabilir. Varlığı ve yokluğuyla... Şeytanın bizden esirgediği yaşamak ise daha acil bir şey. Ve onu tamamlamak için de ölmek de acil...
Benim için birkaç sivri pabuçlu adım atmanızı istiyorum. Mokasen bir kılıf içinde ya da insan derisinden, şişirilmiş bir balon içinde meslek aşkınızın yokluğunda ve Tanrı'nın mevcudiyetinde kutsal hünerlerinizi sergilemek.
Geriye ise sadece iki kırmızı etli yakayı birbirine bitiştirmek kalıyor.
Hikâyemin özü bu anlayacağınız."

*

Dükkânımdan gitmesini, hemen orayı terk etmesini bir an bile istemedim. Çünkü zaten bilerek gelmişti. Onun için durum son derece basit görünüyordu: İki dudağın bitiştirilmesi olarak ifade ettiği eylem -ki buna son derece hazırlıksız yakalanmıştım- kendi ruhunun arındırılma harekâtından başka bir şey değil gibi görünüyordu. Gerçekteyse, ben Leon Ziya Şehzade olarak

bu sapkın ruhun kurtuluş tasarıları için seçilmemiş, ama sadece başvurulmuş bir kişiydim. Oysa kutsal olan her vazife istisnai bir tercihi hak etmez miydi? Bunu soruyorum şimdi kendime. Bazı devlet adamları, generaller, gözüpek bilim adamları ve sanatçılar; ve de vazifeleri karşısındaki tercihlerini hayatları pahasına kullanan çok az politikacı, istisnai tercihler cennetinin mavi göğünde yerlerini almamışlar mıydı?

Bir moda terzisine layık gördüğü kutsal görev öncesinde ne zamandır hayatımı kuşatan anlamsızlıklar arasında bocalar ve çırpınırken aslında kendime açık bir kapı kapı arıyordum.

Ve oradan sızarak hayatımı anlamlı kılacak bir gün ışığı. Beni kıyıya götürecek bir deniz feneri ışıldaması.

Oysa karşıma çıkan, dükkânımda tam karşımda deri koltuğa gömülmüş bulunan fırsat, koyu bir karanlıktan öte bir şey değildi. Onun için bulabildiğim en masum kelime dizilişi: Koyu karanlık.

Sigarasını, dudaklarıyla vedalaşır gibi içmesi aramızdaki zaman anlayışı farkını da ortaya koyuyordu. Onunla birlikte geçirecek olduğumuz on gün benim için herhangi bir ölümlünün hayatı kadar uzunken, onun için savrulan bir ağız dolusu dumanın kuvvetli bir rüzgârdaki ömrü kadardı.

Adının Alev İpek olduğunu söylemişti. Bir zamanlar sinemayla uğraşmış. Genç yaşta kara filmler çekmiş… Hepsi bu kadar. Bu ayrıntılardan bana düşen tek gerekli motif, onun gözleriyle de bu dünyayı kaydeden bir soyutlama çeşitliliği içinde yer almış olduğu ve nedense bu anlamsız körlük dünyasına pişman olarak geri döndüğüydü.

Alev İpek. Benim hayatımın gün ışığı aralığına az kala, ötelerden kopup gelmiş bir koyu karanlık. O, hakkında hemen hemen hiçbir şey bilmediğim bir kadın ağzından başka bir şey değil benim için. Boyu, bedeni, göğüs genişliği asla tekrarlanmayacak bir model ve hiçbir yerde rastlanmayacak nadir bir kumaş dokusu. Beceri olarak tarif ettiği zekâ parlaklığının altında ezik bir geçmişin yattığı gün gibi ortadayken, kendi kurtuluşunu bir aralığın kapatılışında gören bir çift mağrur, donuk ve kendine acımasız bakış.

3.

"Giyinmek de bir tür konuşmak ve bir şeyler söylemekse ağza ne gerek var? Söylemek ve anlatmak arasındaki farkı algılayabiliyorum ama tam olarak anlatamam. Kısaca şöyle diyebilirim yine de: Gören söyler, bilen anlatır.

Yüzümde gözler içinde açılmış deliklerinden bir tanesinde geceleri gökyüzünde siyah bir atlas üstüne dizilen yıldızların bulunduğunu, diğerinde ise artık yeryüzünde bulamadığım yeşil tarlaları, kırları gösteren dürbünün saklı olduğunu düşünürdüm küçücük bir kızken.

Oysa şimdi bu hantal beton yığınlarından oluşan şehirler benim yaşlandığımı söylüyor ama günahlarımı bu karmaşık labirentte -hangi labirent karmaşık değildir ki- saklayacak hiçbir yer bulamıyorum. Ne kadar onları örtmeye, belleğimin kayıp yollarında unutmaya çabalasam ya birilerinin ayağına takılıyor ya da şişmiş bir ceset gibi su yüzüne çıkıyorlar.

Başımı kaldırdığımda günahların yüzdüğü bu denizi görüyorum. O denizin kenarında sabah olmuyor ve dolayısıyla güneş yok. Işık yok.

Kulaksız ve ağızsız kafalar halinde yüzüyor günahlar suyun yüzünde. Sağırlar. Hiçbir acımanın sesini duymuyorlar. Ses çıkaramıyorlar. Acının sesini tanımıyorlar. Kötülüğün birer şövalyesi hepsi.
Suçlarım ise günahlarımdan önce geliyor. Tıpkı söylemek ve anlatmak gibi... Ben gördükçe günah işledim; öğrendikçe de suçlarım oldu.
İnsan ne zaman örtünmeye, giyinmeye, vücudunu kapatmaya başladı bilmiyorum. Gün ışığını görmeyen bir gövde yeryüzünün hiçbir köşesine ait değildir.
Suçlarsa ruhun çıplaklığıdır. Masumiyet bu çıplaklığı örter, gizler.
Masumiyet bir maskedir. Doğumla suçlar başlamaz, devam eder. Bir savaşın, yüz binlerce ölünün sonrasında doğmamız masum olduğumuzu değil; o yıkımları, mezarları kabul ettiğimizi, miras olarak devraldığımızı gösterir.
Mezarları miras olarak aldığımızı hatırlıyoruz sadece. Ve bu yüzden ölülerimizin başından bir türlü gitmiyoruz."

*

Onun sözlerini mesleğime bir övgü saymıyordum elbette. Bunları söylerken duvarımda 95'e 145 santimetre ebatlar içinde duran David Seidner imzalı röprodüksiyon fotoğrafa bakmadan ede-

miyordu. Yves Saint Laurent'in siyah kadifeden kabarık bir elbisesini (robe en faille et velours noir) taşıyan manken tam yüzünün üzerinde beyaz bir karton-kâğıt tutuyordu. Yüzü, özellikle de ağzı, görünmüyordu. Seidner, 1992 kışında gerçekleştirdiği çekimde kadını yüksek bir platforma çıkarıp sonradan ayaklarının altına bir taş ya da karton blok görüntüsü eklemiş, görünümü ve elbette organze kumaşla örtülmüş göğüsleri tamamen açıkta bırakan kışkırtıcı bir görünüm kazandırmıştı fotoğrafına.

"Ağza ne gerek var?" derken başını çevirdiği bir başka fotoğraf-tablo da Man Ray'e aitti (102X205). 1920'de *New York Dada* dergisinde yayınlanan bu fotoğrafın adı *Coat Stand* idi. Yani portmanto.

Pübis kıllarının cömertçe sergilendiği bu çıplak kadın vücudundan oluşan portmantonun bir ayağında siyah bir çizme vardı. Ve işin tuhafı bu kadının kolları, omuzları ve başı bir kuklanın gövdesinden ödünç alınmıştı. Bunun dışında kalan bütün bölgeler -portmantonun ayağını oluşturan kısım dışında- canlı bir kadın vücudunun parçalarından oluşuyordu. Kadın kuklanın başındaki yüzde bulunan ağız -ki bu yüzde burun yoktu- sadece iri bir noktadan ibaretti.

Susmuş bir ağızdı bu.

Kuklanın gözleri, üzerine emanet olarak bırakılacak elbiselere, şapkalara, belki de

şemsiyelere, çantalara duyulan aşırı meraktan olacak, faltaşı gibi açılmıştı. Bir kuklanın resmedilmiş gözleri ne kadar parlarsa o kadar parlıyordu bu gözler. Küçük bir nokta olarak kalmış gözbebekleri de gözün içinde iyiden iyiye küçülerek portmantonun şaşkınlığını artırıyordu.
Bir portmanto için ağza ne gerek vardı? Oysa bu ikinci sınıf giyim kuşam gerecinde burun unutulmuştu. Omuzlar, yüz ve kollar dışında bütün parçalar -pübis kılları da dahil olmak üzere- canlıydı ve başı, kolları ve omuzları olmayan bir çıplak kadına aitti.
Ağzı resmedilmiş bir kadın için ne kötü talih! Çıplak bir kadın için bir portmantonun içinde ne kötü duruş.

4.

"Tanrı neden kesin bir dille konuşmadı? Onun konuşmasının belli belirsiz ses perdelerine dönüşen vurguları neden kesin değil? Yoksa biz onu bulamadığımız için mi bu kadar önemsiyoruz? Oysa o, her yerde olduğunu o kadar çok tekrarlıyor ki! Hatta neredeyse yaptığı bütün iş de bu! Bu her yerdelik de ayrı bir mesele aslında.

Birisi, Tanrı'nın insan karşısında etkili olmak ve nüfuzunu onda sınamak için şiire başvurduğunu, hatta çoğunlukla şiir yazdığını söylüyordu. Bu söz çok etkilemişti beni. Tanrı'yı bir şair olarak hiç düşünmemiştim bunu okuduğum ana kadar. O halde kanun ve şiir arasındaki farklar nedir, soruyorum size? İkisinin de uygulanmasının ve anlaşılmasının imkânsız olması mı?

Bu meseleyi burada kapatmak istemiyorum ama sayfalar açıldıkça kutsallık bir baş ağrısına dönüşüyor ve peşimi bırakmıyor. Tıpkı gölgem gibi.

Gölgemin kim olduğunu hep düşündüm. Birileri bizi terk edince ya da biz onları terk edince bile gölge ayrılmıyor yanımızdan. Ve ışığın geldiği yere göre yerini alıyor etrafımızda. İçimizdeki gölge ile dışımızdaki gölge arasındaki fark sadece bir başkalaşımdan ibaret. Üzülünce içimize giriyor bütün karanlıklar bir gölge olarak; ve sevindiğimizde bütün karanlıkları yutuyoruz.
Kapalı konuşmalarımızın, anlamsızlıklarımızın günah keçisidir gölge. Hiçbir şey anlamadığımız ya da anlatmak istemediğimiz zaman çağırıyoruz onu. Aslında o şiirlerde yer almıyor; onların gölgeleri olan sayıklamaları kıskandırırcasına yalpa vuruyorsun sessizliğe doğru. Söz bitse de ışık bitmiyor. Evrenin şiiri ışık.
Güneş battığı zaman, bir akşam arkamı dönüp beni takip eden gölgenin gitmediğini, hep orada durduğunu görünce şiirin ne olduğunu anlamıştım: *O, bizden yayılan başka bir gölge ve bu evrene ait değil.*"

*

Kanun ve şiir arasındaki farkı sorarken onun "tanrısal yasa"dan neyi kastettiğini çok iyi biliyordum. Mademki sormuştu, işte cevabım: Yalan! Kanun yalanı yasaklar. Şiir onu iyileştirir.
Hiç de hoşlanmadığım bir konuydu şu Tanrı meselesi. Daha çok kendi başıma tahliller

yapmayı severdim; birisiyle bu konu hakkında bilmiş bilmiş konuşmaktan neredeyse nefret ederdim. Ama o söyleyecek çok şeyi olan, bir türlü söyleyemeyen bir heykel gibi duruyordu. Giacometti'nin ince uzun boyunlu heykelleri gibi. İncelmiş ve boyu uzamıştı ama sözleri çok doluydu. Ağzından ilham aldığına emindim. Ağzı da o heykeller gibi uzuyor ama esnekliğinden hiçbir şey kaybetmiyordu. Her yere ve her şeye yetişiyordu.

Şöyle diyordu mesela:

"Tanrı'nın yeryüzüne indirdiği kutsal kitapların ortak amacı neydi?"

"Cevap: Tam olarak 'beklenen rehber'i bulmak...."

"Ağızdan ağıza ulaşan her kelamın görevi -yalan, yanlış ya da saptırılmış- bu rehbere ulaşmak içindir." "Beklenen rehber ne yapmalıdır?"

"Cevap: Beklenen kitabı yazmak!"

Kutsal kitaplar yeryüzünün beklediği kitaplar değilse, beklenen kitap kimin içindi?

Cevap: Tanrı'nın kendisi için. Tanrı kendisi için kitap yazacak birini arıyordu. Rehberini...

Ben 'beklenen rehber'im ve beklenen kitabı yazmam için ağzımın sonsuza kadar kapanması gerekiyor..."

Ya benimle dalga geçiyordu ya da bir bildiği vardı. Ama ben orada onunla olamazdım. Ne bilirse bilsin akıl sağlığımdan çok endişe

ediyordum. Duyduklarımı tahlil etmemeyi tercih ediyordum daha çok. Sözleri sadece işitmek çoğu kez yeterlidir. Susuz bir yaz günü, çok ötedeki bir ırmağın gürül gürül, çağlaya çağlaya akması gibi.

İkinci Gün

1.

“Bu ağız kapanmalı.
Evet, yanlış duymadınız. Bir tiyatroda değiliz. Bu bir film de değil. Olsa olsa bir amfiteatr ve yıllardır kimse uğramıyor. Kişiliklerimizi barındırmayı reddeden büyük bir alan ve hava boşluğunda boğulmaya yüz tutmuş iki kafayız sadece. Kafalardan birinde yüz var. Diğerinde ise sadece yüzü soluyan bir maske.
Maskelerdeki ağızlarla insan yüzlerindeki ağızların arasındaki en büyük fark ilkinin yemek yemek işlevine sahip olmaması, diğerinin ise mideye açılan bir aralık olması değil sadece...
Yeryüzünde ağızların kapanmasına dair bir yasak yok; ve ilan edilmiş bir özgürlük de yok ağzın açık kalması için... Evet bu konuda ciddiyim ama bir gönüllü değilim. Bu çok hafif olur. Ağır bir vaka olduğumu kesinlikle düşünmüyorum. Belki de birçok insanı arkamdan sürükleyecek ışıklı bir yol açmayı düşünüyorum.
Bu yola işaretler koyacağım. Bir balta: Ağaçların çirkin dallarını kesmek için. Bir kap: İçinde

ölümün reçinesini ve doğumun balını barındıran. Bir ağaç mantarı alıp önce reçineye bandıracağım sonra da bala. Ağzıma attığımda sünger köpürecek. Bal ve reçine birleşince bir ölümsüzlük suyu akacak ağzıma. İşte bu sudan içti bütün havariler. Kelamı dinleyen, ezberleyen ve tebliğ eden bütün ulaklar! Bu sudan içtiler ve öldüler; ama yaydıkları sözler bütün dünyayı baştan yarattı. Bir posta güvercini: Bakırdan bir güvercin o. Üzerinde altın kabartmalarla Tanrı'nın yirmi iki adı yazılıdır. Doksan dokuz değil. Neden? Geçenler alabilsinler diye o adları... Çünkü doksan dokuz adın doksan dokuzu da suya yazılmıştır. Kâğıt görünümlü bir sudur bu. Geçenlerin yanında küçük bir dereden akar gider.
Ne diyordum:
Bu ağız kapanmalı!"

*

İlk önce onun söylediği, daha sonraları benim ağzımdan hiç düşmeyen bir slogandı bu. Gerçi bu önemli sözler daha sonra artık tek bir kişi tarafından söylenecekti. O da Nişantaşı'ndaki LaMode dükkânının sahibi, ünlü moda tasarımcısı Leon Ziya'ydı. Yani ben.
Bu üç kelimeyle baş başa kalmak... Sanki az önce işlenmiş bir cinayetin bütün bileşenleriyle

baş başa kalmak gibi bir şeydi. Katil bendim. Cinayet mahalli vakur dükkânım LaMode. Cinayet silahı ilk başta kulağa hoş geldiği gibi bir altın iğne değil, fakat bir ağız; aslında buna azmettiren de denilebilirdi ama o zaman bileşenler garip bir şekilde çoğalır ve kendilerini bir labirentin girişinde bulurlardı.

Karşımda artık hiç konuşamayan bir ağız olacaktı; ve de hiçbir şey ifade etmemeye yemin etmiş bir yüz; kendini saklamaya ant içmiş bir gövde.

Çok sonra fark etmiştim oysa... Onun giydikleri şimdi ve gelecekteki ağzından çok farklı olmak üzere hiçbir şey anlatmıyordu. Elbise dili, renklerin ve modellerin uyumu ya da uyumsuzluğu değildir. Bu dil; rengin tenle, modelin vücutla danslarının oluşturduğu dildir, çoğunun düşündüğünün aksine. Aslında çoğumuz şu konuları bilmezden, görmezden geliriz:

"Giyinmenin, giyinmiş ve soyunmuş haller arasında geçen zamandaki bir eylem olması...

Giyinen kişi için, karşısında mücadele etmesi gereken dört unsur vardır: Dekor, aksesvuar, süs ve soyunma süresi.

Soyunan kişi için soyunma süresinden başka önemli ne olabilir?

Konuşan bir ağız ile giyinen bir beden arasındaki tek ilişki sözler üzerinden mi olmalı? Giyinmenin bir dili, hatta soyunma zamanının ve

süresinin anlattığı şeyler olamaz mı? Gündüz aniden eve gelen bir kocanın karısını çıplak bulmasını onlarca yıldır "magazin" bulan zihniyetin aksine ben bu çıplaklığın onarıcı olduğunu düşünüyorum. Zira, geceleri görünmeyen çıplak bedenlerimizden başka bir şey tanımıyoruz aslında. Karanlıkta görmediğimiz çıplak bedenlerimizi tanıdığımızı iddia ederken ne kadar samimiyiz kendimize karşı?

Sadece soyunarak nasıl çıplak olunabilir?

Son soruyu, benden ağzını dikmemi isteyen kadına uyarlayacak olsaydım onun için de şu cümleyi yaratmış olacaktım:

"Ağzı kapatarak konuşmak, anlatmak fiilleri ve onların hikâyeleri nasıl engellenebilir?"

Aslında bu kadının ağzını diktirmek istemesinin altında yatan nedenlere bakılacak olursa onun yakın bir zamanda benim sayemde sahip olacağı "konuşmayan ağız"ın sadece bir ceza anlamını taşıması kaçınılmaz olacaktı. Kendisinin bile asla telaffuz edemeyeceği bir ceza: Susma cezası.

Sözün, konuşmanın, anlatmanın bir armağan olarak ele alındığı bir dünyada kapalı bir ağız ona göre suçların bedelini ifade ediyordu.

Peki geçtiği onca yolda, geçirdiği onca zamanda insanların birbirini boğazlamadan yaşayabilmesi ve bu dünyada görünürde her şeyin yolunda gidiyor olması onu nasıl rahatsız etmemişti? Bura-

dan yola çıkarak bana anıştırdığı günahlarının çok ağır olduğunu düşünür olmuştum. Kutsallığın bile hep açık bıraktığı, kapatmaya cesaret edemediği Kelam'ın ağzını onun cesareti ve benim marifetli parmaklarımla kapatacaktık.

2.

"Sözlerin hep parlak olması gerektiğini düşünüyorum. Dünyayı değiştirme budalalığını hüner olarak gösterenlerin sığındıkları yerde kararmalarını diliyorum. Çünkü onlardır sözlerimizi de karartan. Çekilsinler ve bıraksınlar! Aksın sözün suyu...

Söz yaratır. Onu söyleyen Tanrı'ysa eğer zaman, kâinat ve içindeki bütün varlıklar oluşur.

Onu söyleyen insansa eğer haller ve hadiseler oluşur.

Stoacılar *logos spermatikos* der. Dölleyen söz. Onlar kâinatın doğuşunu ve hayatı bu söze atfeder.

Size söylüyorum, inanmıyorsunuz. İnanmayacaksınız da belki, gereken zamanın sonunda bana. Ama konuşuyorsam, söylüyorsam da o ben değilim. Çünkü sözdür ağızlarımıza hâkim olan. O yeryüzünün, göklerin ve sabahların hâkimi değildir. Ama onlar üzerine konuşur, söyler.

Hiç geri geri giden bir dalga gördünüz mü? Dalın içine batan bir çiçek? Ya mideye inen bir dil?

Sonuncusunu ben gördüm. Ucuna küçük ama çok ağır bir taş bağlanmıştı. Bu ceza çok konuştuğu için verilmişti ona.
Çok konuşuyordu ama mesleği ya da zorunlulukları gereği yapmıyordu bunu. Durmadan herkese yalan sözler yetiştiriyordu. Bir şey söylemeniz için nefes almanız gereklidir; yeterli değildir.
Ve nefes alır gibi yalan söylememelisiniz. Asıl nefes almak için doğru söylemelisiniz. Söyleyeceğiniz doğrular sizi yaşatmalı. Konuşmadıkça ölmezsiniz, ama doğru konuşmadıkça midenize taşlar sarkabilir dilinizle birlikte. Göğsünüz inip kalkmayabilir nefes almak için.
Ben konuşmuyorum. Sözle yazıyorum. Günah tabletlerimi dolduruyorum ve bir anda zorunlu olarak itiraf ediyorum.
İtiraflar söz sayılmaz. İtiraflar kelimelerle yapılmaz. Kanla ve kemikle yapılır. Vücudundaki bütün kan ve kemik ağızdan dışarıya aktıktan sonra temizlenmiş sayılırsınız.
Ve geriye sadece ağzın kapanması kalır."

*

Kendimi onun sözcüsü, söz ulağı gibi hissediyordum gitgide. Ama asla seyis Sancho Panza gibi değil. Zaman zaman Don Quijote'nin yerine

geçerdi çünkü Sancho. Boyundan büyük sözler ettiğini sanır ve köylülüğünden öteye gidemeyen atasözlerini yumurta dizer gibi sıralardı.
Bense bir şövalyenin hizmetinde değil duygularımın hizmetindeydim. Neredeyse duygularımın peşinden kilometrelerce sürüklenir ve LaMode'un kapısının dibinde yere serilmiş olarak bulurdum kendimi. Dişlerim parçalanmış, dirseklerim aşınmış olurdu. Hiçbir yere gidemezdim ama duygularım beni her yere götürürdü.
Duygularını kumaş biçimine dökmek: İşim sadece bu değildi. Yeni duygular da arıyordum. Şimdiye kadar gerçekleştirdiğim ve söz etmekten çok hoşlandığım koleksiyonlarda (*Etten Çerçeveler*, 1989 - *Suya Dokunmak*, 1993 - *Yerinden Oynamış Kentlerde*, 1996) ten ve vücut arasındaki, yani ruh ile onun maddesi arasındaki ilişkileri keşfetmeye, bunu hikâyelere dökmeye çalışmıştım.
Ama şimdi ve burada onun söz ulağı olmak bana rahatsızlık vermiyordu. Onun sözlerini dinliyordum, ama sözlerini taşımak gibi bir de zorunluluk doğmuş oluyordu. Çünkü bu esrarengiz sözlerin onun ağzından çıkan son sözler olması benim sözcülüğümü daha da derinleştiriyordu.
Ve ardından şöyle konuşuyordu:
"Kesinlikle onlardan daha iyi konuşuyordum; şunu dinleyin:

‘Tanrı bir imparatora, söylediği her sözü altına çevirme gücünü vereceğini söyledi. İmparator bu lütfu kabul ettiğinde, söyleyeceği hiçbir sözün artık işitilmeyeceğini düşünmemişti. Çünkü altın sadece bir parıltıdan ibarettir.’

Bundan etkilenmediyseniz şu son noktayı koyacak bence:

‘Tanrı beni sürükleyen bir nehir, ama nehir benim. Tanrı, beni parçalayan bir kaplan, ama kaplan benim.’

Onlardan kesinlikle daha iyiyim. Ama onlar kim?

3.

"İyiliğin bir insanın vücudunda tam anlamıyla işe yaraması için öncelikle insan vücudunu tanımamız gerekir. İnsan vücudu beş somut eylemden oluşur: Su içmek, yemek yemek, kusmak, bağırarak yalan söylemek ve susarak yalan söylemek.
Sadece bir ağızdan ibaret olan insan vücudunda doğru olan bir şey yoktur. Doğruluk doğaya özgü bir şeydir. Sindirim ve boşaltım sistemleri olan kapalı bir yapıda doğruluk olamaz. Sıcaklığın olduğu bir yerde her şeyin yaşayamayacağı, varolamayacağı gibi. Acı çeken, haz alan ve haz veren bir ağız doğru söyleyemez.
İyilik aykırı bir şeydir. Ama vücut olağandır.
İyilik lanetin derisinden koparılmıştır. Vücut lanetin kendisidir. Ruhtan kovulmuştur çünkü.
İyilik gerçeğin dışındadır. Ama vücut gerçektir.
İyilik, ancak rüyalarda olabilir. Ama vücut rüyayı görendir. Oyunu izleyemeyen ama onu içine alan amfiteatrlar gibi.
İyilik günah olmalıdır. Ve vücut günahların merkezidir.

Benim vücudum ise bu günahların merkezi olmaktansa kaynağı olmayı tercih etti. Güneş doğarken yüzümün aydınlanmasını sevmiyorum. Güneş olmayı seviyorum. Yakıcı, kızgın bir alev fırtınası. Ondan uzak olmam bu yakıcılığın kötülüğünü değiştirmiyor. Güneş en büyük günahların kaynağıdır.
Bu kadar uzaktan ondan yalnızca ilham almamız bile büyük bir günahkâr olmamız için yeterlidir.
Size bazı hemcinslerimden ve onların ağır günahlarından bahsedebilirim."

*

Demek ki göründüğü kadar yalnız değildi. Ağzıyla sorunu olan birçok insanın bir araya geldiği karanlık bir cemaatin ya da tarikatin önde gelen bir üyesi olduğuna artık kesinlikle emindim. Bahsetmeye çalıştığı ağır günahlar da yabana atılacak cinsten şeyler değildi ama onun kusursuzluğu karşısında ilham verecek türde günahlar oldukları da söylenemezdi. İşte onlardan birkaçı:
"Kocası yan odada bir cinayete kurban giderken ona seslenemedi; çünkü ağzı doluydu."
"Çalan telefonu açtı ama az sonra talihsiz bir kazanın kurbanı olacağını bildiği kişiyle konuşamadı, çünkü ağzı doluydu."
"Susmak zorunda kaldı, çünkü ağzı doluydu."

“Hayır, diyemedi, çünkü ağzı doluydu...”
Bunları dinlerken “Biz ağzı dolu olanlar...” diyerek başlayan bir metnin devamını okur gibiydim. O konuşsa da sözleri yazı olarak dökülüyordu gözlerimin önünde.
O konuştukça ağzıma olan ilgim giderek artıyordu. Bir yandan hayatımda ilk kez bir başkasının ağzını kıskanıyordum. Benim ağzımsa bu kadar yetenekli olmamıştı hiç. Ne var ki günah yeteneğinin beyinden boşalan kirli bir sel olması; Ağız'ı, onun ağzını ve benim ağzımı daha da masum kılıyordu. Doğrusu da buydu zaten. Hayatı ifade etmeye, saçmalıkların adını çağırmaya yarayan ve nefesin ve besinin giriş yerinden büyük bir kötülük beklenemezdi.
Onu sadece kullanıyorduk. Her şey için:

Öpme, sevişme, tükürme, nefes alma, yalama, çiğneme, ısırma, ıslık çalma, bağırma, ağlama, konuşma, küfür etme, yalan söyleme, unutma, inkâr etme, hakaret etme, okuma, susma, balon şişirme, cam üfleme, sakız çiğneme, sigara içme, zarf yapıştırma, enstrüman çalma, şarkı söyleme, heceleme, kusma, esneme, boğulma, son söz söyleme, sayıklama, emme, içme, geğirme, kekeleme, yutma, çığlık atma, yemek yeme, horlama, çiğneme, sabun köpüğü üfleme, tatma...

Tıpkı Tanrı'nın adları gibi ağzın da fiilleri vardı. Bütün uzuvların ortasına açılmış bu küçük delik, hiçbir insan organının yapmadığı kadar çok sayıda ve çeşitlilikte iş görüyordu. Yaptığı işlere bakılırsa çok hünerliydi ağız. Vücudun başka hiçbir parçasına iş bırakmıyordu ve adeta her şeyi o yapmak zorundaymış gibi hep en önde gidiyordu. Bu yarış kiminle ve niçindi? Vücutla ve onun diğer parçalarıyla olamazdı, zira ağız zaten vücudun bir parçasıydı: Ondaydı, onun içindi ve ondandı...

Bir an için kafamda parıldayan fikir parçası, ağzın yüzün ortasında bir yerde bulunmasının bir tür mesaj olduğunu düşündürdü bana.

O, tam bu sırada yere bakıyordu. Aradan iki gün geçmiş olmasına rağmen ilk yemeğimizi bu sabah yemiştik. Dün bütün geceye yayılan konuşmalarımız, nefes almak dışında her şeyi unutturmuştu bana.

Şimdilik bir hafta boyunca bütün randevu ve provalarımı iptal etmiştim. Meşgul biri değildim artık, fakat şu sırada ağzın bir mesaj taşıdığını düşünüyordum benim için. Bana ağzını diktirmek isteyen bu kadının bu mesajla ne ilgisi olabilirdi?

4.

"Daha çok hikâyem var, ama hepsini birden anlatmam yasak. Denizin dibinde yatan sırlara sahip olmanın kazancıyla yaşayanlara sözüm: Anlatanlar azaldıkça dinleyenler çoğalır. Ve 'tek hikâye'ler kaplar dünyayı.

'Tek hikâye'lerin arasında dört boynuzlu bir mitoloji canavarı gibi duran bulutsu kütlenin içinde sadece birkaç kişi seçebiliyorum. Seçilmiş kişiler bunlar. Anlatacaklarım onların gökyüzünden aşağı iniyor. Onların göğsünde yükseliyor, iç sıcaklığı olarak. Anlatacağım şeyler onların hikâyeleri.

Çaresiz kalınca insanın içi yanar.

Sızlamalar, çare bulunsa da bir şey yapılamadığı zamanlarda basar insanın içini.

Sıcaklık çaresizlik işaretidir.

İnsan bu yüzden sıcaktır. Sıcaklık taşır. Yüzünü rüzgârlara çarpsa, ne yapsa bu sıcaklıktan kurtulamaz.

Ne zaman bir şey anlatmaya kalksam içimi bir sıcaklık basar. Susmayı bilmem ama 'yandığımı' söylemeye vakit bulduğum zaman her şey çok

geçtir artık. Anlatılan anlatılmıştır, ama ben sönmeye, soğumaya geç kalmışımdır. İşte o zaman kendime bir ateş yakarım. Buzu ısıtmak için. Eriyen buz ısı verir. Ve suyun dili çözülür. Söylenecekler bir ırmak gibi anlatılmaya başlanır.

Ben kimim? Anlatmak üzere buraya gelmeyi seçtiğim bir sabah bunu sordum kendime. Daha doğrusu ben kim oluyorum? Birçok dilsiz hikâyeyi anlatarak onlara suskunluklarını bozma talihini teslim eden kişi mi?

Ben talihsiz biriyim. Çünkü hikâyem yok. Anlatacak çok hikâyem olsa da hepsi başkalarının hikâyeleri. Bir hikâyem olacak kadar çok şey yaşamadım. Yaşadıklarım topu topu bir ânın içinde toplanacak kadar 'çoktu'. Ama şanslı kişilerin hikâyelerini seçerek onlara talih yaratıyorum. Onlara dilimi veriyorum. Talihin diliydi bu. Ağzımın içinde yıllardır çevirip durduğum 'makas'ın bir gün bir işe yarayacağını biliyordum.

Zamanın akışını kesmenin tam zamanı. Ben onları anlatırken hiçbir yere kıpırdamayacak olan yıldızlara, uzak gezegenlere, yeşil otlara, kuru dere yataklarına, vadilere sonsuz teşekkür borcum var. Bir gün bu borcu ödemek üzere dünyayı keşfe çıkmayı çok istiyorum. Geniş bir vadide, kuru bir dere yatağı üzerinde bitmiş uzun yeşil otların arasına yatıp yıldızlara ve ge-

zegenlere bakarak; otların hikâyesini dinleyerek...
Zamanın akışı kolay engellenecek gibi değil. Kuru bir dere yatağı olsa bile içinden akıp giden 'görünmezleri' görmenin zamanın akışına makas atmak demek olduğunu tahmin ediyorum, ama bunu hiç denemedim; kuru dere yatağının görünmeyen girdabına kapılmak var.
Ayağımı öne doğru atıyorum.
Karşımda iki kişi. Davullar mı vuruluyor? Bir törenin içinden çıkıp gelmiş bu boş alanda sadece gölgelerinden bilebildiğim iki kişi. Bana zamanın geldiğini söylemek için göndermişler gölgelerini.
Ağzımın içindeki dilin onlara bağışlayacağı talihi bir an önce kucaklamak için.
Ben anlatırsam onlar yaşayacak.
Susarsam yasaklar yaşayacak.
Ama hikâyelerimin hepsini birden anlatma yasağını hiçbir gerekçe bozamaz. Eğer böyle olursa 'fazla şey' bildiğim ortaya çıkar ve o kozmik kuralı bozmamak için ya şeytanla uzlaşmaya ya da meleklerin katına sapmaya çalışmam gerekir. Her şeye rağmen meleklerin katında uzlaşmayı tercih ederdim, bana sorulsaydı.
Anlatacağım hikâyelerin bildiklerimin hepsi olmadığını" kim iddia edebilir?

Söylediklerimi söylememiş sayın. Sözlerim bittiğinde sizinle karşılaşmamış olduğumu varsayacağım.
Her şeyi anlatırken şeytanla çoktan uzlaşmış olmamızı diliyorum."

*

Bir şeytan olsaydı ya da şeytanla uzlaşmış olsaydı, çizgili kumaşlar içinde olması gerekirdi. Ama sözleri dışında hiçbir şeyde çizgiden eser yoktu.
Modaevime gelmesiyle birlikte yaratmış olduğu ortaçağ havası içinde, dolapların ve cansız mankenlerin arasında hain ve dışlanmış, *vestes virgatae*, yani çizgili giysiler içinde hayaletlerin dolaştığı hissine kapılıyordum.
Anlatacağını söylediği ama aynı zamanda yasaklandığını ifade ettiği hikâyelerin şeytanlara dair olmadığını nereden bilebilirdim. Belki o, çizgili giysiler tercih etmiyordu ortaçağdaki zorbalar, aldatan kadınlar, yalancı ve katil kardeşler, açgözlü uşaklar ve hain şövalyeler gibi; çantasında, ayakkabı ve çoraplarında, devrin arma ve flamalarında, silah kılıflarında, at örtülerinde ve cüppelerinde olduğu gibi dikey veya yatay çizgiler yoktu. Buna rağmen Kutsal Kitap'ta buyurulanın aksine iki parçalı giyinmişti: *Veste, quae ex duobus texta, non in-*

dueris (üzerinde iki şeyden yapılmış bir giysi taşımayacaksın.)
Her ne olursa olsun farklı bir kadındı ve bunu yarattığı hava ile belli ediyordu. Ve günümüzde farklı olanlar artık yüzyıllar öncesinde olduğu gibi dışlanmıyor, daha çok kabul görüyor ve hayranlık uyandırıyordu.
Ne kadar sade giyinmiş olursa olsun onu çizgiler içinde görüyordum. Gözüme, şeytan kumaşından, yani çizgili bir kumaştan yapılmış gibi görünen dünyevi kılıfının karşısında benim bir "şeytan terzisi" olarak durmamı istiyor, ne tarihin ve ne de Tanrı'nın hiçbir zaman, hiçbir kimseye biçmediği bir terzilik ve stil içinde görülmek istiyordu.
Bu stilin bir hikâyesi vardı. Anlatması yasak olan ve ancak o susarsa yaşayacak olan bir stil. XIII. yüzyılda bir Haçlı seferiyle yaşanan dört yıllık bir esaret sonrasında Paris'e dönen Aziz Louis'nin yanında getirdiği Carmel rahiplerinin çizgili ve "göksel" cüppelerindeki kuralsızlık ve modelsizlik gibi... (Bu çileci çöl rahipleri daha sonra çizgili cüppeleri yüzünden on ayrı papa ile kavgalarını sürdürmek zorunda kalmışlardı. Bu kavgalar 1287 yılına dek sürdü ve en sonunda Carmel rahipleri bembeyaz ayin cüppeleri giymeyi kabul etti. Oysa onlar Doğulu tarzda cüppeler giyen rahiplerdi ve cüppeleri Müslümanların bugün bile giydikleri dikdörtgen kumaş

parçalarından yapılan, baş ve kol yerleri açık kalan *cellaba* adlı giysinin bir türüydü. Son olarak, Carmel rahipleri beyaz cüppeyle yakalarını sıyırdılar ama 1310 yılında Rouen'da yaşayan Colin d'Autrichier onlar kadar talihli değildi; eski ayakkabılar alıp satan bu bilgin çizgili bir elbise giydiği için ölüme mahkûm edilmişti.)

Üçüncü Gün

1.

"Niye buradayım? Hayatım boyunca bu günü mü bekledim sanki?
Buraya gelmem hiç de kolay olmadı. Uçuruma yuvarlanan birisini kim kıskanır ki? Uçurum ben olursam eğer, yaptıklarım suç olur o zaman.
Uçurum uçurumu izlermiş. Bu sözü ilk duyduğumda aklıma saçma sapan bir görüntü gelmişti. Bir uçurum diğerini nasıl izler? Ancak mecazi olarak izleyebilir. Uçurumun *felaket* anlamında kullanıldığı konuşmalarda ve durumlarda onun bir diğerini izlemesi mümkün olabilir.
Uçurumdan düşmek. Bence uçurumdan düşmekle, bir rüya sırasında yataktan düşmek arasında hiçbir fark yok. Kimse beni inandıramaz uçurumdan düşmenin düşmek fiilinin bir çeşidi olduğuna. Uçurumdan düşmek sanki daha kutsal bir eylem. Uçurumun mor dibinde akan kırmızı ırmağa doğru yaklaşırken zamanın bir kapısının açıldığına tanık olmuşum gibi bir duygu kaplıyor hep içimi, rüyalarımda uçurumlardan düşerken. Çocukluğa dönüş gibi;

annemin karnına, onun çektiği acılara... Sanki itirafla büyük bir ilişkisi varmış gibi geliyor bana uçurumun. Düşmek bir cezaysa, suçumuz itiraf etmek olabilir mi?

Bilmiyor muyum sanıyorsunuz: 'İtiraflar iyi insanlar, kötü düşünceler kötü insanlar için' diyenlerin maktul olarak çağrıldıklarını, ama aslında gerçek katillerin onlar olduklarını; zinanın fuhuşun yasal yüzü olduğunu; hırsızlıkların karına girdiğini; yalan şehadetlerin ve küfürlerin ise ağızdan çıktığını?.. Ama tek bir çözüm yolu var insanı arındırmanın. Kirli ellerle yemek insanı kirletmez ama arındırır. Kirli bir yüreği olanın temiz de olsa yemek yemesi doğru değildir.

Bir sarmal teorisi hatırlıyorum. Soruların da şiir gibi gökten gelen bir öğreti olduğu iddiasını kanıtlıyordu. Şiir ve mucize arasında gidip gelen ve kâinatın aşağısına doğru akmakta olan sorular sarmalı, soru cisminin hiçbir zaman aynı yerden ikinci kez geçmemesi kanıtına dayanarak hiçbir sorunun cevabının durağan olmadığı gibi bir tespite de yol açıyordu. Daha açıklayıcı olursak: 'Eksen etrafındaki dönüş hareketi engellenemezse sorular da devam edecektir ama sorular da durmadıkça cevaplar asla onlara yetişemeyecektir.'

Ağzımı neden diktirmek istiyorum. Bu sorunun cevabının yetersiz olduğunu biliyorum. Bilmek her zaman her şeye yetmiyor.
Ağzımı diktirmeliyim. Bu şartın gerekçeleri her gün o denli artıyor ki, sorular bile yetişemiyor."

*

Evet. Sanki yeni bir dinin kurulması ve yayılması için gerekli zamanın ilk on vahiy gününe aitmiş gibi geçecek olan sürenin üçüncü gününde, onun bütün bu sorulardan sonra galiba her şeyi iyice açıklaması gerekiyordu. Bu açıklamayla içinde bulunacağı eylemin onun son sözleri olacak olması bir değer taşımıyordu. Asıl önemli olan ağız dikme ayininin bu ilk gününde bir formaliteyi yerine getirmekti. İyi gerekçelerin, uygun nedenlerin, öldürme ve yaralamadan daha önemli sayıldığı bir zamanda yaşıyorsak, o da zamanın rengine uygun davranmalı ve günler sonra işleyeceğim yarı-cinayetin gerekçelerini teslim etmeliydi bana.
Beni ikna etmeliydi. Dünya bile ikna olmadan dönmüyordu.
Genellikle açıklamalar sorulardan daha önemlidir. Çünkü sorular eninde sonunda dünyanın yuvarlaklığını ya da hayatın acımasızlığını değiştirmez; ama açıklamaların yeni bir dünya, yeni bir geometri ve yeni bir hayat yaratma gibi olanakları mutlaka vardır.

O, bunun farkında değildi; kendini değiştirmek için sorulardan çok açıklama sayılabilecek uygulamalara, belki de acımasız yöntemlere inanıyordu. Ona göre sorular acıları arttırmaktan başka bir işe yaramıyordu. Bu yüzden, gerçek bir stil sahibi olan benim onun "ağzını dikmemi" istemişti. Bir anlamda, hayatına kusurlar katan bir dikilme yoluyla pekiştirilmesi anlamına geliyordu bu. Tanrı'nın çizgilerini çektiği ve aralık bıraktığı bir ağzın gelişmesi ve son biçimini alması böylelikle sağlanacaktı. Ama çizgilerden ve aralıktan sonra yarattığı bu eserin, hatta denilebilir ki başlangıcın saflığını teslim ettiği bu eserin yaradılışa ihanet ederek söz suçlarının tahammül sınırlarının da ötesinde fiili suçlara kadar erişmesi, Tanrı katında hiç affedilmez bir kusurdu.

Bense, ünlü moda terzisi Leon Ziya Şehzade, bu kusuru ortadan kaldıracak tanrısal erkin merkezinde duruyordum; elimdeki küçük altın iğneyle... Tanrı'nın ışığı elimdeki bu küçük ama bir yarımada gibi gövdesini bilinmeyen bir denizin derinliklerine uzatmış sivriliğe vuruyordu sanki.

2.

"Odadan çıktığımda rüyada olduğumu sanmıştım. Çünkü odada otururken ve bir şeylerle oyalanırken, o gerçek dünyaya ait olduğunu sandığımız ışık ve gölge oyunları içinde bulunuyordum ve keyfim yerindeydi; nedense odadan çıkınca bu keyfin yapay olduğu da ortaya çıktı ve bu durum beni hemen telaşlandırdı.

Bu oda şimdi nereden çıktı diyeceksiniz, biliyorum. Bir kadın yazardan, hatırlayabildiğim kadarıyla 'kendime ait bir oda'ydı bu. Orada kadın olarak bulunmuyordum; hiç kimsenin rüyasının bir parçası da değildi; hiçbir şey soyut değildi; hatta somutluk da yoktu; her şey olağan ve tek boyutluydu; hiçbir şeyi anlamak gerekmiyordu, bu yüzden o odada taşıdığım yüzlerin hiçbirinde ifade yoktu.

Biliyorum, bu aklınızı daha da karıştıracak ve benim karanlık biri olduğumu düşüneceksiniz Leon Ziya Şehzade...

Ama zaten modaevinize gelerek size yönelttiğim garip istek karşısında bu duygu içinde

olmalısınız kesinlikle. Sizde sadece sırf bu duyguyu yaratmak için burada değilim. Artık bende bulunmayan duygular adına buradayım.
Odadayken bir ağzım olmadığının farkında değildim, çünkü buna ihtiyaç duyuyordum. Oradan çıkarken aynadan aldığım bir eksiklik işareti kendime ağzımın neden bulunmadığına dair bir soruyu sormama neden oldu: Ağzım neden yoktu? Ağzım artık yoktu çünkü siz yarı baygın bir haldeydiniz onu 'dikme'yi bitirdiğinizde. Belleğim bana bu dikme işini tamamlatmış olmalı, ama bu kuşku niye... Bu görevin tamamlanmasından sonra ne dediğinizi anlamıyordum ama sanırım sayıklıyordunuz: *Testis unus, testis nulus!*"

*

Onun 'sayıklamalarım' olduğunu söylediği Latince sözler "Tek bir şahit, şahit yok demektir!" anlamına geliyordu. Ne tuhaf değil mi? Yarı Türk, yarı Musevi'ydim, ama Latince sayıklıyordum. Küçük bir Latince deyimler sözlüğünden bakıp öğrenmiştim bunu. Latince deyim saplantım alt tarafı otuz kırk sayfalık bir küçük sözlükten ibaretti. Cildi bile olmayan iddiasız sözlük, daha büyükçe bir sözlükten ustaca koparılmış, sayfaları çoktan sararıp solmuş bir küçük kitaptan oluşuyordu...

Hoşuma giden bazı deyimlerin altını çizip tekrar tekrar okuyordum. Bu küçük kitap kimi zaman bana bir kutsal kitap gibi gelirdi; o benim için hiçbir vahiy içermeyen, ama vahiylerin erişemediği köşe bucağı da ışığıyla tarayan bir cep kütüphanesiydi adeta.

Tek bir şahit, şahit yok demektir!

Onun ağzının tek şahidi bendim, ama sayıklama olarak beni konuşturan rüya ona aitti. Odadan çıkarken rüyada olduğunu sanma rüyasını o ışık ve gölge oyunlarına yoruyordu.

Neler planladığını yavaş yavaş anlamaya başlıyordum. Buna rağmen sorularım asla bitmiyordu ve yeteri kadar cevap bulamıyordum. (Bunda elbette onun ortaya attığı anlaşılmaz ve son derece muğlak teorinin de de payı vardı.) İçimden geçen bir iç konuşmayı, onun ağzından dökülen itiraf cümleleri olarak dinliyordum sanki. Latince söylenen kıssadan hissede olduğu gibi ortada tek bir şahit vardı: Ben. Yani hiç şahit yoktu. Sözünü ettiği ama hâlâ anlatmadığı sabıkalı hekimler, katiller ve aşırı karanlık tipler onu dinlemeye bile yanaşmadıklarına göre şahit sayılmazlardı. On gün boyunca ona tahammül etmem -gerek kutsal görev adına, gerekse tuhaf bir merak dolayısıyla- şehadetimi doğruluyordu, ama yazık ki ortada sadece bu şehadetin cismi bulunuyordu.

Şahitlerin sayısının kendi varlığını belirlediğine dair bir gerçek de onun bazı planları olduğunu açıkça ortaya koyuyordu. O, tek bir şahit istemişti. Öyleyse beni yok etmeyi düşünmüyordu ve ağzını dikmem konusundaki isteğinde son derece samimiydi.

3.

"Bir sabah posta kutumda beni, yaptığım son filmden sonra ilginç bir konferans vermek üzere Ankara'ya çağıran bir davet mektubu aldım. Konferansın içeriği ve yorumları her ne kadar serbest bırakılmış gibi görünse de *Ağız Dolusu* adlı filmimin yarattığı sosyal ve psikolojik çağrışımlar üzerine bir konferans olması isteniyordu belli ki.

Filmimin toplam 93 dakikalık süresi bir restoranda geçiyordu.

Daha jenerikte kanıtlamıştım sinemacılık dehamı. Ağzını açmış bir adamın yüzüne sağdan soldan tabaklar yağıyordu perdenin ortasına. 'Slow motion' hareket eden her tabakta bir oyuncu ya da setten bir isim görünüyordu. Benim adımsa az sonra kırılacak bir pasta tabağında belirdiğinde adamın yüzü tamamen kapanmıştı artık.

Tam bu sırada görüntü donuyor, 'Bir Alev İpek Günahı' yazısı kayboluyordu.

Hemen ardından görüntü yırtılıyor ve yemek yemekten patlayacak hale gelmiş bir ağız

dışarıya fırlıyordu, parçalanan kırık tabak resminin ortasından. Ve bu ağızdan yemekler taşıyordu. Ağız kapanıp açıldıkça, obur kahramanımız çene kemiklerini sıkıp gevşettikçe yemekler, yemek artıklar, yere 'ağız dolusu' dökülüyordu.
Ağız Dolusu, yazılarını pek keyifle okuduğum bir sinema yazarının deyişiyle, bir oburun "günlük hayatının yemek dışı fasılaları arasında kalan gerçek hayatını" anlatıyordu. Filmin kahramanı olan İshak, aynı lokantada kahvaltısını yapıyor, öğle yemeğini, akşam ve iş yemeklerini yine burada yiyordu. Değerli ve nitelikli zamanının çoğunu burada yaşıyordu yaşamasına fakat, film sadece onunla ilgileniyordu. Lokantanın mönüsü, garsonları, komileri, mutfağı, sahipleri, diğer müşterileri sadece birer süsten ibaretti.

Trene bindiğimde konferansın başlama saatine tam yirmi dört saat vardı ve henüz tek cümle bile yazmamıştım.
Ankara Garı'nda trenden indiğimde de gözlerim boş yere konferans metnini arıyordu. Nafile. Hiçbir şey yazamamıştım, ama aslında o kadar da rahatlamıştım ki... Yolculuk boyunca yaşadığım küçük ve heyecanlı bir kompartıman macerası aslında bütün metni kafamda yazmıştı. Bana ise sadece onu okumak kalmıştı.

Geceleyin birdenbire susuzluk içinde uyandım. Gözlerimi açtığımda kompartımanda kimsenin bulunmadığını gördüm. Birden içimden vagon görevlisini aramak gelmişti. Ondan su isteyecektim. Uzun yolculuklar öncesinde her zaman yaptığım gibi yanıma içme suyu almamıştım.
Görevliyi ararken, bir yandan da vagonun açık pencerelerinden içeri dolan rüzgârın savurduğu perdeler arasında boğuşuyor ve ayakta kalmaya çabalıyordum. Tam bu sırada bir çift el beni, bilmediğim bir dehlizden içeri çekti. Başka bir kompartımandı bu. Görevli karşımda duruyordu, koltuklardan birine oturduğumda. Elindeyse bir bardak soğuk su vardı. Camı buğulanmış bir bardak ve pencereden içeriye kırmızı bir ışık sızıyordu. Büyük bir evin kenarında durmuştu tren. Herhangi bir istasyonda olmalıydık. Suyu içerken adamın göğüslerime dokunduğunu, kalçalarımı sıvazladığını hissettim. Çok susamıştım ve suyun yere dökülmesini istemiyordum. Ben soğuk yudumları boğazımdan içeri yuvarlarken, tren görevlisi külotumu çıkarmaya çabalıyordu.
En sonunda istediğini aldı; ben de aslında çok susamıştım ve sabaha kadar ancak bitirebildim bir bardak suyu. Bir damla bile yere dökülmedi. Bardakta kalan son damlayı görevlinin yerde yatan boğulmuş cesedinin üzerine dökerken gün ağarıyordu. Kompartımanda lavabo musluğunun

ağzındaki kan lekeleri, günün ilk ışıklarıyla birlikte seçilmeye başlamıştı."

*

O tam karşımda, ağzından sızan kanlarla yerde baygın yatıyor; çektiği acılar geçmişindeki günahları karşılamış gibi. Üç gündür devam eden tek taraflı sohbetin aklımda kalan bölümlerini yazarak hatırlamaya çalışıyorum; çünkü bu büyük cesaretin kanıtlarının bir an önce kaydedilmesi gerekiyor. Yoksa "bu meçhul kitap" yazılmayacak artık.

Üç gün bile sürmedi o günah anlatıcısının krallığı. Günahları kendine ait olunca ve onları beni, celladını ikna etmek için kullanmak zorunda kalınca dayanamadı, buna eminim.

Duvardan indirdiği tülün asılı olduğu küçük çiviye asmak istemişti kendini. Trendeki cinayeti sonrasında küçük bir konferans metni hazırlamak onu yormamış olmalıydı. Asıl yorucu olan meçhul birini meçhule göndermekti onun için.

Vücudundaki is tabakası, kulakmemelerindeki delik izleri; hepsi tren yolculuğundan kalma hatıralardı.

Banyodaki küvette onu yıkarken ve kulaklarına oksijenli pamuk sürerken, hayatımda ilk kez

çıplak bir kadın vücudu görüyor ve ona dokunuyordum.
İnsan ilk kez gördüğü bir şeyi nasıl anlatabilir. Bu beyaz, dolgun kalçalar, süt beyazı renginde ve en şişkin noktalarında kararan memeler; bu kutsal tümsek; kirli bir kıl kümesinin arkasındaki pembeleşmiş yarığı, yeryüzünün en büyük tezatını barındıran tümsek...
Ya vücudumda, damarlarımda biriken ve patlamayı bekleyen fışkırmayı nasıl anlatabilirim? İnsan ilk kez yaşadığı bir şeyi nasıl anlatabilir?
O sırada, ona sahip olmamak için zor tutuyordum kendimi. Hayatımda ilk kez bir kadınla sevişmek istiyordum. Ve asla düşünmüyordum, beni bu isteğe zorlayan anlattığı günahlar mıydı yoksa vücudundaki beyazlıkla kan lekelerinin yarattığı ölümcül tablo mu? Hazzın kaynağını bulmuştum sanki. Ve şimdiye kadar hazla değil de onun kökeniyle ilgilenmiş olduğumu anlıyordum. Büyük bir acı veriyordu bana bu. Çünkü haz ve acı, iki düşman komşuydu. Ayrı dünyalar, ayrı atmosferler, ama bitişik iki kapı...
Onun kutsal tümseğinde biriken kaygan sıvı ve bu ıslaklığın yarattığı denize kavuşmak isteyen, harlı, alevler içindeki tohumlar... En az tohumlarım kadar ben de, beyaz emayeden bir deniz yatağı içine akmakta olan bu çıplaklık

nehrine karışmak, onunla yaşayıp gitmek istiyordum.
Kutsal tümseğin ardında, varoluşumun şimdiye kadar bir anne yüzüne gizlenmiş bütün gizli arzularına açılan bir kapı vardı. Kapının arkasında beni bekleyen ışıklı bir hayat göğe doğru yükseliyordu sanki. Işıklı bir yüz haline dönüşüyordu kapı daha sonra; onun vücudu bembeyaz, küvetin renginden daha beyaz parlarken göbeğimin altında kabaran ve patlamak isteyen; karıncalanmalarla beynimi uçurumlara sürükleyen yüksek sıcaklığa direnmeye çalışırken, onun yaşayıp yaşamadığını bile bilmiyorum.
Göğsünün inip kalkmasını bir hayat belirtisi olarak algılamıyorum. İki eşit şişkinlikten oluşan memeleri ve memelerin başındaki koyu renkli, yumuşak, pamuksu teninden daha sert çıkıntıları öpmek ve emmek isterken bir başkasının hayatını düşünemiyorum bile.
Karnım çok aç; ve karnım çok açken her şeyi yiyebilirim.

4.

Salon tıka basa doluydu. Ülkenin demokratik bir rejime kavuşması uzun sürmemişti. Yumuşak bir darbeyle savuşturulan rejim krizi güzel günlerin habercisi oluvermişti birden. Salonda, herkesten farklı olmak üzere çok özel bakışlarla gülümseyen altı çift göz Alev İpek'in konferans kürsüsünde alkışların bitmesini bekleyen ve dar bir elbiseyle hatları açığa çıkmış gövdesini süzüyordu. İnce kemik çerçeveli gözlüklerinin ardından salondaki büyük ilgiyi gülümseyerek izleyen Alev İpek, alkışlar sona ermeden konuşmasına başladı. Konuşmanın ilk bölümü bu yüzden pek anlaşılamadı.

"*Turkish Digest*'ta kürsüye çıkışım böyle yazılmıştı. Bu satırları okurken aklıma birdenbire altı kader arkadaşım geldi. Ortak kurtuluşumuzu büyük bir okuma salonunda beklerken, birbirimize, seçtiğimiz kitaplardan hikâyeler okumuş ve çok eğlenmiştik. Sonra oturup o yarım yamalak İngilizcemle küçük bir kitap yazmıştım, *Yedinci* adında. Ve dostlarıma

yeni yıl armağanı olarak göndermiştim bu kitabın az sayıdaki nüshalarını.

Yedinci adlı kitabımı, en az diğer sinemacı arkadaşlarım kadar ilgiyle okuyan *Turkish Digest*'ın hınzır gazetecisi Suat Piri, Ankara'daki konferans konuşmamı, bir yerden ele geçirip okuduğu bu romanın bir devamı olarak kurgulamıştı. Sanki gerçekten biz yedi kara sinemacı, bu Ortadoğu ülkesinde, bir askeri darbe sonucu bir kütüphaneye kapatılmış, o ya da bu şekilde kurtarılmayı beklerken hikâyeler yazarak edebiyatın mutlak kudretiyle birbirimizi de kurtarmayı düşlemiştik.

Sonuç olarak bu meşguliyet, benim için eğlenceli bir "heptameron" olmuştu. Gazeteci Suat Piri, konuşmamın girişini de yazmıştı, ama kitabımın kurgusal bir uzantısı olarak:

- Sevgili konuklar. Düşüncenin yansıtılmadığı bir kâğıt türü olarak kaldığı sürece görüntüden nefret edeceğim. Birazdan alacağım ödülü bir yönetmen olarak almıyorum. Hepinizin şundan kesinlikle emin olmasını isterdim: Burada bir film festivalinin en büyük ödülünü almak yerine bir konferans vermeyi yeğlerdim. Bunun nedeni yaptığım şeylerle bir şey anlattığıma olan inancımın bir süredir sarsılmış olması. İşte bu konferansta bu sarsılmayı; bir bedenin ya da beynin çok ötesinde gerçekleşmiş bulunan bu sarsılmayı…

Daha fazla okumaya dayanamamıştım. Oysa gerçek konferans metni bambaşkaydı. Son filmim *Ağız Dolusu*'ndan yola çıkarak bir sayfalık notlarla birlikte karaladığım parçalı bohça bir metinden ibaretti hepsi.

Kâğıtta, başlık olabilecek birkaç sözcük kümesi göze çarpıyordu ilkin:

Ağız üzerine konferans (Ağız gözdür, dünya ağızdır).

Sonra birkaç satırlık bir boşluk vardı. Burada düşünememiş olmalıyım. Ve ardından ciddi notlar...

Ağıza alamadığımız sürece söz, söz konusu bile değildir...

Benim Ağız Dolusu*'nda yapmak istediklerim: Ağıza işaret etmek değil, ağızdan çıkanları göstermekti...*

Hepimizin söyleyecek birkaç ağız dolusu sözümüz var, ama onları söyleyecek ağız bulabiliyor muyuz?

Hatırladığım kadarıyla dinleyiciler daha çok birkaç üniversitenin sinema ve televizyon bölümünden öğrencilerdi. Birkaç akademisyen ve bir tek hoca: Profesör L.G.

Başına bir J harfi eklense Jean-Luc Godard diyecekti herkes ona. Leman Güzel'di adı. Yeni sinemacıların başbelası. Hoş, lezbiyen hayatı daha çok ilgi çekiyordu ve yazılarının altında özel hayatının izlerini arardık çoğu kez.

Leman Hoca, sanırım filmlerimden hoşlanıyordu. Oysa yapılan davette onunla birlikte birçok hocanın, ünlü ve kıdemli yönetmenin, köşe yazarlarının adı da geçiyordu. İçlerinde sadece o teşrif etmişti konuşmama.
Konuşmam biterken söylediğim son sözleri, belki çok anlaşılır oldukları için hatırlıyorum:
Doğru. Çoğumuz kıçımızdan konuşamadığımız için ağzımızdan söylüyoruz. Keşke konuşmayı da kıçımız kadar iyi becerebilseydik."

*

Başım dönüyor. Ve başımla birlikte onlarca söz de dönüyor başımın içinde. Çıkmak istemiyorlar dışarıya, ama bunun bir susma eylemi olduğuna inanmıyorum. Ses olmadan söz nereye gidebilir ki?
Kafamdaki sözler, ağzımdan çıkan seslerin üzerinden beni anlatırlardı, eskiden... Fakat anlatmak dışında gülmenin ne anlama geldiğini sık sık düşünürdüm. Sesli de olsa gülmek, gülmekti sonuçta. Bir gizemi yoktu; aksine gizemi çözen bir etkiydi. Hep somurtup duran insan yüzü tarihinde adeta bir şoktu...
Gülmek için herkes gibi ben de ağzımı kullanıyordum. Fakat gülmenin birçok çeşidi vardı. En önemlisi de ağlamanın yerine geçen gülmeydi. Gözyaşlarını boğmak zorunda olanlar

için yapılmıştı bu gülme ve genellikle çokça kullanılıyordu. Ağız için olmayan gülmeler vardı ve halk arasında "ona kıçından gülme" denirdi. Kıç, burada ağzı destekleyen, etkiyi artıran ve hedefteki kişiyi ağızdan daha derin bir çukura yuvarlayan bir mekândı.

Daha o kadar çok gülme çeşidi vardı ki... Neredeyse ağzın gülmek, hep daha çok gülmek için yaratılmış olduğunu sanırdınız.

Başımın dönmesi geçtiği sırada kütle şeklinde bir ağrı yerleşti alnımın tam ortasına. Sanki bir duvar dayanıyor alnıma. Yosunlarını gözkapaklarımda hissediyorum duvarın. Taşları yerinden oynuyor, taşlar arasındaki sıvalar soluk alıp veriyor ve bir ağaç gibi yaşıyor duvar.

Ama duvarı hiçbir şeye benzetmeyecek ve orada öylece kalmasını sağlayacağım. Duvarların oynaması, yerlerinden kalkması, onları bir şeylere benzetmemizle mümkün olmadı mı şimdiye kadar. Bu yüzden sadece duvarların görüntülerini yerinden oynatabildik, onları başka şeylere dönüştürerek. Oysa duvarlar, bütün duvarlar öylece duruyor yerinde.

Alnımın, tam şu sırada ağır bir koçbaşı olduğunu düşünüyorum ve duvarsa bir kale bedeni. Başımdan aşağı oklar, kızgın yağlar, mancınıklardan fırlatılmış iri taşlar ve "rum ateşi" yağıyor. Sıvaların nefesi nefesime karışıyor ve duvarın harcına inşa sırasında

karıştırılmış kadın ve kız çocuğu kanlarıyla birlikte çok uzaklardan bir ses haykırıyor:
"Kadınların ağzı gülümsemek için yapılmıştır; tartışmak için değil."

Dördüncü Gün

1.

"Ağzıma şimdiye kadar neler aldım? Ağzımı nelerle doldurdum? Bunların hiçbirinin önemi yok aslında. Benim için önemli olan ağzımın ne olduğuydu. Ağzımda çok şey vardı. Onunla o kadar çok şey yapar ve becerirken önemsiz olduğunu nasıl söyleyebilirdim?

Hiçbir zaman yeni bir ağız istemedim. Bu ağzı hep sevdim. Onun bana arzularımın gitmek istediği yerleri ayağıma getirmesini sevdim. Tamam, karanlık bir ağızdı bu; onun karanlığını sevdim. Ona vahiylerin yüksekliğini yüklemedim, çünkü yükseklerden gelen seslerle konuşmuyordu. Onu tecrübelerimin merkezi yapmadım; tecrübelerim onun üzerineydi. Ağzımı tanımak istiyordum. Ama nedense o bana direniyordu. Kendini sadece açarak ve kapatarak ele veriyordu. Başka gizemleri ve işleri olduğunun farkındaydım. Çünkü arkasında bir beyin dolusu düşünce vardı. Konuşan bir ağız ve bir beyin. Ne amansız bir ikili Tanrım!

Ağzımı kötülüklerin, günahların evi haline getiren -kimileri bunun bir giriş olduğunu,

dolayısıyla bir kapı benzetmesi yapılması gerektiğini söyleyecektir- olaylar dizisinin aslında basit bir çırpınmadan aşağı kalır yanı yoktu. Dünya uçurumda oyalanıyor, bense bu durumu daha fazla izleyememenin verdiği boğuntuyla boşluktan boşluğa atlıyordum. Bir duvar saatinin sarkaç hareketlerini taklit etmekten bıkınca durdum ve en kutsal geri çekilmeyi başlattım vücudumun üstünde bir yerde. Ağzımı açtım. Dişlerim birbirine kenetlenmişti; burnum tıkalıydı; nefes alamıyordum; gözlerim dışarı uğramıştı; kirpiklerim kaskatı kesilmiş, alnım gerilmişti, ama 'ağzım açıktı'. Ruhumdan içeri çok fazla hava giriyordu ve maddesel olmayan bir müdahale ile ağzımın kapatılması gerekiyordu. O ana kadar kötülüklerden başka bir şey yememiştim ve bir oruç, bir bağış, bir insani lütuf sayıyordum bu 'ilk yemeği', çünkü kimse insan için bir şey getirmemişti; Tanrı bile insan için bir şey yapmamıştı; onun insanı yaratması bile insan için değildi; en sonunda olan olmuş ve kötülük insana ait olmuştu; nereden geldiği belli olmayan bu kara rüzgârdan kaçmak için insan günah işlemek zorunda bırakılıyordu ve durmadan suçlanıyordu. Doğması bile bir suçtu kimilerine göre. Kimileri ay hareketlerinin daralttığı bir saatte arıyordu Tanrı'nın suretini. Oysa o saklanmıştı. Ayın karanlık yüzüne ya da bir Güneş tutulmasına... Yahuda olarak göründü ve

oğlunu para karşılığında sattı... Onun kâinatın karanlığına haykırmamız için açtığı bu gereksiz yüklerle dolu ağzı kapatmanın zamanı geldi artık...
İki dudağımın ortasında soluk ve sıvı almamı sağlayacak küçük delik bırakın lütfen."

*

Dördüncü gün, bu amansız emrin soğuk ruhsal şemsiyesi altında geçti. Tenimdeki ürpermelerin önünü alamıyordum hâlâ. Bir insanın ağzını dikmek fiiliyle hesaplaşmam gerekiyordu, ama dilbilgisel bir çabanın ötesinde, kriminel boyutlara da sahipti bu durum.
Zamanın suç ve ceza ruhunun hekimliğe bile tanımadığı bu aykırı eylemin sorumluluğunu taşımak neden bir moda terzisinin kanatsız omuzlarına terk edilmişti? Melek olmak bir zanaat işiydi. Zor bir şey değildi seçilmiş olmak ve kendinden görevler beklenildiğini bilmek...
Tüylerimi ürpertircesine, iki dudak arasında bir "exodus" deliği bırakmamı buyuran bu amansız emirden sonra, on gün sürecek iman imtihanımın ilk gününü *Vogue* dergisinin şatafatlı ama aslında biraz da sıkıcı sayfalarını çevirerek geçirdim de denilebilir.
Öte yandan genel savunma öncesi bir kale kapısı gibi kapatacağım iki dudağın arasında

bırakmakla yükümlü olduğum küçük deliği düşünüyordum. Küçük deliğin büyüklüğü ne kadar olmalıydı? "Soluk ve sıvı almayı" sağlayacak kadarsa, bu büyüklük onun ıslık çalmasını sağlayabilirdi. Ses çıkarması konuşmak anlamına gelmeyeceği için bunun bir önemi yoktu.

Birden dişleri aklıma geldi. Gerekli temizliği yapılmayacağı ve temel işlevlerinden yoksun kalacakları için dişleri zamanla çürüyecek ve hemen hepsini kaybetmiş olacaktı bu ceza sırasında.

Şaşkınlığımdan bir an önce sıyrılıp onu tam olarak anlıyor olsaydım, bu ölümcül eyleminden ötürü onu bağışlayabilecek bir mevki olup olmadığını sorardım.

Suçunu ve cezasını belirleyen mevkinin kendisi olması bile bir iyimserlik yaratırdı bende. Çünkü bu durumda kendini yine bağışlayabilirdi. Eğer böyle yapar ve kendini bağışlayarak beni bu korkunç buyruğun sonuçlarından kurtarırsa Oscar Wilde'ın dediği gibi "aslında geçmişi değiştirmiş" olacaktı. Adına gelecekle uğraşma denen hapishaneyi kendine yurt edinen insanoğlu için bu ilginç bir fırsat olurdu doğrusu. Bu ağız kapanmalıydı, ama iki ağzı birleştiren bu yarığın kapatacağı boşluk, asla ve asla, geçmiş zamanın şimdiki zaman için hazırladığı tuzaktan daha tehlikeli olmayacaktı.

2.

"Çocukluğunda ağzını bir kültablasına çevirinceye kadar sigara izmaritleriyle ve küllerriyle dolduran bir genç adam tanıyordum; ama o aslında dünyaca ünlü bir aşçıydı aynı zamanda. Adı Selim Kül'dü. 'Mêtr' lakabıyla da tanınıyordu bu zat.

İstanbul Beyoğlu'nda vaktiyle henüz yanmamış Çiçek Pasajı'nın arkalarında küçük bir lokantası vardı Selim Kül'ün. Siyah paspaslar ve koyu renkli Acem halılarıyla 'Mêtr', istisnai bir hava vermişti lokantasına. En az yemekleri kadar... Geceleri ise onun Boğaz kıyısında pahalı bir restoranda serbest çalıştığını duyuyordum. Lokantasında arada sırada yediğim öğle yemekleri sırasında da hiç görmemiştim onu. Ta ki o lüks Boğaz restoranında verilen bir akşam yemeğinde, yanlışlık sonucu bayanlar tuvaleti yerine mutfağa dalıncaya kadar.

Selim Kül, 'şedövr'ünün üzerine karabiber serpiyordu, içeri girdiğimde. Üzerimde kırmızı bir elbise vardı, ama yarıkaranlıkta sanırım vişneçürüğü bir renk alıyordu giysim.

Kepini çıkardıktan sonra sarı, uzun saçlarını geriye doğru atarak, özgün tariflerine uygun bir şekilde hazırladığı özel yemeği şöyle bir kokladı ve karabiber değirmenini kolundan son bir kez daha çevirerek raftaki yerine kaldırdı.

Bense, şaşkınlıktan tuvaletimin geldiğini, kasıklarımın zonklamasını bile unutmuştum. Karşımda en az, ünlü tarifleri kadar güzel bir adam duruyordu. Aşçı değil, bir beyaz aşçı kepinin altına saklanmış bir prensti bu.

Selim Kül'e yemeklerini çok beğendiğimi ifade etmek için mutfağına girdiğime dair küçük bir yalan söyleyiverdim oracıkta. Suskunluğunu hiç de hayra yormamıştım. Benimle konuşmak yerine parmakları ve kollarıyla tuhaf hareketler yapmayı yeğliyordu büyük usta.

Birbirini izleyen tekrarlı konuşmalar ve el-kol hareketlerinden sonra sahne o denli gerildi ki, iri bir kepçeyi kaparak ustanın üzerine çullanacak ve uzun saçlarını kızgın yağ dolu bir kazana batıracaktım. Fakat tam o sırada onun bir dilsiz olduğunu anladım. Bu benim için büyük bir şoktu. Herkese özel bir damak zevki bağışlayan bu mühim adam bir dilsizdi; ve onun dili tatmaktan başka hiçbir işe yaramıyordu.

O anda büyük ustanın ve yakışıklı prensin yerini bir tarlafaresi aldı. Hemcinsleri olan lağım farelerini habersiz bir ziyarete cesaret etmiş olan, ama küçük lağım çukurunun derinliğini hesap

etmeden içinden geçmeye çalışan ve bokların içinde boğulurken gözleri fal taşı gibi açılan, fakat dili olmadığı için bağıramayan bir tarlafaresi.
Günahkâr diller arasında konuşamayan, ses çıkaramayan, boğulmuş bir dil...
Ünlü usta Selim (Mêtr) Kül ile bu beklenmedik randevu sonrasında geriye eşsiz bir yemek tarifi kalmıştı. Beline kadar kızgın yağa batırılmış ustanın kırılmış boynuna dolanmış olan beyaz önlük saf ipektendi besbelli. Selim Kül'ün dili, konuşmaya ant içmiş gibi dışarı fırlamıştı. Yanaklarından ise, vücudu soğumasına rağmen hâlâ sağlık fışkırıyordu. Kıpkırmızı yanaklardı bunlar. Çok değil, birkaç dakika önce, otuz tepsiye yakın yemeği çiğnemeden yalayıp yutmuş olan bir ağzı perdeleyen gürbüz yanaklar...
Büyük bir usta için hiç beklenmeyen bu sonun infazcısı olan kadının, yani benim restorandan ayrılışımdan hemen sonra haber ajansları, ünlü bir aşçının, eşsiz bir yemek ustasının olağanüstü intiharını kıyasıya bir rekabet içinde izleyicilerine ve okurlarına iletiyordu. Habercilerin yorumlarına göre Büyük Usta arkasında, hem vasiyet, hem miras ve hem de intihar mektubu olarak, mutfak sanatı sınırlarını zorlayan çok ilginç bir yemek tarifini bırakmıştı.

Bu eşsiz ve akıllara durgunluk veren tarif, benim kendi spesiyalitem olan son derece günlük bir salata sosundan başka bir şey değildi."

*

Annem Ester Ziya, yüzyılın ortalarında İstanbul'a iyiden iyiye yerleşmiş bir "aguna" kızıydı. Annemin annesi Fehamet Ziya Hanım yüzyılın başlarında Trakya'da doğmuştu ve Bursa'ya bir akraba ziyareti sırasında kendisini bir "aguna", yani kocası kayıp kadın haline getiren kaderin "müsebbibi" Leon Levi ile tanışmıştı. Bursa'nın Musevi cemaatinden olan Leon Levi, Fehamet Ziya Hanım'ı tanıyıp beğenmesinden ve mürüvvetli izdivaçlarından hemen sonra bir ölüm bahanesiyle ortalıktan yok olmuştu. Hakkında çıkan casusluk iddiaları da İkinci Cihan Harbi'ne kadar peşini bırakmamıştı. Leon Bey'den hatıra kalan annemin adı, "kayıp" babasının anne tarafından mirastı. Bense bu adın, Kanuni zamanında hareme kabul edilmeyi başaran efsanevi Ester Kira'dan ilham alınarak konduğunu düşünmüşümdür hep...
Kayıp kocasının azınlıktaki kaderini inceleme fırsatını karnı burnundayken bol bol bulmuş olan Fehamet Ziya, kumaşlara meraklı bir hanımdı. Bu merak tabii ki, XVI. asırda, Osmanlı'nın topraklarında zorunlu göç ve sürgün haclarını

sona erdiren Musevi cemaatinin meslek çeşitleri içinde yüklü bir yekûn tutan kumaş ticaretine kadar uzanıyordu.

Günümüzde "patch-work" olarak bir hayli isim yapan yamalı kumaşlar konusunda da pek ustaydı Fehamet Ziya. Yaptığı her yamalı şaheserde, ezeli ve ebedi Musevi sürgünlerinin işaretleri göksel bir nakış gibi işlenmişti. Yama parçalarının her biri bir yarayı, kutsal bir ağrıyı simgeliyordu. Hepsi de aslında ortak bir dili konuşuyordu: Parçaların bir araya gelmesiyle oluşan birliğin dili. Hepsi de bir zamanlar aynı pamuk balyasından ayrılmışlar, farklı renkleri ve boyalara tutulmuşlardı. Ama varoluş katmanlarındaki farklılıklar onları her zaman için diğerlerinden ayırmakla kalmamış, kendilerinin "diğerleri" olmasını sağlamıştı. "Diğerleri" olarak kovulmuşlardı yerleşmeye çalıştıkları her yerden. Ve yamalı bir elbisenin bütün parçaları aslında bir Davud yıldızını oluşturuyordu. Sadece sabahları doğuyordu bu yıldız ve akşamları dünyanın her rengindeki yaralar birleşiyor ve sarı bir leke olarak dağların ardında batıyordu.

3.

"Gazete okuyordum. Atlanmış haberler vardı her zamanki gibi. Zaten anında haber vereni görmemiştim. O gazetecilerin haber dilinin apayrı bir dil olduğunu söylemeleri yok mu? Üzerinden zaman geçmiş bir olayı basitçe geçiştirmenin adı bu bence.

Gazetenin ikinci sayfasını okurum genellikle. Bir gün orada kendimi göreceğimi biliyorum. Şüphe yok, o sırada gazeteyi tutamayacağım. Göğe yükseliyor ya da bir ağacın köklerinden toprağın derinliklerine akıyor olacağım; çünkü bazen ruhun, beden ölümünden sonra sıvıya dönüştüğüne inanıyorum. Herkesin baktığı yere bakmak beni her zaman etkilemiyor.

AĞZI PATLADI.

İlk ikinci sayfa haberinin başlığı buydu. Esrarengiz bir patlamayla gelen esrarengiz ölümü anlatıyordu haber. Şık giyimli işadamı bir gece kaçamağı sonrasında evine döndüğünde kapısını açmış ve 'infilak etmişti'. Olay yerine gelen emniyet güçleri, işadamının yüzünde bulunmayan

ve etrafa küçük parçalar halinde saçılmış ağzından başka hiçbir ize rastlamamışlardı.
İkinci haber kendini ağzından büyük bir çengele asarak kan kaybından ölen bir yazarın trajik sonunu anlatıyordu. Ölüm yolculuğunu çalışma odasında başlatmayı seçen bu az tanınmış yazar, habere göre bu kasap çengelini hırdavatçıdan tam bir yıl önce satın almıştı. Çalışma masasında intihar mektubu gibi görünen küçük notta ise şunlar yazıyordu: 'Bilgece şeyler yazamayacağım, çünkü bilgeliğe doğru uçacağım birazdan. Kan denizi üzerinde, doğumumdan hatırladığım alevlerle...'
Boynum ağrımaya başlamıştı bu haberi okumayı bitirdiğimde. Zavallı yazarın, yani zavallı ikinci kurbanımın vücudunu taşıyan o incecik boynundan sızan bir ağrı girmişti sanki. Kısa boylu ve çelimsiz bir adamdı. Bu yüzden uzun sürmüştü ölümü. Boynu, bedenini uzun süre taşıyabilmişti. Çengeli ağzından sokmuş ve çenekemiğinin arkasından geçirerek âdemelmasına yakın bir yerden çıkarmıştım. Taşıyıcı bir oyuk olmuştu bu. Dünyanın gizli gerekçelerini taşıyan bir karanlık, kanlı geçit.
Ve son haberde ağzını toprağa dayayan bir adamın sözde intiharı vardı. Ama bu zavallı birisi değildi. Kaybolan karısını arıyordu. Karısı, evden gittiği, ona göre kaçırıldığı gün ayağına hiçbir şey giyememişti. Oysa tahta sandaletlerini

ne de çok severdi. Ayak tabanlarını yalayarak öpücükler içinde bıraktığı, ayak parmaklarını bir bir emdiği ve bu şekilde doyuma ulaşabildiği kadın, karısı, o muhteşem ayaklı kadının ayak tadının izini sürüyordu adam. Onun geçmiş olması muhtemel her yolda ağzını toprağa ya da asfalta, betona, taşa dayıyor, diliyle sert yüzeyi yalıyordu. Karısının narin ayaklarına âşık bu toprak tadımcısının lezzet seyahati bir demiryolunda son bulmuştu ne yazık ki."

*

Ester Ziya'nın en büyük marifetlerinden birisi de müşterilerini, elbise rengi, kumaşı, deseni ve model bileşimleriyle iyileştirmekti. Doğruyu söylemek gerekirse bu onun asıl sanatıydı. Moda terziliği yapmayı sanki bu yüzden seçmişti. Başkalarının yapmadığını yapmak için değil, tam tersine, yapmak istediğine başkalarının zevkine göre bir kılıf uydurmak için modayı seçmişti. Bir insanı iyileştirme, ona yitirdiğini geri verme onun için bir mesleğin insafına terk edilemezdi. Sağlık ve canlılık, cennetten gelen bir yansımaydı. Bir vazife için gereken gerçek araçların ustaca taklit edilmesi…
Sanki mesleğini icra etmiyor, "couture" yapmıyor, "iyileştiriyordu" annem. Elleri, yanlış bir zamanda ama doğru işler için yaratılmıştı.

Şöyle derdi, çok iyi hatırlıyorum:
"Nereden geldiği bilinmediği zaman iyilik iyiliktir. Yoksa sadece sahibini kuşandırır, cennetin kaftanıyla..."
Cennetin kaftanı...
Yapabilse bu elbiseyi bir gün dikmek isterdi. Ama annem para ve şöhret peşinde bir terzi değildi. Becerileri ve hayalleriyle, bugünkü anlamıyla gerçek bir moda tasarımcısı, ama kalbiyle de inanılmaz bir ruh giydiricisi ve karakter onarıcısıydı. Bu sonuncusuydu asıl yokluğuna işaret ettiği.
"Büyük işler küçük maharetler gerektirir," derdi bu yüzden.
Bunları söyleyen Ester Ziya'da daha sonra şu sözleri işitirdiniz:
"Büyük insan, en küçük becerilerini bile küçümsemeden kullanabilendir."
Açık, anlaşılır, iddiasız ama önemli sözler söylerdi. İşte Ester Ziya'nın ağız "couture"ü bu kadardı.
Çevresine saçtığı sağlıktı onun tek modası. Sağlığına kavuşan her insan onun için en büyük yenilikti.
Onun "hasta"larını, daha doğrusu müşterilerini genellikle görmezdim, ama teslim gününden bir gece öncesinde saklandığı yerde ziyaret ederdim onların siparişlerini.

Yerlere kadar uzanan bu antrasit renkli, metalik elyaflarla dokunmuş bu özel kumaştan çalışılmış kostüm ve kadife ipliklerden dokunmuş koyu nefti renkli uzun şalı saralı bir kadın için yapılmıştı. Kriz geçirdiği sırada bu elbisenin içinde olduğu zaman iç çamaşırları ne olursa olsun ortaya çıkmayacak ve çevresinde toplananlardan biri, kadının kendisine zarar vermesini engellemesi için son derece sağlam olan şalıyla ellerini ve ayaklarını bağlayacaktı.

Annemin tasarladığı elbisenin karşısında tek ayağımın üzerinde dururken tek dileğim bu ince düşüncenin zamanla genel bir uygulamaya ve tıbbi moda gösterilerine dönüşmemesiydi.

Bir diğeri, büyük bir kumaş balonundan ibaretti. Agorafob bir hasta olmalıydı, ve aynı zamanda sosyal fobisi de bulunduğuna hiç şüphe yoktu. İçe kapanık biri olduğunu düşünüyordum, bu birkaç farklı görünümde dokunmuş jakarlı kumaştan renkli patchwork balon elbisenin sahibinin. Ya da bir maskeli balo kıyafeti olamaz mıydı bu? Aşırı kiloları gizleyen, ama aynı zamanda bir denizkabuğu ya da dev bir soğan görünümü veren, eklektik tarzda bir elbise...

Diğer elbiseleri gözetlediğim bir günün sabahında pahalı elbiseler satın almayı âdet edinen bir müşterinin kişisel defilesine erken gelen bir mankenin, Ester Ziya'nın bir blumi hastası için tasarladığı elbiseyi -kuşkusuz amansız bir

merak yüzünden- dolabından gizlice aşırarak giymesini izledim.

O gece beni uyku tutmamıştı. Annemin bir şizofreni hastası için diktiği elbiseyi aklımdan çıkaramıyordum. Ustalıkla bir araya gelmiş; başka hikâyelere ait, başka başka tekstürlerden gerçekleştirilmiş kolaj elbisenin neresinden bakılırsa ayrı giyimde, ruh ve karakterde bir kişi görülüyordu.
Önden bakıldığında kısa kollu bir giysi içinde dikbaşlı, mağrur bakışlı bir kadın görüntüsü veren elbise, arkadan bakıldığında uzun kollu bir elbisenin içinde kaybolmuş, kamburu çıkmış ve bir ayağı çukurda bir ihtiyarı sergiliyordu. Ester Ziya bunu nasıl başarmıştı? Bu sanatın gizli kaynakları nelerdi? Bu sorular sabaha kadar beynimin içini kemirmişti.
Büyük ve toplu defilelerde pek görmediğim, hatta bu erkenci haliyle neredeyse bir hırsızı andıran mankenin elbise dolabına kadar gidişi, dolabı açışı ve giyinişi hâlâ gözlerimin önünde...
Dolabı açarken ayakkabılarını çıkarması, vaktinin azaldığı konusunda bir izlenim vermişti bana. Neden acelesi vardı. Küçük sabah defileleri saat dokuzdan önce başlamazdı ve bu duruma göre daha en az bir saati vardı.
Elbiseyi dolaptan çıkardığında Ester Ziya'nın, eserlerine uzak çağrışımlı isimler yakıştıran bu-

dala sanatçılardan birisi olsaydı "Secret face of the mouth" adını vereceğine emin olduğum elbiseyi hemen tanımıştım. O hasta müşteriyi nasıl unutabilirdim ki. Bir çanta dolusu çerez ve yiyecekle gelmişti modaevine. Durmadan bir şeyler atıştırıyor, bir yandan da Vuitton'un *Monogram vernis* koleksiyonundan bir çantaya sokuşturduğu diyet kolayı pipetle içiyordu. Havada da bir Chanel 5 kokusu geziniyordu.

4.

"Öldürenin kim olduğunu düşünüyorum hep. Böyle zamanlarda kalbime hiç soru sormadan giriştiğim bir eylem bu.
Bedenimde ve ruhumda tam üç yer var sorularımı yönelttiğim: Aklım, kalbim ve bacaklarımın arası. Aklımda ölümle ilgili hiçbir şey yok. Onu düşünmüyorum, hissediyorum; çürüyorum çünkü. Vücudumu belli belirsiz bir koku, bir çürüyen et kokusu kaplıyor. Uzun bir çürüme ama bu. Bir asırda çürüyen bir bedenin bütün kokularını dakikalara böl ve birden film kareleri gibi hızlı hızlı hareket ettir... İşte öyle bir anda, öyle bir koku çıkıyor vücudumdan.
Beni kim ya da ne öldürebilir? Zaten ölümlü olduğum bir âlemde bununla kim ilgilenir?
İlk cevabı buluyorum karşımda: Tanrı. Peşinden keskin bir kuşku daha: Çoklarının öğrettiği ve ezberlettiği gibi o beni yaratmadı.
Tanrı beni yaratmadı. Yoksa öldürmeye kalkmazdı. Dünyanın kuruluşundan beri beni öldürmeye çalışıyor.

Ben bir örneğim. Üzerimde yeni bir ölümün ve âlemin devamının oynandığı bir örnek. Tek bir bedenden oluşan bir kâinat örneği. Küçük bir alıntı.

Öldürülmeyi çok düşündüğüm ve bunun bir korku gibi bedenimi, ruhumu sardığı günlerden birinde iyi bir keşif yaptığımı hatırlıyorum. Küçük bir mesleki araştırma için gittiğim kütüphanede yolumu kaybetmiştim. Talihin garip cilveleri beni sonradan "kara kitaplar" olarak adlandıracağım bölüme soktuğunda, tuhaf yaşantımın yeni bir muammasına yaklaşmakta olduğumun farkında bile değildim.
O sabah çok yağmur yağmıştı. Ve ayakkabılarım oldukça çamurluydu. Çamurdan izler bırakarak gezindiğim ve sonunda büyük bir ısrarla kaybolduğum kütüphanede izlere bakarak bile yolumu bulamıyordum. Ta ki karşıma siyah renkli bir raf çıkıncaya kadar.
Burada kitapların rengi bile birdenbire değişmişti.
Raftan kalın, siyah bir kitap çektim. Bu bilinçli bir eylem değildi; bir kaderin tecellisi gibi, elimin hareketinde kesinlik ve mutlaklık içeren bir ağırlık, bir kas yorgunluğu vardı. Tatlı bir yorgunluktu bu. Sonrasında ödülümü alacağım bir eylemin ilk basamaklarındaki sakin, vakur duruşun içinde tatlı bir başlangıcın yorgunluğu...

Kitabın adını söylemeyeceğim. Herkesin her şeyi bilmesi gerekmiyor. Bu yasanın koruması altında yaşıyor mutluluk denen yeniden üretim. Yoksa en çok sevdiklerimizi bile onlar ya da başkaları hakkındaki vahşi istek ve düşüncelerimizden koruyamazdık.
Açıklanmış düşünce saldırmanın ta kendisidir. 'Seni öldürdüm,' demek öldürmek demektir. 'Ben öldüm,' diyebilir maktul. Buna hakkı vardır. Çünkü öldürülmüş olmak bir kusurdur ve o kusurdan dünyaya bakılır.
Ölümlülük ile öldürülmüş olmayı karıştırmamak gerekiyor. Ölümlülüğün içinden cennete bile bakamayız. O, bir kıstırılmışlık anıdır. Onunla bir gidemeyiz, olduğumuz yerde çöker kalırız.

İşte, kendimi öldürülmüş olmak gibi bir duygudan kurtarmaya çalışırken bulduğum o günde, o kitabın içindeki şiirle karşılaştım.
Öldüren şiir. Onu bir kez okumak yetiyordu. Ölümcül vuruşu yapan dize şiirin içine gizlenmişti. Bu bilgi kitabın içindeki 'Öldürenler' başlığı altındaki bölümün başında yazıyordu. Her ne olursa olsun bu 'öldüren nesneler'in her birinin içine ölümcül darbe saklanmıştı.

İlk dize olabilir miydi acaba?

'Beni kendi ağzının öpüşleriyle öp.'

Okumuştum ve hâlâ yaşıyordum. Şiir devam ediyordu. Sanırım onu burada özetlesem bu hiç kimsenin ölümüne yol açmayabilir, ama ölüm hakkındaki düşüncelerimizi toptan değiştirebilir; daha doğrusu hayat üzerindekileri... Yaralı bir kadının hikâyesiydi bu. Deniz kenarına oturmuş, kürek mahkûmu sevgilisinin dönüşünü bekleyen ve bu arada balıklarla konuşan yalnız bir kadının ağıdı...
Başlardan bir dize daha:

'Çünkü öpüşlerin şaraptan daha tatlı...'

Başkaları:

'Senin adın kabından dökülen ıtır gibi...'
(...)
'Neden adından utanan bir kadın olayım?'
(...)
'Bana şarabı, denizi ve seni beklemeyi verdin.'
'Çok fazla bir şey yok elimde: Seni beklemek, seni beklemek... ve ölmek'

İşte oradaydı. Orada duruyordu. Pusuya yatmış bir engerek yılanı gibi sessiz ve azgın bir deniz gibi kudurmuşçasına bana bakıyordu. Az kalsın okuyordum onu. Okursam hemen ölecektim ve

kütüphaneci kitapla birlikte beni de yerime kaldırmaya gelecekti.
Şiir olağan bir şey değildi. Şiir okumak olağan bir şey hiç değildi. Bir dize okuyunca ölmek kesinlikle olağan bir şey değildi. Ve mezarcım, kütüphane görevlisi, olağan bir şeymiş gibi gelip beni kaldıracaktı, diğerlerinin arasına. Öldüren şiirin öldürdüğü bilmem kaçıncı kurban olarak.
Sonra belki bir kitap olacaktım ve o soğuk, kara raflarda yerimi alacaktım. Tılsımını bilmiyordum o öldüren dizenin. Benden ne yapacaktı? Hiç bilmiyordum. Nereye gidecektim?
Ama okumadım o dizeyi. Ve nereye gidildiğini öğrenemedim.
Bu hayatın çekilebilir yanının olması için belli ki birileri uğraş vermiş ve bu şiiri yazmıştı. Etrafımızda onca ölümcül tehlike ve yokoluş olasılığı bizi beklerken, tozlu bir kütüphane rafında bekleyen bu kara kitabın kara dizelerinin okuyanı öldürmesinin anlamı neydi?
Ölüme giden yolda şiirin kullanılması konusu kafama takılmışken, arada sırada güçlü bir şekilde beynimi saran o derin kuşkuya saplandım yeniden: Şiir gerçekten bu dünyanın işi miydi? Bilinmeyen bir zamanda dünyaya çarpan ve dev bir krater açan meteorlar gibi 'dışarıdan' geldiğinden emindim o kuşkulu zamanlarımda. Ama gerçek kuşku asıl bu kesin-

lik duygusundan sonra başlardı, şu amansız soruyla: Neden buraya geldi?
Derin vadilerden, sonsuz uçurumlardan, büyük yeşil ormanlardan çırılçıplak bir bedenin içinde geçtiğim sırada uyandım. Sandalyenin üzerinde oturuyordum ve henüz kitap kapanmamıştı. Arkamda birisinin varlığını hissettim. Işık çok azalmıştı. Bir an, ölüm sırasındaki bilinç kaybı ve yeni bilinç uyanışı anında bulunduğumu fark ettim. Ama güçlü bir ses beni geri çağırıyordu. Sakin ama derin ve ağır bir sesle. Bir başka şiirden bir başka dizeydi bu:

'Ah, ne güzelsin sevgilim!
Ne güzelsin sevgilim!
Gözlerin güvercinler...'

Yine uyandım. Bu kez bir bataklık. Boğazıma kadar batmıştım. Çamur ağzıma doluyordu. Çamur yiyordum ama dilim onun tadını alamıyordu. Sinekler yoktu, çamurlu suyun içinde canlı yoktu. Ama bedenimin bataklığın içinde kalan bölümünde vantuzlu bir elin beni acımasızca okşadığını hissediyordum. Acımasız bir eldi, yapışkan bir el, ama okşuyordu. Bu okşamalardan ötürü cinsel bir arzuyla bedenimi saran her yeni ateş dalgasının ardından bacaklarımı her kasışımdan sonra el sayısı artıyordu. Üç, beş, yedi el birden... O ateşi en-

gellemeliydim, yoksa bedenim hiç kaldıramayacağı bir zevk girdabı içinde kaybolup gidecekti.
Boşalmak üzereyken, arkamdan bir sesin beni çağırdığını duydum:
'Vakit doldu.'
Elim bacaklarımın arasındaydı. Arkamda duran görevli kütüphanenin kapanış saatinin geldiğini haber veriyordu. Kitap kapanmış ve rafına kaldırılmıştı.
Yaşıyordum.

*

Kumaşın küçük bir kıvrımında takılıp kalmıştım. Bir yere kadar dümdüz, pütürsüz bir yüzeyle gelen kumaş bir yerden sonra ansızın kırışıyordu. Sanki kumaş buradan sonra konuşmaya başlıyordu benimle. Alt tarafı bir ipekti işte. Antakya'dan başlayıp Doğu'ya açılan, Sur şehrinden geçerek Bamyan ile Hindistan'a, Semerkant ile Çin'e giden İpekyolu'nun gözde olmayan yükü... Kervancılar bu yolda giderlerken develerinde ipekten daha değerli eşyalar taşıyorlardı: Altın, değerli taşlar, inciler, fildişi, ipek, baharat ve her şeyin ötesinde Orta Asya'ya helenizmi, Çin'e Budizmi götüren İpekyolu...
Annemi kırışık kumaşlarla konuşurken hatırlıyorum. Onlara birisinin biçim vermeyi

unuttuğunu söylerdi hep. Ama bunu onlara söylemezdi. En çok da galiba kırışık kumaşlara acırdı. Ütülenmemiş olmalarına değil, kumaşın düz olarak algılanmasına karşı çıkardı. Birileri ortaya çıkmış ve üzerimizde ne varsa ütülenmesi gerektiğini, kumaşların düz olması gerektiğini buyurmuştu.

Kırışık kumaşlara acımak, hayıflanmak dışında yaptığı şeyler de vardı Ester Ziya'nın: Bu zavallı kumaşları hayata göndermek. Onlardan hisseler çıkarmak, uzun ya da kısa... İğnesi sabırlı bir yürek ve kutlu bir iyileştirme kudretiyle kaplı olan annem Ester Ziya, kırışık kumaşlarda hayatın yansımasını buluyordu. Hayatın engebelerini, iniş çıkışlarını, sahiciliğini, duruluğunu, fırtınalarını... hepsini kırışık kumaşlarda buluyor ve okuyabiliyordu.

Kırışmış bir kumaşı elleriyle buruşturup mermer masanın üzerine atışını hatırlıyorum. Etrafına çoktan birkaç fal meraklısı toplanmış olurdu. Ve Ester Ziya, kumaşın kırışık yerlerine bakarak karşısındakine geçmişini okumaya başlardı:

"Sen buraya niçin geldiğini bilmiyorsun. Sen çok acı çekmişsin. Sürüklenmiş, sürüklenmiş ve bir köprüden bırakmışsın kendini. Ama tam olarak düşmemişsin; yere değmemişsin, düşmektesin. Yere düştüğünde hiçbir yerin acımayacak. Sanki birisi sana hem kötülük etmiş hem de kendi cezasını kendisi vermiş. Kim bu?"

Ve hemen yanındakine geçerdi, kumaşın yönünü, daha doğrusu falın sahibini yeniden belirleyerek:
"Çok zor bir hayatın var. Ama buradasın. Şu kıvrımı görüyor musun? Kumaş siyah olmasaydı, pembe olsaydı daha güzel olurdu, ama sen renginle buraya geldin. Doğduğunda da öyle gelmişsin. Seni doğurtan kadın, bir zenciymiş. Annen onu ilk gördüğünde seni doğurmak istememiş. Karnının derinliklerinden siyah bir et parçasının çıkacağını söylüyor, söylerken de bağırıp çağırıyor ve tekmeler atıyormuş. Tekmelerden bir tanesi zenci kadının çenesini dağıtmış. Bir başkası böğrüne saplanmış. Son tekme de zencinin yüzünü bulmuş. Kadını zorlukla yerden kaldırmışlar. Tam tekrar yere yıkılacakmış ki 'sen gelmişsin'. Birdenbire pat diye görünmüş başın. Zenci ebe sendelemiş ama tutmuş kendini. Yere düşmemiş. Başından tutup var gücüyle çekmiş dünyaya seni. Bembeyazmışsın ve oda aydınlanmış.
Zenci ebenin cenazesine gittiğinde daha iki günlükmüşsün."

Beşinci Gün

1.

"Bana kendinizden biraz olsun bahsetmenizi isterdim; Leon Ziya Şehzade, siz... Yetenekleri içinde kendi ağzı tarafından yutulan adam. Ama bu nasıl olacak? Sizi tanımalı mıyım? Bunu gerçekten de bilmiyorum. Sizin anlatacağınız kişi ne kadar 'siz' olabilir? Kendinizi ne kadar tanıyorsunuz?

Ama ben kendimi tanıyorum. O yüzden buradayım. Anlattığım şeylerden, yani günahlarımdan kim olduğumu zaten çıkaracaksınız. Beni yaratan onlardır. Onların kafesi içindeki benim. Beni bir kafese kapattılar ve orada gördüm gün ışığına geçit vermeyen tel duvarları. Adına özgürlük denilen engelle aranızda ne varsa bu kafesin duvarlarıdır. Duvarların adına bazen özgürlük dediler. Kimi zaman bir kelime bile yetti olup bitenleri görmememize. Bir kelime bunca şeyi örterken, yarattıkları sözlüklere, ansiklopedilere ve bunlardan yayıldığını ileri sürdükleri ışıklara, aydınlık çağlara ne demeli?

Kapalı konuşuyorum belki, ama kelimelerle de aşılamaz bu duvarlar. Güneşi güneşle göremeyiz. Işığı, onu taklit etmekle, onu uzatmak ve küçültmekle yenemeyiz. Savaşlar, bizim gerçek zaferlerimizdir; galibiyetler değil. Çünkü hayatın, yaşamın gerçek etkinliği öldürmektir; hayatta kalarak, ne pahasına olursa olsun yaşayarak yok etmektir.

Kapatılmayı kabullenmek asla kabul edilemez gibi geliyor ilk başta, ama böyle soluk alabiliyorum ancak. Kendime dair bahislerin içine kapatılmışım gibi geliyor bazen bana. Beni anlattıkları kadar derine gömülürüm ve kendimi anlattıkça doğrulur, kalkarım ayağa.

Kafes beni anlatıyor. İçinde hiçbir canlı yok. Tünekte kaçırılmış bir hayatın canlı bir tanığı, kızıl renkli bir tüy asılı duruyor. Teller baştan ayağa kan içinde. Demir ağlıyor, çeliğin gözleri çıkarılmış, bakırın elleri dağlanmış ve tütsü elde ediliyor tunç kaplar içinde yakılan insan yağından.

Candan ve ruhtan arınmış bir gövdenin esareti olabilir mi, size soruyorum? Öyleyse özgürlükler aslında kafesler için değil midir?

Kafes, özgürlükten, boş meydanlardan daha çok şey anlatıyor. Tankların, bombardımanların, toplama kamplarının ve terörlerin kötücül bir göz kırpmasından daha korkunç olduğunu kim söyleyebilir? Hayatın büyük sessizliğinin sağır edici

kayıtsızlığını kim kapatabilir zararsız görünen bir boşluğa?
Günahlarımın kafesi...”

*

Anlatıcının gerçekten de bir önemi var mı?
Bunu söylerken, bir kitabın okurlarıyla yaptığı gizli sözleşmenin bir tarafı olarak değil de, sanki yüz binlerce asker ölüsünün çürümeye başladığı bir savaş meydanında, muzaffer ve mağlup komutanlar arasında imzalanan -eğer ki mağluplar sağ kalmışlarsa- bir barış antlaşmasının yazıcısı gibi hissediyorum kendimi.
Savaşın bitmesiyle birlikte kan, barut, inilti ve yara kesikleriyle başlayan derin anlamsızlığın zafer kelimesinde açtığı inanılmaz tahribatlar yüzünden antlaşmayı sözcüklere döken kalemim titriyor.
Bu kalem ağzım oldu sonra. On günlük iman boyunca her an, nefes alırken bile açmaya korktuğum; sanki uzun bir tünelin boşluğunu patlamış bir bentin kirli sularına açıyormuşcasına sıkı sıkı kapattığım, iki dudaktan oluşan bir kalem.
Kalemin mürekkebi kurudukça gırtlağımdan gelen sıcak nefes dalgası savaş alanını yalıyor. Galipler heyecanlı ve bir an önce antlaşmanın yazılmasını bekliyorlar.

Savaş süresi hiç önemli değildi; her şey göz açıp kapayıncaya kadar olup bitti; ama şimdi en uzun gelen ve ağır geçen süre, galiplerin kazançlarının kaydedilmesini sağlayacak olan ve bana yazmam için verilmiş olan bu antlaşma metni.
Ağzımda sıcak demir leblebiler, yazıyorum:

- Anlatıcının gerçekten de bir önemi yok.
- Daha çok hikâyem var, ama hepsini birden anlatmam yasak.

Tanrı peygamberini nasıl tanısın? Kral vezirini, baba oğlunu, yazar anlatıcıyı nasıl tanısın? İşte burada olduğu gibi, onun da beni tanımasında hiçbir sağlam gerekçe göremiyordum. Aslında anlatacak olan oydu; anlatıcı bendim. Ben, onun kapanan ağzının sesi olacaktım. Sözlerinin sözcükleri; söylediklerinin kafesi... Birbirimizi tanımanın hiçbir anlamı yoktu. O sadece bana, parmaklarımın altın iğneye ve dikiş ipliğine giderken izleyeceği yolu tarif edecek ve bu yönlendirme sonrasında onun ağzını dikecektim.
Yol boyunca, vaat edilmiş bütün toprakların arasından geçmeyi ümit ediyordum. Çünkü bulduğum ve karşılaştığım anlamlar bana artık yetmiyordu.
Dünya üzerine gökten ya da yerden ulaşmış her türlü hâkimiyet türünün müritlerine ya da sadakat gösteren hizmetlilerine vaat ettiği armağan

edilmiş topraklar üzerinde, hayat denilen çilenin ve büyük sıkıntının karşılığı duruyordu. Onun tarif edeceği bu yoldan geçerken sadece anlatacaktım.
Bu yol, onun ağzını katarak işlediği günahlardan geçiyordu.

Anlattıkları kaç ömür sürdü bilmiyorum; anlattığı günahların ve olağandışı olayların kaçını hatırlıyorum bilmiyorum; bunların kaçını yazabildim bilmiyorum... Ama, toplam zamanın, on uzun günden daha kısa olduğu kesin. Çünkü kalan zaman, hayatımla ölümüm arasında bir tercih yaptığım ve sonunda hayatın galip gelerek elime o altın iğneyi ve onu "dikme" cesaretini vermiş olduğu süre için yaratılmıştı. Bu zaman doğarken ben oradaydım ve sanki bir mezarın üzerinden yaşadığım hayata bakıyordum. Hayatımda gördüklerim beni irkiltiyordu. Acı, Dua, Gözyaşı, Günah, Hafıza Kaybı, Hüzün, İhmal, Kader, Keder, Kısmet, Sevinç, Sıkıntı, Talih, Unutma... Hayatımın kelimeleri bunlardı ve bu kelimeler kurdukları küçük bir sözlük içinde yaşıyordu benim yerime.
Hayatın bir günü ile on yılı arasında bir fark kalmamışsa o hayat değil, sadece süredir ve kalan zamanı tüketmek için işlemeye başlar her

şey. İki gün arasındaki fark, hayatın ta kendisidir.

Bir yerde, mezarın tepesinden baktığımda işittiğim bu sözlerdi. Az önce saydığım hiçbir kelimenin, hiçbir şekilde bir araya gelip de oluşturamadığı; sadece bir fark ışıltısının yarattığı sözler. Sözlerin de ötesinde hayatın ta kendisi!

2.

"Birisinin bana kaderimi açıklamasını isterdim.
Nerede, nasıl doğdum? Bilmiyordum. Ama bunu söylediler.
Nerede olacağım ve duracağım. Bilmiyordum.
Bunu da söylediler. Büyük bir duvar saatinin altında, bana gözlerini kırpan kaderin eşref saatinde... O ne zaman ve nerede isterse. O vakitte ve orada oldum. Bununla övünmeyi de öğrettiler. Çünkü söylediklerine göre o da bendim. Daha doğrusu ben, söz dinledikçe ben oluyordum.
Ses çıkaran bir saatin varlığının ve işleyişinin hissedilmesi gibi beni hissettiler. Ayaklarının altında varoluşumun gerekçesi ve kanıtı olarak söz dinliyordum.
Benim bütün bildiğim onların söyledikleriydi. Bütün yaptığım onların yap dedikleriydi.
Oradaki bendim. Kaderinin gölgesi altında kabarıp duran, gölgenin içine sığamayan lekeydim...
Anladılar ve geliyorlar. Bu yüzden kaderinde nelerin yazılı olduğunu bilmek zorundaydım.

Bu yazıyı nerede bulacaktım? Bulsam da nasıl okuyacaktım. Bunu öğrenmek için ziyaret ettiğim bir falcı bana her şeyi söyledi.

Bu yazının bir vakitte ve bir yerde bana okunacağını; belki de okunmuş olduğunu söyledi. Çünkü kaderin ve kısmetin saati dünya vaktine göre işlemezmiş; insan, dünyaya bu saati bozmak için getirilmişmiş; ama uğraşması boşunaymış; çünkü her şey alnımızda yazılıymış, kıyamet gününde bir anda hepsi sahiplerine okunacakmış.

Gelgelelim ortada yine de yazı yoktu. Bulanık bir bilinç ve aynanın karşısında yüzüne bakan yorgun bir gövde... Hepsi buydu.

Ziyareti izleyen akşam her şey belli olmuştu. Kıyameti bekleyecek vaktim ve sabrım yoktu. Birileri okumasa ya da söylemese de ben kendi kaderimi kendime ait yollarla bulacaktım. Nasılsa günün birinde birleşmeyecekler miydi?

Elbisemin üst tarafını sıyırdım ve rujla karnıma kocaman bir dörtgen çizdim. Tuvalet masasının üzerinde duran manikür takımının içinden cımbızı çıkardım ve dörtgenin içine kanlı çiziklerle yazmaya başladım.

Yazdıklarım, aynadan da baksam, karnımın üstünden de baksam okunabiliyordu. Asimetrik bir anlam kaybı yoktu.

Sonra elbisemi indirip yarıçıplaklığıma son verdim. Yazdıklarım tenimle baş başa kalmıştı. Manalar, yurduna intikal etmişti.
Kaderimde ne varsa gövdemde saklı olduğunu, günün birinde bir çıkış yeri bulup beni terk edeceklerini hissediyordum."

*

Bir delilik belki ama, hayatımda tek isteyebileceğim şeyin artık "kaderimin açıklanması" ve bana kaderim üzerinde dilediğim şekilde oynama yapma hakkı verilmesi olduğuna kesinlikle inanıyorum.
Hayatımın önceliklerini anında değiştirebilmeliyim; onu hızlandırmalı ve yavaşlatmalıyım. Ve hepsinden önemlisi, cesaretim olmalı.
Benden sonrasına kendi öznemle ulaşamamamın tek nedeni dilbilgisinin güçsüzlüğü olmasa gerek.
Bütün düşünme yeteneklerini, tahlil becerilerini "açıklamaya" ayırdığım zaman kendime haksızlık etmiş olur muyum? Ya da kime haksızlık etmiş olurum?
Benden başka benden sorumlu birisi var mı acaba?

Yollardaki yasak levhalarının kaderimize ya da hayat yolumuza dikilmesi kadar büyük bir acımasızlık da gönüllü tutsaklar olmamız.
Kaderin bilinmezliğini pek çıkmayan sakalımı kaşıyarak değil de onu anlayarak çözebileceğime inanıyorum. Oysa şimdiye kadar bu basit bilgiye ulaşmamak için, onu yok saymak için sağır ettim kendimi.
Kaderim bağırıyordu ve seslerin geldiği yönü bile bilmemek için kendimi iğneli bir fıçıya hapsettim.
Ve orada gördüm kendi çıplaklığımı. Bu çıplaklık kaderimin dağılmış kelimelerini taşıyordu. Üstümde harflerden başka hiçbir şey yoktu.
Ve de bir kahve falının işaretleri arasına düşmüş olma duygusundan başka hiçbir şey...
Bu çıplaklığı örtmek için -kaplamak için değil- makasa, modellere ve iğneye sarıldım. Kumaşların yetmediği, örtmediği yerlerimde bağıran harfleri duymamak için yazıya başvurdum.
Kaderimin kelimeleri bana bir şey söylüyordu; bunları duymamak imkânsızdı ama duymuyor, üstelik duymadığımı unutmak, kelimelerin bağırdıklarını unutmak için soluk alıp veriyordum daha hızlı. Kalp vuruşlarımın da eklenmesiyle kelimelerin çıkardığı sesler kolayca bastırılıyordu. Ama kalp vuruşlarının yavaşladığı

zamanlarda ve nefesin daraldığı yerlerde kelimelerin çığlığı yeniden işitiliyordu.
Hiç kimse söylemedi, hiç kimse yardıma gelmedi ama elime kalemi aldığım ve yazmaya başladığım anda seslerin kesildiğini fark ettim.
Evet, yazarken kaderimin kelimelerini artık işitmiyordum. Yazarken tam bir sağırdım. Çünkü ses çıkarıyordum. Konuşur ve bağırırken asla çıkaramayacağım seslerdi bunlar.

3.

"Nereye gitseniz arkanızdan gelir. Sizi hiç bırakmaz. Yakalamaya da çalışmaz. Sanki aranızda garip bir eşitlik var gibidir. Sizden bir şey istemez. Ona bir şey de veremezsiniz. Ne eksiltilebilir, ne çoğaltılabilir. Onun hızı sizin ayaklarınızdır. Yürüme iradeniz. Hareket etme yeteneğiniz. Ve hareket etme isteğiniz. Yanılıp da bir ırmağa ya da kireç kuyusuna düşseniz hiç çekinmeden peşinizden gelir. Sizi sevdiğinden değil, size mecbur olduğundan.

Gölgenizin gölgesinden bahsediyorum. Sadakatin, vücut bağlılığının olmadığı bir cisimden. Işığın cisimlerinden biridir o. Hiçbir hikâyesi yoktur ve bu yüzden gölgenizin şeklini alır. Vücut şeklinizin içine saklanmış 'biçim'den ruhunu solumaktadır. O ruhtan doğar vücudunuza yapışan kumaşların rengi.

Çıplaklık hiçbir şeydir Leon Ziya. Çıplaklık görünmeyi boğar.

Ama ne görüneceğim? Temel soru budur. Nasıl görüneceğim? Bunu asla bilemeyiz. Derler ya: Tanrı bilir!..

Ama onun işini de zaman zaman yapmaya kalkışmıyor muyuz? Dualarla onun adını çağırmıyoruz yalnızca. Onu yalanlıyoruz da... Ad vermek ve bu adı çağırmak. Vermek ve geri almak gibi. Almadığımız bir şeyi iade edemeyiz. Tanrı'nın adlarını iade etmiyoruz. Ondan bu adları geri alıyoruz, çünkü çok önceleri ona bu adları vermiştik. Şimdi yalanlıyoruz onu. Çünkü bizi çıplak istedi o. Ve ruhumuzu çıplak bir vücuda uygun olarak inşa etti.

Hiç düşündünüz mü? Hayvanlar neden giyinmez? Akılla bir ilgisi yok bunun. Hayvanların ruhları çıplaktır. Örtünseler de ruhlarını örtemezler. Ama insanların ruhu *giyinik*'tir. Giyinmemiştir, giyinmek için yaratılmıştır. Ne ile ve nasıl görüneceği önemlidir bu yüzden. İyi ve kötü kelimeleri yoktur bu soruların cevaplarında. Siyah ve beyaz olabilir. Sıcak ve soğuk. Islak ve kuru. Kaygan ve sert.

Ruh kaçar; giyinmekten, örtünmekten. Bu kaçışta bir haz arayışı da gizlidir.

Belki de bunu yakalamak ve kumaşlar içine hapsetmek için 'haute-couture' var. Hazır giyimler halletmiyor sorunu. Onlar tamamıyla gölgelerimiz için.

Bir keresinde giyinmekten, elbise taşımaktan sessizce nefret eden bir adam tanımıştım. Bu yüzden olacak, hep siyah giyiyordu. Onunla konuşabilmek adeta olanaksızdı.
Sessizce, bir gölgenin içine saklanır ve konuşur; bir şeyler söyler... Su şırıltısı dersin, ya da rüzgârın sesi, ama konuşan kaderindir."

*

Gölgemin gölgesinin annem olabileceğini düşündüm. O zaman gölgem kim oluyordu. Bana ait bir uzantı mı? Güneşin bana verdiği göksel bir parça mı? Güneş kaybolunca, ışık sönünce yok olan bir cisim mi?
Işık kaybolunca gölge nereye gider peki?
Ben annemin gölgesi miydim? Anneme ait bir cisim. Onun vücudunun anlık bir uzantısı...
Annemin ışıkla pek arası yoktu. Işıktan kaçmazdı ama fazla da tercih etmezdi. Ama rüyalarımda onu hep ışıklı yerlerde, ormanların, ağaçların bulunmadığı açıklık yerlerinde görürdüm.
Bazen onu boş bir kuş kafesinin içinde bulurdum. Susarken. Kafes boştu, ama vardı o. Ona bakardım.
"Leon," diye seslenirdi bana. Kafesin kapısını açardım. Ve dışarı çıkmadan:

“Buradan çıkamazsın,” derdi. “Sen buradasın hep.”
Ölmeyi beklemenin gerekli olacağını bilirdim. Kaderim beni hapsetmiştir. Ne okursam okuyayım bu değişmeyecektir.
Aslında yazarları da anlamıyorum. Hak veriyorum onlara, acılarını dindirmeyi umuyorlar kalemi eline aldıklarında. Amaçları bu, ama yazmanın acıyla hiçbir ilgisi yok aslında. Onlar yazarken acıları çok uzaktan geçiyor ve el sallıyorlar.
Kaderim üzerine yanlış düşünceler içinde buluyorum bazen kendimi.
Olanları ve olacakları öne, geriye almaya çalışırken; onları geciktirme ve hızlandırma arasında çırpınırken buluyorum kendimi.
Yazılan hemen tebliğ edilmiş sayılıyor, işte ben bunu anlayamıyorum. Açıklanmış da olsa bütün yasalara uymayı anlayamıyorum. Sonra başına buyruk koridorlar içinde yaşamayı, koşuşturmayı anlayamıyorum.
Beni parçalara bölüp sonra bunlarla oynuyorlar. Hayatımı karıştırıyorlar, sonra benden kendimi “birleştirmemi” istiyorlar. Bana sadece kaderimi okumak kalsaydı keşke. Yazılmamış, açıklanmamış tek şeyi okumak... Bu beni köşeye sıkıştırıyor. Kelimeleri kullanmadan, harflerin seslerini çıkarmadan onu okumak da...

Vücudum harfler gibi davranamıyor. Çünkü o sadece çizgi ve kabartılardan oluşmuyor. Vücudum yaşayarak, hissederek anlatıyor. İçe doğru anlatıyor. Kimse dinlemediği için anlatıyor.
Çünkü bütün anlatıcılar öldü.

4.

"Akşam olunca neden bu kapıyı kapatıp sediri hep onun arkasına çekiyorsunuz?
Buraya gelişimin aşağı yukarı beşinci günü. LaMode'un kapısı tam dört kez kapandı ve beş kez açıldı. Geldiğim günün sabahı açılmış olduğunu düşünürsek ben buradayken dört kez açıldı.
LaMode'un kapısının açık ve kapalı olduğu zaman zarfında pek fazla bir müşteriye rastlamadım. Bunun benimle bir ilgisi olmasa gerek. Kaldı ki yarıkaranlıkta bir gölge gibi çekiliyorum bu çıplak mankenin arkasındaki koltuğa. Dün akşama doğru, karısının yırtılan tüniğini onartmak, ya da mümkünse yenisini yaptırmak üzere gelen genç adamın dükkânınızdan kovuluşunu izlerken o cansız vitrin mankenini devirmek ve yerine geçmek istedim. Ama bunun için soyunmam gerekecekti ve göbeğimin altındaki siyah tüylerden hemen anlaşılacaktı manken malzemesinden yapılmamış olduğum. Belki de müşterilerden biri bana dokunmak isteyecekti. Parmağı etime gömülünce gözlerime bakacaktı. Onun gözleri, cam duygusu vermeyen

gözlerimdeyken aklından siyah tüylerle kaplı kasıklarıma dokunmak geçecekti. Ve sonra belki göbeğimi öpmek. Göbek deliğimle siyah tüyler ormanını birbirine bağlayan ve bir karınca izini andıran birkaç sarı tüyden yol üzerinde dilini gezdirmek. En sonunda yarığa ulaşıp iç geçirecekti. Çıplak ve sahte bir manken canlılığını tatmak için oradan bakacaktı dünyasına. Bu ıslak dünya içinde beni görebilecek miydi acaba? Bense cansız manken olmayı sürdürecektim; küçük nefeslerle yaşamayı sürdürecektim ama vücudumun titrememesini sağlayan bu hızlı ve kesik nefesler beni bir heykelin vücudundaki sertlikten koparamayacaktı.

Her akşam o sediri kapının arkasına çekişinizde bir başka ihtimal sezinliyorum. Sokağa çıkmama ihtimali bu. Sokaktan gelip geçenler sırtınızdaki soğuk terlere yapışmış bir halde. Siz sokağı sevmiyorsunuz. Dolayısıyla içindeki insanları da. Onların dış görünümleriyle uğraşmanız, yani elbise dikmeniz, onların vücutlarını, daha doğrusu bilinen hatlarıyla insan vücudunu beğenmeyişinizden kaynaklanıyor olmasın?"

*

Onun sorularına tek tek cevap veremeyeceğim. Buna zamanım da yok, cevabım da...

Otuz yıldır bu mahallede oturuyorum. İstanbul'un kendisinden daha sahici ve 'var'

olan bu mahallesinde hayat, bir anahtardan çok kapalı bir kapı benim için.
Ailemin bütün fertleri tek tek gitti. Kırk sekiz yaşındayım ve bütün kapılar hâlâ kapalı.
Ağaçların aslında sallanmadığını, konuştuğunu düşündürttü bu mahalledeki ağaçlar bana.
Hayatımın bitki örtüsünde bir tek ağaç olsaydı, bunu bütün çimenlere, gül bahçelerine değişirdim. Ve bütün kapalı kapılara.
Annemin bana bıraktığı bu dükkân benim için erkek vücudumun mezarlığı oldu.
Akşamları hep bir butiğe açılan bu kapıyı sımsıkı kapattım ve arkasına annemin sıcak günlerde bir bardak soğuk limonatayla birlikte uzandığı sediri çektim.
O da öyle yapardı. Küçükken yazlar daha sıcak olurdu sanki, ama hayatımız, günlerimiz ve işlerimiz daha parlaktı. Ve o beni terk edinceye kadar vücudumdaki mezarlığı hiç fark etmemiştim.
Onun son kez "LaMode"dan çıktığı, daha doğrusu bir tabut içinde çıkarıldığı gün geride bir oğuldan, Leon'dan, Leon Ziya'dan başka bir şey kaldığını gördüm aynada.
Ayna yalan söylemiyordu ya da ilk kez beni görüyordu. LaMode'da ilk kez tek başıma kalmıştım. Parlak bir moda tasarımcılığı kariyeri beni bekliyordu. Yoksa parlak bir "prêt-à-porter"ci olarak kalacaktım.

Ama LaMode'da artık hiç ışık kalmamıştı.
Aynada vücudumun parladığını gördüm. Onca tüye ve kıla rağmen. Aynada bir rüya vardı. Kadın elleri, parfümleri erkek vücudumun üzerinde geziniyordu. Ama kadınlar yoktu bu el ve parfüm konfetisinin içinde. Hiçbir kadın eli vücudumda gezinmemişti.
Ve o gece ilk kez mezarlıktan çıkarak bir kadını arzuladım.

Altıncı Gün

1.

"Yolu bana tarif ettiler.
Ama bu tarif yanlış çıktı beş dakika sonra. Bir yeraltı hekiminin muayenehane ya da ameliyat odası olarak kullandığı mahzenin yerini anlatan bu tarif beni bir demiryolu altgeçidine götürdüğünde, orada, bir kesekâğıdının içindeki şarap şişesinin mantarını ağzıyla neredeyse kemiren o yaşlı adamın; o çok övülen, göklere çıkarılan "müthiş hekim" olmamasını diliyordum; tanıdığım tanımadığım ne kadar melek ve peygamber varsa yardımıma koşmalarını istedim. Ama kimseler duymadı beni.
Aslında tarif gibi ben de yolumu şaşırmıştım. Yanılıyordum. Gittiğim yer doğruydu. Hekim o hekimdi. Ne zamandır aradığım, ağzımın kapatılması için bana yardım edebilecek tek insanoğluydu ama o bir Cebrail değildi; bir Prometheus... Asla! Yatak odalarında ve küçük kızların apışaralarında hayatın gerçeği olan acıların ağrılı şişkinliğini, cerahatli kabarıklığını arayan Alphonse Donatien Marquis de Sade... Asla ve asla!

Ama gidecek başka bir yerim yoktu. Sözünü ettiğim özel ya da resmi kişilerin hepsi ölmüştü... Ya da fiili olarak değil de kitabi olarak bir hayatları vardı. O anda tek gerçeğim bu hekimdi. Müthiş Hekim, önce dudaklarımdan yakaladı. Cebinden çıkardığı bir ameliyat gereciyle ağzımı pamukla doldurdu.

İlk kez orada, ağzımın sonsuza dek kapanmasını büyük bir şiddetle diledim. Ama bu dilek bir dua gibi çıkmadı bedenimden; karnımın altındaki bir sıcaklık, bir ıslaklık olarak "müthiş hekim"in bacakları arasındaki sertliği içine aldı; kıvırdı, büktü ve suyunu sıktıktan sonra inine geri gönderdi onu.

Hekimim, muayenesini bitirdikten sonra bir iple bağlamış olduğu kanlı iş pantolonunu çıplak kalmış beline kadar çekti.

Ameliyat gerecinin bir klipsi andıran kenarları, dudaklarımı yakarken ilk büyük günahımı nasıl işlediğimi düşünüyordum."

*

Annem Ester Ziya'nın sözlerini hatırlıyordum onu küçümseyici bakışlarla süzerken: "Giydiklerimiz dışında hiçbir şey doğru değildir. Bunun dışında, olduğumuzu ve olacağımızı sandığımız her şey giydiklerimizin bir yansımasıdır. Geçmişimiz giydiklerimizdir."

Biraz abartmış mıydı? Yoksa söyledikleri şu "tersini söyleyerek dikkat çekme eğilimi"nin uzağında, ölçülmüş ve tartılmış şeyler miydi?
Küçükken bana hiç kısa pantolon giydirmediğini hatırlıyorum bu tuhaf kadının. "Etek giydiririm, ama kısa pantolon giymene asla izin veremem," derdi.
Ondan gizli gizli geceleri kısa pantolonla yatmama bile fırsat kalmazdı, çünkü Ester Ziya'nın çocukluğumda en çok uğraştığı şey gece kıyafetlerimdi. Yatakta, davette, yemekte, konserde... nerede olursa olsun o benim gece terzimdi.
Gündüzleri ise tenimle baş başa kalabiliyordum. Çünkü Ester, gündüzleri uyumaya bayılırdı. Ben de o uyuyunca hemen onun atölyesine gizlice girer, duvar aynasının karşısına soyunarak geçer ve saatlerce vücudumu seyrederdim.
İnsan vücuduna olan takıntılarım o günlerden kalmış olmalı. Şu anda elimde tuttuğum kâğıttaki ithamları o zamanlar ifade etmeye başlamış olmalıyım:

İnsan Vücudunu İtham Ediyorum!..

Vücudumu itham ediyorum. Çünkü o benim bile değil!

Kadın vücudunu itham ediyorum! Çünkü o çok zayıf ve yumuşak! Çabuk bozuluyor, yağlanıyor ve kadın teni çabucak çatlıyor.
Vücudumdaki kılları itham ediyorum! İnsan olmayan ya da olan atalarımdan hangisinden kalma bilmiyorum ama başımın dışında bir yerimden kıl fışkırmasına dayanamıyorum!
Dişlerimi itham ediyorum! Teknolojinin ve reklamların her türlü gösterişli müdahalesine rağmen sararmakta ve çürümekte ısrar ediyorlar!
Gözlerimi itham ediyorum! Kulaklarımı itham ediyorum! Birbirleriyle asla uyumlu değiller. Gözlerim kulaklarıma inanmıyor, kulaklarımsa gözlerime güvenmiyor. Dünya bir konser salonu ve asla sinema değil!
Karnımı itham ediyorum! Özellikle de mide kaslarımı. İnsan anatomisinin merkezi gibi duran, ama aslında Tanrı'nın üzerinde en az çalışmış olduğu yer orası. Ve biraz altında "dünya sona eriyor"!
Penisimi itham ediyorum! Beni ikiye ayrılmış dünya cehenneminin tek bir parçası içine hapsediyor ve hep yeri işaret ediyor.

Penis ithamını tekrar okurken annemin atölyesinin ahşap döşemesine dakikalarca işediğimi hatırladım birden. Yeniden ayna karşısına geçtiğimde ucundan hâlâ birkaç damla sidik damlıyordu.

İlk istimnayı penisimle oynarken değil, cansız bir mankene sarılmış ve onunla dans ederken yaşamıştım. Olan pantolonuma olmuştu. Zaten manken de çıplaktı o sırada. Sadece boynunda annemin gizli fular kreasyonunun en gözde parçası asılıydı.
Yere yıkılmıştım. Sanki bilinmeyen bir enerji topu beni ele geçirmiş, havaya kaldırmış ve tavanda biraz gezdirdikten sonra yere fırlatmıştı. Aynı zamanda boşlukta yüzüyordum. Tenim ürpermişti. Korkuya benzer bir duygu sarmıştı içimi... Haz korkusu.
Bu korku artık peşimi hiç bırakmayacaktı.

2.

"Ne tuhaf bir dükkân oldu burası. Bir tarafta itiraf edilecek günahlarla dolu bir ağız susuyor, diğer tarafta ise günaha susamış beyaz bir vücut çığlık çığlığa.

Sizi suçlamak istiyorum aslında. Altıncı gündeyiz. Kutsal bir gün bu. Altıncı gün, en günahkâr gün olmalı. En çok günahın anlatıldığı ve itiraf edildiği gün.

Çok konuştuğuma bakmayın, ben yaptığıma susmak diyorum. Günahlarımla sizi kışkırtmak elbette niyetim. Ama bunun için verilmiş bir saat ve takvim yok bize. Cezamı hemen infaz etmeniz için çok sabırsızlanıyorum. Ve ayrıca, ağzım dikildiği zaman da konuşamayacağım diye de asla üzülmüyorum.

Şu anki üslubum yüzünden önceki üsluplarımı aradığınızı düşünüyorum. O zamanlar daha bilge ve şarlatan mıydım? Bence hayır! Aslında sizin şarlatan olduğunuzu düşünüyorum. Sessiz bir şarlatan. Sessiz ve eylemsiz.

Daha ne anlatmalıyım ki size? Elinizi kaldırıp kondurup; bir iğneye ipliği geçirip dudaklarıma batırmanız için...
Az kalsın susuyordum. Bir teybe okunmuş gibi hissediyorum hayatımı bazen. Ne olursa olsun birileri 'start' düğmesine bastığı zaman konuşuyor teybe göre ses çıkarıyorum.
Sizi kışkırtmak için her şeyi yapıp söyleyebilirim, ama bu iğnenizi ağzıma batırıp benden bir infaz edilmiş Jeanne d'Arc yaratmanız için yeterli olacak mı?"

*

Annemin toprağa verildiği günün gecesi arzuladığım kadını sabaha kadar aramıştım. (Hâlâ da arıyorum.) Sanki geceye ait olan zaman, hiçbir kadınla karşılaşmamam için bir fotoğraf makinesi flaşına dönüşmüştü ve parlama kesildiğinde yine karanlıkta, günahsız bir erkek bedeniyle baş başa kalmıştım.
Üşüyordum, çünkü pencereleri ardına kadar açmıştım ve soğuk hava bir bira bardağından fışkıran köpük parçaları gibi çıplak bedenimde dağılıyordu.
Karanlıkta bir zenciydim. Sokaktan bir ambulans geçerken mavi ve kırmızı renklerin oynaştığı bir bayrağa dönüşüyordum. Bayrak üzerimden sıyrılınca bir iskelet oluyordum. Üzerinde bütün defilelerin gezindiği dik duran bir kemik yığını...

Giysiler ne kadar kalın ve koyu renkli olursa olsun, kemikler transparan bir elbiseden fışkıran kahverengi meme uçları gibi görünüyordu.
Işık yandı. Ama dükkândaki eşyaların hiçbirinde bir belirme olmadı. Çünkü çoktan öğle olmuştu ve kapı adeta yumruklanıyordu.
Akşama doğru düzenlenecek bir nikâh töreni için dikilen gelinliği almak üzere gelen çocuk sanki ağlıyordu. Geç kalkmaktan korkuyordu ve paketi yırtarcasına elimden alırken çıplak olduğumu bile fark etmemişti.
Bense annemin cenaze törenini hatırlamaya çalışıyordum. Hiçbir mezarlık ve defin sahnesi hatırıma gelmiyordu. Bir esinlenme ya da mistik bir esinti o sahneyi zihnimden çekip almıştı.
Oysa aynadaki vücut mezarlığının bir erkek bedenine dönüştüğü sahne hiç aklımdan çıkmıyordu.
Bir hafta sonra ölecek olan teyzemin telefonda, bana cenazeye neden gelmediğimi soran sesi, içine düştüğüm bu bedenden daha irkiltici ve gerçek değildi.

3.

"Birisi bana köpeğini kaybetmiş bir adamla kaybolmuş bir köpek arasındaki farkı sormuştu. Şöyle demiştim ona: Aslında ikisi de kaybolmuştur.
Adamın yüzünü hiç hatırlamıyorum, ama bu cevaptan sonra eminim kaybolmuştur.
Bu kaybolma meselesi de yine benim en büyük meselelerimden bir tanesi.
Genellikle dışardan kayıtsız göründüğümü biliyorum. Heyecanımı iyi saklayan biriyim. Bu yüzden olacak en büyük günahlarımı soğukkanlı bir biçimde işledim.
Günah işlerken nasıl göründüğümü bilmiyorum ama kurbanlarımın yüzünden bunu okumak pekâlâ mümkündü.
Ama bunu yapmadım.
Kurbanlarımın yüzüne genellikle hiç bakmadım.
Bir tanesini hiç unutamıyorum ama. Onu dudaklarından öptükten sonra yere yığılışını kare kare çekmişim belleğimle. Ve yıllarca aynı filmi izledim durdum, kurbanlarıma yaklaşırken.

Her günahım ondan sonra bu filmin yeniden gösterimi haline geldi. Kurbanlarım yerine günahlarım giderek birbirine benzemeye başladı. Dudaklarından öperek yere yıktığım adam bir izleyiciydi. Dudaklarıma önce bir parlatıcı sürmüş, ardından çok zehirli ama parlatıcı üzerinden bana zarar vermeyen bir asitten biraz damlatmıştım.

Sonra öptüğüm birkaç adamın daha zehirli asitlerle yere yıkıldığını gördüm.

Bir tanesinin ağzına ciğerleri eriten bir gaz üflediğimde, ağzımın içinde yemek borusuna kadar yarısı yutulmuş alüminyum elyaftan bir balon vardı elbette.

Bir başkasında oda ortamına üflediğim zehirsiz bir gaz, oda ortamına bir akvaryumun içinden kabarcıklarla çıkarak, yoğunlaşan helyum gazıyla birleşip uygun konsantrasyona geldiğinde, yani tam bir saat sonra enfes bir patlamaya yol açacaktı. Ve o zamana kadar kurbanımı becermek ve olay mahallini terk etmek hiç de zor olmamıştı."

*

Onu dinlediğimi kimse söyleyemezdi. Onu dinlemiyordum, çünkü dinlemek zaman kaybıydı. Fark adını taktığı cevabın "kayıp zaman" olduğunu biliyordum ama sustum. Çünkü o sadece soruları soruyor ve günahlarını anlatıyordu.

Anlatmanın on gün sürecek olmasıyla ilgilenmiyordum. Çünkü bu on gün zaten kayıp bir zaman olarak, kayıp köpek ile sahibinin arasından akıp gidiyordu.
Ağzından akmakta olan şuurunun beslendiği kaynağa doğru kürek çeken bir kadının dükkânımda işi neydi? Sütün yüzeyinde yürüyen bir karınca gibi yürüyüşünden habersiz sadece gidiş yönüyle ilgileniyordu.
Karşılaştığım bu kadının bende yarattığı kaza duygusu, onun nedeni olduğu rastlantı hakkında da derin düşüncelere itiyordu beni. Bu rastlantı benim elime bir yargı ve infaz aracını tutuştururken, ona bir teslimiyet bağışlıyordu.
Ağzıyla işlediği günahları anlattıkça o arınacak, bense gücünü nereden aldığı kesinlikle bilinmeyen tuhaf bir nüfuzun güdümü altında ağır bir kol gibi suçlunun tepesine binecek ve cezasını infaz edecektim.
Arınmayla rahatlayan bu kadın ağzının kapanmasıyla, sonsuz bir huzura kavuşacak gibi görünüyordu. O zaman cezanın ne anlamı kalacaktı? Yargı ve ben, onun rahatlaması için kullanılmış olacaktık.
Köpeğini kaybetmiş biri olarak zaman kaybediyordum. Bu on infaz günü, kayıp zamanın ilk parçasıydı. Kalansa hayatımın tamamıydı.

4.

"Dünyayı yeniden yaratmak için sadece konuşman yeterlidir, diye bitirmiştim mektubumu. Otuz sayfa tutan bu koca yalanı bir sarı zarfa yerleştirip daha fazla kişiye zarar vermemesi için hemen dilimle yalayıp sımsıkı kapattım zarfın ağzını.

Hayır. Mektup mu? Hem de otuz sayfa? Hayır, almadım, diyordu telefonda. Bu sırada hissettiğim tek acılık, dilimdeki zarf kapağı zamkının tadıydı. Mektubumu aldığını, ama sesinin tonundan henüz okumayı bitirmediğini anlıyordum. Dünyayı yeniden yaratmak üzerine zorlu bir nutuk çektiğim bu otuz sayfanın tamamına yakınında ona ses çıkarmasını, çıkardığı seslerin de bir şeylere benzemesini öğütlüyordum. Oysa o:

Hayır, diyordu. Mektubunu almadım.

Suç işliyordu. Dünyayı yeniden yaratmak üzere kendine verilmiş olan ağzın içindeki dilini katrana bulaştırırken konuştuğunu sanıyordu. Oysa bilmiyordu ki 'Hayır!' demek konuşmak değildir. Ses çıkarmak bile değildir.

Kurulmuş bir makine gibi soluğu onun yanında aldım. Eline geçtiğine adım gibi emin olduğum mektuptan daha hızlı ulaşmıştım onun yanına.
Dairesine girdiğimde çok anlamlı bir işle meşguldü. Bu yüzden onu affedebilirdim. O benim nişanlımdı ve iyi bir iş aramak için uzun süredir aylaklık ettiği bu şehirde tatlı hayatın tatlarından birini soymakla meşguldü. Biraz daha geciksem -kim bilir kaçıncı kez- 'hayır' diyen dilini tatlı hayatın bir uyuşukluk mesaisinde yakalayacaktım.
Daha önce bir dilin bu kadar geriden kesilip kesilmediğini soruyordum kendime, elimdeki pembeleşmiş kesekâğıdına bakarken.
O ise bu kez çığlıklarıyla ilk kez bir şeyler anlatıyordu: Son anlatıcının da onunla birlikte kan kaybından az sonra öleceğini."

*

Hayatlarımız ne kadar tuhaf. Birbirimize mektuplar yazıyor gibiyiz günlerdir. Araçlar ne olursa olsun bu eylemi anlamak mümkün değil. Sadece söz ve yazı arasındaki fark mı her şeyi anlatacak?
Sanmıyorum. Ben mektuplaşmaya da kafamı takmış durumdayım. Tarihi ne kadar eskidir, ilk mektubu kim yazmıştır, kime yazmıştır bilmiyorum ama, bir mektup neden yazılır hâlâ anlayabilmiş değilim.

Kafam iyice karıştı. Şu anda kendimi çeşitli meseleler üzerinde kafa yoran ve bununla da bir türlü yorulmayan bir adama benzetiyorum. Adam?
Evet, tabii... Kendime en çok yakıştırdığım kelimedir bu "adam" kelimesi. Annem bana "küçük adam" derdi. Çok sonraları dünyayı kurtarmak için şeytanın yatağına girmek zorunda kalan bir adamın küçük oğluna aynı isimle seslendiğini duyunca hiç yadırgamamıştım. Adam, "küçük oğluna" sonra şu vasiyeti vermişti: "Dünyayı değiştirmek istiyorsan her sabah aynı ağacın altına aynı miktarda suyu dökmen yeterli..."
Hayır. Beni etkilemiş ve etkilemekte olan sözler, alıntılar, vecizler çöplüğü ve gemisi değil hayatım.
Sözleri bir gemiye doldurup arkasından "Sessiz Gemi"nin beyitlerinden birini okuyanlardan olmadım hiç:

Biçare gönüller. Ne giden son gemidir bu!
Hicranlı hayatın ne de son matemidir bu.

Şimdi gönlüm değil hayatım biçare! Bu kadınla ben ne yapacağım. Tanrım… Seninle çok az konuştum şimdiye kadar ama, gazabından hiç nimetlenmemiş bu kadın kuluna bir şey yap.

Şimdi ve şu anda evime bir meleğini indir. Cebrail olmasın! Azrail de!
Ne olur Mikail! Tanrı'nın rahmetini gel de dağıt emrindeki diğer meleklerle! Bana ve dünyanın iyilik nimetlerinden nasibini almamış bu kadına! Senin için asık suratlı derlerdi hep. Ama pazar günü ve güneş; bu birbirine çok yakın iki sevgili ve tabiat -belki de senin aynadaki yüzün- mucizeler, ölümsüzlük, sabır ve aşk… Hepsini istiyorum senden. Bu kadına karşılık. Ona hakkını verecek bir melek olarak tayin etsen bile beni, buna hazırım!

Yedinci Gün

1.

"İlk kez bir erkekle birlikte olduğumda henüz on altı yaşındaydım. Hiç bitmeyeceğini sandığım bir okula gidiyordum ve zaman da o kadar ağır geçiyordu ki.

Birdenbire içimden büyümek geldi. Aniden büyümek. Vücudumda, zamanın ritmini ele geçiren birtakım güçlerin bulunduğunu anladığımda, epeyi büyümüş sayılırdım. Tam tamına beş kilo birden almıştım ve dört aylık hamileydim.

O geceyi geçirdiğim erkeği çok iyi hatırlıyorum. Şu anda yanımda oturan sizden biraz daha küçüktü. Ama tıraşlı ve iyi giyimli bir beyefendiydi. Eski bir ahbabımız olmalıydı. Aile çevremizde bu kadar çok göründüğüne göre... O gün, yanıma gelip benimle ilgilendiğini itiraf ettiğinde zaman birden hızlandı. Başımın döndüğünü hissettim. Ayaklarım yerden kesildi.

Büyümek için doğrusu, biraz da yükselmek gerekiyordu.

Daha da büyüyeceğimi hissediyordum. Davet ettiği yere sürekli olarak giden, eğlenen kadınlardan biri olarak, yetişkin biri olmanın

tadı beni kendine doğru çekiyordu. Bu girdabın önü, bir itirazla kesildi. Geceyi dışarda geçirmek için annem ve babamdan izin alamamıştım.
Ama hızlanan zamanı kimse durduramazdı. Gecenin içine doğru kaçtım. Beni kimse engelleyememişti.
Ahbabımızın evine geldiğimde vakit gece yarısını çoktan geçmişti. Etraf çok karanlıktı. 'Bir köpek sesi sana kılavuz edecek' demişti. 'Sürekli köpek sesine doğru yürü!'
Yoldan üç yüz metre kadar içeri girdiğimde evin ışıklarını seçmeye başlamıştım. Giderek daha da parlıyordu ışıklar.
Elimde, nereden aldığımı hatırlamadığım bir ağız maskesi vardı. Sanki olacakları tahmin etmiştim.
Evin geniş bir salonunda ikimiz baş başaydık ve sabaha kadar sürmeyen, hiç aydınlanmayan o gecede, bir daha hiçbir köpek sesi işitmedim. Tek kılavuzum geceydi.
Karnımın içindeki ince sızıyı hissettikten sonra üstümden inip yanıma uzandı. Elimde sımsıkı tuttuğum maskeyi çenesinin altından ağzına geçirdim. Gülümsedi ve bunun bir oyun olduğunu anladığını belirten bir biçimde gözlerini kırptı.
Oyun başlamıştı. Çünkü nefes alamıyordu. Oyun bittiğinde artık göğsü ve karnı inip kalkmıyordu;

ama erkekliği hâlâ sertti. Bütün erkeksiz genç kadınları kıskandıracak kadar...”

*

Çocukluğum ve ilkgençliğim Şişli ve Nişantaşı’nın tozlu sokaklarında geçmişti. Mağazalar, kumaşçılar ve atölyeler arasında gidip gelen hayatım boyunca bir erkek olduğumu bana hatırlatacak hiçbir aynayla ya da ikazla karşılaşmamış olmam çoğuna garip gelebilir; oysa ben bunun ayırdına nedense Ester’in hayatımdan çıkıp gittiği günün akşamı varmıştım. Hayatımda zaten bir kadın olduğu için kadınlarla hiç ilişkim olmamıştı. Buna ihtiyaç bile duymamıştım.

Ester, yani annem, benim için anneden çok bir kadındı. Ve ben onun kayıp babasının ve kocasının -ve de aynı kayba uğrayan küçük sevgililerinin- bir uzantısıydım. Yetmişli yaşlarına geldiğinde benim de kendi ölümüyle “kaybolacağımı” iyi bildiğinden, tıpkı annesi gibi o da hiçbir erkeğin ruhuna ve bedenine dünyevi bir yatırım yapma zahmetine girmemiş; ve beni, tek oğlu Leon Ziya’yı boş bir kalp olarak bırakıp gitmişti.

Ona karşı duyduğum hislerde ne bir anne arayışı, ne bir usta saygısı ne de bir gölge-beden kovalamacısı vardı.

Bir anneden gölge olabilir mi? Çoğumuz babanın ve kocanın yanındaki kadından bir gölge olarak söz etse de bu tabiatın tabiatına aykırı. Hayır. Kadınlar asla gölge olamaz. Hiçbir nesnenin ve bedenin gölgesi olamazlar.

2.

"Beşinci gün bahsetmiştim yanılmıyorsam.
Kimdi bu anlatıcı? Niye ölmüştü?
Onu tanımıyordum. Hiç karşılaşmamıştık. Ama kim olduğunu az çok biliyordum.
Onu görmem gerekiyordu bir keresinde. Çünkü karar vermek için danışmalıydım.
'Ağız için günah nedir?'
Sadece bu soru değil. Bunun gibi birçoğu için:
'Ağızla günah işlenebilir mi?' 'Küfür, inancı tam olarak inkâr eder mi?' 'Ağızdan çıkan bir söz kime aittir?'
Her şey çok tuhaf ve esrarlı görünüyor ama kesinlikle öyle değil. Anlatıcının bir soyutlamadan ibaret olmadığını, aksine hayatımızı ele geçiren bir güç odağı olduğunu söylemeliyim.
Herkes ve her şeyin anlattığı bu dünyada konuşma ile anlatmayı ayırmanın en pratik yolu nedir? Kimin bizimle konuştuğunu, kimin bize bir şeyler anlattığını nasıl bileceğiz? Anlatılanlar ne işe yarayacak? Konuşulanlar, söylenenler?

Birilerinin bana uzaktan gülümsediğini görüyorum, ama bunlarla ilgilenmek bana zerre kadar rahatsızlık vermiyor."
Her şeye rağmen anlatıcıyı bulmalıydım. Birileri onu fark etmeden, onu öldürmeden bulmalı ve fikir danışmalıydım.
Bu karanlık düşünceler dünyasının yedeğe alınmış okyanusunda dev dalgalar arasında yol almaya çalışan yelkenlimin beyaz gövdesinde bir erkeğin izlerini tam buldum derken kaybetmem, bocalamama ve su almama neden oluyordu. Okyanusta batmak ve dibi boylamak yerine, o erkekten vazgeçmek daha çılgınca bir düşünce gibi geliyordu.
Anlatıcının bir erkek olduğunu düşünürdüm hep. Küçüklüğümde bana masallar anlatan babam da bunun ilk kanıtıydı. Ama sonradan o anlatıcı bir yalancıya dönüştü. Annemi ve beni başka kadınlarla ve genç kızlarla aldatan koca bir yalancıya..."

*

Herkes yanılıyor. Biçimler ve tercihler asla demode olmaz.
İnsan vücudunun bir rengi vardır. Ama bu görünmesi için yeterli değildir. Bir bebeğin saf rengi yaşı ilerledikçe insan rengine dönüşür; koyulaşır, kararır, kavrulur... Vücudumuzun

renkleri yaşımızı, deneyimlerimizi ve içimizdeki ahlaki tercihi ortaya koyar.
Bu yüzden çok yanılgı yaşar içimizde. Esmerlere, karaderililere koyu renklerinden ötürü suç yükleriz. Renk ve kir... Aslında birbirine çok uzak iki kelimedir bunlar...
Beyaz tende kir daha çok belirginleşir. Ama yüzeydeki kirden bahsemiyorum ben... Ruhtaki kirlerle ilgileniyorum.
Bizler niçin giyiniriz? Vücudumuzun renklerini saklamak için mi? Hayır! Vücudumuzu görünür kılmak için. Çıplak bir vücutta görünen insan değildir. Örtünme ihtiyacı çok ilkel bir tutumdur artık. Örtünmeyi unuttuğumuzdan, görünmek için giyiniyoruz. Görünme eylemi ile tanışınca çıplaklığımızı unuttuk.
Görünmenin biçimi üzerinde duruyorum daha çok ben yaptığım işlerde. Buna bir moda yazarı "görünme tercihi" demişti, ama işin farkında değildi... Bütün yaptıklarım arkasında harekete geçmiş bir zekâ yatıyor, bunu bilmiyorlar; giyinmeden ve giydirmeden önce hep düşünüyorum.
Bunu başka kimler yapıyor, yapmıyor diye de düşünmüyorum. Bu beni asla ilgilendirmiyor. Doğru, giysiler eskiyebilir ama görüntüler eskimez. Onlar tarihi oluşturur.

Görünenleri ve görünmeyenleri ifade etmede hiçbir yöntem, araç ve akım moda kadar etkili olamamıştır.

3.

"Kutunun başında oturmuş onunla konuşuyorduk. Şöyle diyordum:
-Seni serbest bırakıyorum. Ama ellerinin bağlı olmasıyla bunun hiçbir ilgisi yok.
Bu onun armağanıydı. Bir kutu. Ama kapağı çok önceden açılmıştı. Ne zamandı bilmiyorum. Belki dünyanın kötülüklerle doldurulduğu günden bu yana.
Aslında kötülükleri serbest bırakıp suçu bu kutuya kapatmışlardı. Kötülüklerin bütün suçunu bu kutuya atmışlardı sonra.
Dediklerine göre umut kalmıştı bu kutunun içinde.
Bence büyük yalandı bu. Suç vardı. Açılsaydı suç ortaya çıkacak ve kötülüklerin kötülük oldukları anlaşılacaktı.
O hemen birkaç Dostoyevski sayfasına yanaklarını sürterek yumurtlayıverdi:
-Peki ama iyilik yapmak için özgür olmam gerekiyor.
Ben ne yapmıştım ki ona? 'Özgürlük olmasaydı Tanrı da olmazdı' deyip işin içinden sıyrılmak

yerine, olanları ve kutunun neden oraya geldiğini hatırlatmalıydım:
-Sen de bütün evli erkeklerin bana yaptığını yaptın. Beni karınla aldattın!
-Ellerimi çözmeden bana yapacağın kötülüğü açıklayamazsın, diyerek Dostoyevski'yi oynamayı sürdürüyordu. Oysa Dostoyevski'nin oynamaya gelir hiçbir yanı yoktu. O ancak yazılabilirdi.
O da aslında öyle yapmıştı. Suç işleyerek günaha girmiş insanların heyecanlı bulunacağına inanarak, insan ruhunun derinliklerindeki suçlu ustalığı ortaya çıkarmıştı. Ve yazıyla yapmıştı bunu daha başka da neyle yapılabilirdi ki?
Ben onun, kendisinden 24 yaş küçük sekreteri Anna Snitkina değildim. Hayatım boyunca, onun ölümüne kadar her türlü sorunlarıyla uğraşmayacaktım. Sürekli yer değiştirmeyecek ve devamlı kumar oynamayacaktı; ve o asla önemli kitaplar yazamayacak, sadece Dostoyevski'yi oynamayı sürdürecekti.
Ama bence önemli kitaplar yoktur. Önemli hiçbir şey yoktur. Önem yoktur.
Kutudan başka hiçbir şeyin önemi yoktur."

*

Ona şunu söylemeyi çok isterdim: "Tanrı konuşman için değil, susman için verdi bu ağzı sana."
Tanrı'yı ağızlar dağıtan biri olarak düşünmedim doğrusu. Onu daha çok ağızları diken birisi olarak hayal edebiliyorum.
Eserlerine bakıp bakıp içini çeken yaşlı bir adamcağız, heybesinde yeni ağızlar kalmasa bile, dünyaya her yeni vücut düştüğünde onlara ağız yetiştirebilmek için kim bilir ne kadar zorlanıyordur?
Sükûtun madeni bellidir: Altın. Ama sessizce söylemenin madeni ise gümüş. Dünyayı kuran gücün bir eylemden ve hareketten doğduğu gün gibi aşikârken, bir zaman sonra eylemin değersizleşmesi, gözden düşmesi ve yerini eylemsizliğe bırakmasının ardında ne yatıyor olabilir?
Korkunç bir mitoloji mi?
Elbette... İnsanoğlunun korkunç söz deneyimi, nasıl bir aşamaya gelmiş olmalı ki orada susmak değerli olsun ve altın katına çıksın?
Bunu araştırmak, tarihini bulmak benim işim değil. Benim zaten bir işim var:
Yedi gündür başımın etini yiyen bir kadını ebediyen susturmak!..

4.

"Onunla sık sık ağız doldurma oyunu oynuyorduk. Kimi zaman bir hortumun bağlı olduğu çeşmeyi sonuna kadar açarak, hortumun ağzını ağzımıza dayıyor ve yanaklarımızın şişmesini, dev balonları alanları doldurarak izleyen meraklılar gibi izliyorduk.
Sonraları bu oyunu yaşımız ilerledikçe gizlemeye, ama tehlikeyi her defasında artırmaya başladık.
Üç kutu raptiyeyi ağzıma boca ediyor ve gözlerimi yavaşça kapatarak ona çeşmeyi sonuna kadar açma işaretini verdikten sonra hortumu yeni bir deney merakıyla ağzıma alıyordum.
Tazyikli suyun ağzımın içine fışkırmasıyla birlikte raptiyeler, küçük dilimin kapattığı bir basınç odasının duvarlarına her defasında yeni bir yazı yazıyordu. Küçük iğnelerin batmasıyla oluşan bu yazı geleceğimin günahlarını haber veriyordu belki de. Hem sayı hem de ipucu olarak... Ama su zerrelerinin hızından olacak, yaklaşan büyük günahı göremeyecek ve gösteremeyecek kadar da kördü bu yazı.

Bir yazı (ya da kalem) bir ağızdan daha kördür. Göstermek görmemenin bir bahanesidir. Ve gösteren en az gören (şahit) kadar suçludur.
Bana göre şahit de suçun bir parçasıdır ama kesinlikle suçluyla karıştırılmamalıdır. Bir suçu işleyen kişi tamamıyla suçlu değildir zaten. Ama cezanın sadece ona verilmesinde de, onun cezanın öznesi haline getirilmesinde de bir adaletsizlik, itiraf edilemeyen bir haksızlık göremiyorum.
Bir yanda uzun yolu seçmeyen adalet, ve bir yanda koşamayacak kadar kısa ve kalın suçlu bacakları.
Adalet sadece cezanın öznesi için bir teselli ilanıdır. Ciltler dolusu yazı bu teselli için yaratılmıştır. Ceza bu tesellinin ilanıyla başlar ve biter. Gerisi vücutların duvarlar ve kafalar içine hapsedilmesi kadar küçük bir ayrıntıdır.
Ve hortumu ağzına soktuktan sonra onun, hortumun içinde saniyede iki metre hızla yol alan onlarca küçük çividen haberi olmamasıyla da ilgilenmez adalet.
Onun ciğerleri ve midesi küçük çivilerle dolduğunda adalet sadece ağzından çıkan, ortalığa saçılan raptiyelerle ilgilenir ve suçun merkezine ağız doldurma oyunumuzu yerleştirir. Ve genç bir kızın gözlerinden taşan masum bakışlarından başka hiçbir şeyi göremez."

*

Çok yaygın bir görüş vardır, modanın herkes için olduğuna dair bir saplantı. Modacıların bütün insanları çok zayıf, çok seksi ve çok genç kimi idollere hapsetmek istedikleri söylenir. Bu idollerin "model" olduklarını söylemekle, onların birer taşıyıcıdan öte bir şeyler olmadığını belirtmekle yetinmeyeceğim.
İnsanlar ve modeller arasındaki boşluktan söz ediyorum ben. Bu boşluğu dokuyan, kumaşları ve onların dokuma-terzilik biçimleridir. Onların renkleri üzerine ne düşündüğümü daha önce söylediğimi hatırlıyorum.
Modellerim çok zayıf olabilir. Ama bu bir teklif-tir. "İnce" bir teklif. Bu teklifi alıp daha da uzatabilir ya da genişletebilirsin. Ama sen sadece teklifin boyu ve güzelliğiyle ilgilenmektesin. Oysa ki o teklif terzilik masalarında hazırlanmaktadır ve modeller üzerinde sadece denenmektedir.
Kendini ince ve zarif bulmayanların iyi giyinemeyeceğini kim söyleyebilir? Ayrıca insan olarak bir karışımdan söz etmenin zamanı gelmedi mi? Ruh ve bedenin görünen karışımına "sokaktaki adam" diyorsak, içimizdeki adamdan beslenen bu yapıyı tadil etmenin, onu değiştirmenin yolu ruhları giydirmekten geçer.

Evet, ben ruhların giydiricisiyim. Bana kadın ve moda dergilerinden "ruhların modacısı" demelerini asla istemezdim. (Zaten bunu istesem de yapmazlar. Onlar genellikle yaptıklarımın değil "olduklarımın" peşinde oldular hep.) Görünen taraflarımızdan başlayan ve beyinde sonlanan bir ruh-beden kulvarında koşuyorum ben.

Sekizinci Gün

1.

"Genç kızlığımda, oturduğumuz sahil semtinde, çok genç yaşta dul kalmış bir kadın komşumuz vardı. Kadının kocası askere gitmiş ve bir daha dönmemişti. Aylar sonra gelen haberlere bakılırsa, içine düştüğü kireç kuyusunda bulunamamıştı. Sonraları, o kuyudan çıkarılan kireçlerle yapılan sıvalar yeni kışla binasının duvarlarını süslemişti. Kadın kışlanın karşısında bir ev tutup o duvarların karşısında oturmak istemişti. Fakat kışlanın çevresi hiçbir zaman imara açılmadı. Bunun üzerine hayatı boyunca, kocasını askere gönderdiği gün olan çarşamba günleri kadın, o kışlanın telörgüleri boyunca duvarlara bakarak akşam saatlerine kadar gitti geldi. Her yürüyüşünde sanki onunla birlikte merhum kocası da yanındaymış gibi kafasını sağa sola çevirir ve kendi kendine yüksek sesle konuşurdu. Bütün bunlar elbette delilik alametleri değildi, ama onun dışında hiç kimse kocasının döneceğine inanmıyordu. Üstü toprakla örtülü bir kesinlik vardı ki, o da mezarlıkta açılan bir çukurun içinde boş bir tabut olarak

kocasının yerini tutuyordu. Kadın bu boş tabutun üstündeki toprağa sarılmak, çiçek dikmek ve toprağı kabartmak yerine, kışlanın duvarları önünde kocasını aramaya ve gücü yettiğince beklemeye adamıştı kendisini. Sanki kocasının mezarı o duvarlardı.

Dul komşumuz hastalandığında sık sık şu küçük hikâyeyi sayıklardı -ya da buna benzer bir şey:

Garip davranışları olan köylünün biri, ermiş olduğunu anladığı gün bahçesine bir ağaç dikmiş. Ve aradan geçen on yıl sonunda ağacının hâlâ meyve vermediğini görünce şöyle düşünmüş: 'Bu ağaçla birbirimize çok benziyoruz. İkimiz de öyle bir toprağa düşmüşüz ki meyvelerimizi toplayamıyoruz.' Birkaç yıl sonra durumda bir değişikliğin olmadığını gören adam ağacı yerinden sökerek evindeki ocağın karşısına büyük bir çuval içine yerleştirmiş. Ve karısının şaşkın bakışları altında ağacın köklerinin çıkarılmasıyla meydana gelen çukurdan içeri atmış kendini. Şimdilerde, ağacın yerinde bir yatır, evin yerindeyse dev bir ağaç duruyormuş."

*

Annem Ester Ziya elbise dikmenin bir sanat olmadığını, ama zanaat da olmadığını söylerdi. Bunu ne zaman anlamış, işte onu anlatmak istiyorum.

Günün birinde zengin bir adamın karısı bizim "terzihane"ye gelip ondan anvelop kapamalı, omuzları organza kumaştan kırmalarla formlanmış, etek uçlarında godeleri, maksi bir elbise dikmesini istemiş. Gazinolarda assolistlerin giyebileceği, balo ve davetlerde bile az rastlanabilecek türdeki bu elbiseyle kalsa iyi... Kocasının onu aldattığından şüphelenen kadının, kocasıyla ortak mülkü olmasına rağmen giremediği tek yer Bebek sahilinde sürekli demirli bulunan Osiris adlı yatlarıymış. Bu elbise bitince yatta büyük bir davet vermek istiyormuş kadın. Ve o gece kocasının bütün kadınlarını oraya toplayacağından adı gibi eminmiş. Elbise sayesinde o kadınları tek tek ortaya çıkarmak istiyormuş. Gelgelelim, elbisenin bunda nasıl bir payı olabilir, annem bunu sormuş kadına.
"Siz daha bilirsiniz!" demiş kadın. "Sizi geçenlerde bir arkadaşım tavsiye etti. Onun da çalınan kolyesini yeni bir elbise dikerek bulmuşsunuz."
Annemin kadını paylamasından önce meraklıları için anlatmak gerekirse, diğer olay da şöyleymiş. Bu kadının dostu olan bir hanım anneannelerden kalma çok pahalı bir kolyeyi çaldırmış. Ester Ziya da ona boynu kapalı ama o bölümde bir kolye deseni bulunan sade bir elbise dikmiş küçük bir davet için. Ve kadına boynuna acımayla bakan kadınlardan şüphelenmesini öğütlemiş. Çünkü hırsız bile olsa "kadın kadının

halinden" anlar. Derken Ester'in dediği olmuş. Kadının görümcesi davet sırasında gelip gidip gözlerini onun boynundan ayıramıyormuş. Gözü hep o kolye desenine takılıyormuş. Küçük bir tahkikat ve baskın sonrasında kadın değerli kolyesine kavuşmuş.

"Nasıl bir şey istiyorsunuz?" diye sormuş annem. "Koca bir poponuz var, onu mu kapatayım, yoksa küçük görünmesini sağlayalım? Ki ondan sonra kıskanç gözlerle bakan kadınları siz de hemen 'işaretleyin'. Ama bana sorarsanız kilo vermeniz daha iyi olur."

Kadının fazla zamanı yokmuş. Sadece bilmek istediği kocasının onu ne tür kadınlarla aldattığıymış. Yakın ahbaplar mı, yoksa iş çevresi mi?

Ester Ziya kadına nefis bir tuvalet dikmiş. Prusya mavisi renkte dikilen elbisenin dekolteesinden hiçbir kadın ve erkek gözlerini ayıramamış. Davete annemi de çağıran kadın, bir makyaj molasında onun da peşinden yatın bir kamarasına gelmesini isteyecekmiş ki, elbisenin kolunda büyük bir yırtılma meydana gelmiş... Kadın iki gözü iki çeşme ağlamaya başlayacakken annem onu hemen bir kamaraya sokup çantasındaki küçük dikiş kutusunu açarak söküğü tamir etmeye başlamış. Fakat kamaranın kime ait olduğuna, nerede olduklarına hiç dikkat etmemişler. Söküğün tamiri tam biterken içeriye

kocası bir kadınla girmiş. İkisi de dolaba atmış kendilerini hemencecik. Adam kadını kamaradaki yatağa fırlatmış ve sadece ceketini, pantolonunun kemerini, fermuarını çözmüş.
Ester Ziya ve kadın seslerini çıkaramamışlar, her ikisinin de dili tutulmuş adeta. Açık lombozdan gelen dalga sesleri ve yatak yaylarının gıcırtısı dışında kamarada hiç ses çıkmıyormuş aslında, çünkü kocası arkasına geçerek içinde gidip geldiği kadının ağzını bir havluyla kapatmış ve başını bir yastığın altına sokmuş.

2.

"Ben bir futbol maçında keşfetmiştim adaletin ne demek olduğunu. Galatasaray'ın bir Anadolu takımıyla maçı vardı ve bu İstanbul takımının ezici üstünlüğüne rağmen karşılaşmanın son dakikalarında atılan sessiz gol beraberliği getirmişti.

Az sayıdaki seyirci, neredeyse tek kadın cinsiyetini taşımakta olan bana dönüp baktı. Herkes beraberlikle gelen soğuk havanın kaynağını arar gibiydi. Bir topun çizgiden içeri girmesiyle oluşan eşitliğin yarattığı soğuk havadan başka bir şey değildi bu.

Sanki bu beraberlik orgazm sonrası gibi bir durum yaratmıştı, emindim bundan. Bu durum bende, bir Fransız filminin adını çağrıştırıyordu: 'Post-coïtum animal triste." Hiç görmemiştim bu filmi ama yönetmenini iyi hatırlıyordum: Brigitte Rouan. Filmin kısa sinopsisi şöyleydi:

'Kırk yaşlarındaki Diane kocasını çok sevmektedir ve tabiatıyla çocuklarını ve de tutkuyla editörlük işini. Paris'te oturmaktadır ve çok iyi giden bir hayatı vardır. Ta ki genç, yakışıklı su

mühendisi Emilio'nun geçici bir süre için Paris'e bir insan hakları kuruluşunun çalışmaları için gelişine kadar... Diane Emilio'ya âşık olur ve hayatının ikinci yarısının başladığına inanır...'
Hiç izlemedim ama filmin sonunu tahmin edebiliyorum; belki de adından yola çıkarak Diane'ın hayatının ikinci yarısı olarak adlandırdığı Emilio ile ilişkisi sonrasında bir 'post-coïtum' vakası yaşamış olması kaçınılmazdı. Ve "tabiatıyla" her aykırı birleşme sonrasında olduğu gibi hayatının eski ve ilk yarısına, yani çocuklarına, işinin başına ve kocasına dönecekti.
Filmi bir yana bırakarak, konuyu tekrar futbola getirmek istiyorum.
Sporun ve eğlencenin en adaletli oyununu sunan futbolun, onca şiddet ve fanatizmi içinde barındırması adaletin gizli şiddet tutkusunu ve eğilimini gösteriyordu bence. Adalet duygusu çoğaldı mı şiddet de fazlalaşıyor ama körelmiyor, hafiflemiyordu. Adalet imkânlarının artması, yani daha çok galibiyet daha çok mağlubiyetti.
Futbolun 'post-coïtum' adaleti beraberlikti.
Mağlubiyeti ağzımda kırılan bir ceviz kabuğu olarak düşünüyordum. Çünkü dilimle cevizin acı tadının beraberliğinin lezzeti ağzıma adalet getiriyordu.
Kırılan dişim olsaydı, ağzım için prova edilmiş bir mağlubiyetin keskin dişleri parıldıyor demekti.

Ve de adaletin altın dişi. Kansız dişetleri."

*

Her erkek modacı gibi beni de yakıştırdıkları o taşradan gelen masum yüzlü çocuğu hatırladım birden. Oysa benim kadınlarla olduğu gibi erkeklerle de aram yoktu. Soranlara -annemin ölümünden önce- "bunu annem bilir" derdim.
Oysa tabii ki annemin hiçbir şey bildiği yoktu. Aksine o, işi söz konusu olduğu zaman cinsiyetinin aktif tarafları kaybolan bir kadındı ve oğlu da öyle olmak zorundaydı.
Biz zaten anne-oğul da değildik. Büyük usta ile ustaydık. Ben çok küçük yaşta çıraklığı terk etmiştim. Annem böyle istemişti.
O gittikten sonra kimi erkeklerle yapılan yakıştırmalara yanıt vermek bile içimden gelmiyordu.
Adı Beşir'di. Bir reklamda yüzünü gördükten ve tesadüfen bir yerde tanıştırıldıktan sonra ona ilk tavsiyem adını hiç değiştirmemesi olmuştu. Henüz buna vakit vardı ve taşradan geldiği için kendini bu değişiklik için hâlâ tehlikeye atabilirdi.
Maddi durumu çok bozuktu. Ve tanıdığımda hâlâ otobüs-dolmuş geziyordu. Reklam çekimlerinden birini sırf bu yüzden, otobüse bindiği ve geç

kaldığı için kaybetmiş, üstüne üstlük yönetmenden de ağır sözler işitmişti.
Yaşı 19 ya da 20'ydi Beşir'in. İnce ama uzun kaslı bacakları, kalçalarını aşan uzun kolları ve dar kalçası ile çok yakında podyumların da erkek gözdesi olabilirdi.
Ama sorun yüzündeydi. Yüzündeki o genç kız ifadesinde. Brigitte Bardot'nun 20'li yaşlarını anımsatan o ifade parlak geleceğini engelleyebilirdi.
Kimileri için bu sorun değil, çözümün ta kendisiydi. Bu yüz ifadesiyle açamayacağı kapı yoktu Beşir'in. O ise paranın kapılarını açmayı tercih etti. Çünkü bıkmıştı dolmuş ve otobüs duraklarında modaevlerinden kendisine verilen pahalı elbiseler içinde beklemekten. Ve çok genç olmasına rağmen vakti yoktu.
Yakınlaşan sonunu görebildiğim için ona hak veriyordum. İlkin zengin bir işadamından kredi kartları, sonra nafaka zengini bir duldan lüks araba. İlk hareket gerçi başarısız olmuş; eskiden karıkoca olan bu çiftin arasına kara kedi gibi girmesi ve eski eşlerin dalaşmaları onun sokak ortasında geçersiz kredi kartlarıyla yaya kalmasına yol açmıştı.
Ama büyükşehrin tek sorunu ulaşım ve para değildi. Beşir İstanbul'da âşık olunca büyük macerası başladı. Bu kez para aşkları ve aşk parası arasında gidip gelmeye başladı. Sevdiği

kız çok müsrifti ve onunla dolaşabilmesi için, geceleri daha çok "dolaşması" gerekiyordu. Bir süre sonra bir erkek fahişeden farkı olmayan Beşir, az da akıllanınca aşkını terk etti, para aşkının keyfini sürmeye karar verdi ve bugün hepimizin çok tanıdığı, popüler magazin erkeklerinden biri haline geldi.

Adını satarak para kazanıyor şimdi ve tanınmak ona eskisinden daha az mutluluk veriyor. Bardot'yu andıran yüzünde ise şu anda üçüncü çağ Brandot izleri var.

3.

"Hayatımda hiçbir zaman güçten bahsettiğimi hatırlamıyorum. Sözün gücünden bahsetmiş olabilirim. Ama bu dolaylı bir güç biçimidir.
Güçlü olmak için toprağa sahip olmak gerekir. Ne kadar toprak o kadar iktidar! Kaçınılmaz bir yasadır bu.
Ama gücü göremiyorum, elle tutamıyorum; sadece üzerimdeki etkisinden tanıyorum onu. Kaldı ki bu da kötü bir etki.
Beni engelleyen her şey kötüdür.
Enerjim çok düşüyor bu şehirde. İstanbul'dan bahsediyorum. Bunun nedeni bu şehirde 'her şeyin mümkün olması'... Bu duyguyu çok şehirde bulamazsınız. New York'ta güç zamanın geçiş hızıyla ölçülür. Paris'te rüzgârınızla. Madrid'de acıların derinliği. Viyana'da duyguların yüksekliği. Atina'da güneşin boş zamanıyla. Roma'da boş sokakların rengiyle.. Londra'da aldığınız her nefesin nefes olduğunu hissetmenizle. Dünyanın büyük şehirlerinde

yapılamayanların yapılmasıyla doygunluk veren bir şehir İstanbul.
Bu şehirde her şeyin hızla eskimesi, üzerinin ölü toprağıyla kapatılması bence zamanın en büyük hıncı... Hiçbir şey İstanbul'da olduğu kadar hızla tüketilemez ve eskitilemez. Zaman neden bizden öç alıyor? Çok sıradan anlamıyla şehri bu hale getirdiğimiz için mi? Hayır biraz dünya tarihi ve kozmik bilgiye sahip olunca bunun nedeni ortaya çıkıyor hemen. Dünya yaklaşık altmış bin yılda bir yeniden oluşuyor. Ya bir göktaşı ya da kozmik bir ani değişim bunu sağlıyor. Neredeyse üç dört bin yıllık bir medeniyete sahip olduğumuzu düşünürsek, zaman oyunu içinde ne kadar küçük bir oyuncu olduğumuzu hemen fark ederiz.
Halılar bile daha çabuk eskiyor bu şehirde. Şehrin tozu, otomobillerin dumanı; şehri sömüren bütün varlıkların ve yoklukların gürültüsü...
İstanbul'da hiç kimse uzak değil, çünkü 'herkes merkezde...' Kaybolmanın en doğal şekli bu. Görünmemek için ortalarda olacaksın. Herkes bakacak ama göremeyecek seni."

*

Göğsümdeki seyrek kılları okşuyorum. Gizemli bir günah yeriymiş gibi kravatın örttüğü bu çukurda, daha doğrusu o çukurun okşanmasında derin bir huzur buluyorum.

Vaktiyle kadınların da takması için George Sand'ın Fransa'yı ayağa kaldırdığı kravat.

Ölümün bu kadar yakından kolladığı boynumu sımsıkı saran bu kumaşı çoğu zaman darağacı ipine benzetiyorum. Gömleğin, deligömleğinden türemediğini kim söyleyebilir?

Avrupa'da Otuz Yıl Savaşları döneminde adını paralı Hırvat askerlerinin rütbe göstergesi olarak taşıdıkları kaba kumaşlardan alan ve "kroat"tan "kravat"a dönüşen bu "hain ip"in, Osmanlı tabiriyle "medeniyet yuları"nın boyunla göğsün arasındaki o yumuşak bölgede dalgalanması, erkekliğin de övgüsünü yapan bir gösteriye dönüşüyor.

Düğmelerin, kopçaların yerini nasıl fermuar aldıysa, medeniyetin savaşlar yoluyla yayıldığı bir dünyada Yahuda'nın İsa'yı gammazlamasından bu yana kravat da darağacında atalarımızı astıkları iplerin yerini aldı. Bugün hâlâ intihar aracı olarak da işe yarayan kravatın büyük bir değişimi simgelediğini düşünüyorum artık.

Kravatın atası olan "hain ip" geçmişte aşağı sarkıttığı ve ölüm cezasını halka ilan ederek otoriteyi muhafaza ettiği kadarıyla bugün de kravat, semavi dinlerin ortak onay kelimesi "amin" gibi, otoritenin insan üzerindeki iyeliğinin bir göstergesi, hatta gösterisi.

Kravatı görünce sadece bunalmıyorum, boğuluyorum da... Hiç kravat dikmedim. Ölümün araçlarından birini terzilik zanaatına tabi tutmak "zanaat" olamaz, sadece ölümün, öldürmenin sanatı olabilir bu.

4.

"Randevu yerine beş dakika geç geldiğini fark ettiğimde, içimden okkalı bir küfür sallamıştım adama. Karşıma geçip otururken pişmiş kelle gibi sırıtmıştı ve tam bu sırada bir yazısında kadın kaprisleri hakkında yazdıkları aklıma geldi.

O, 'kadınların istedikleri şeyi en iyi şekilde yaptırma sanatı' olarak özetliyordu kaprisi.

Ben öyle düşünmüyordum. Kadınlar erkeklerden daha zekiydi, hatta ezeli kadın-erkek çatışmasını ortaya çıkarmayacak, onu yaratmayacak kadar da zekiydiler.

Cafe latte'sinden bir yudum aldı ve hemen konuya geçmemizi istedi. Konu vizyondaki 'önemli' bir film için bir gazeteye verdiğim beyanat üzerineydi. Bunu konu edinen meşhur gazetecimiz - janrı partallığıydı ve bununla her yerde övünüyordu- ilk soruyu sordu: *Ömer Kemal'in* Çatışma *filmi üzerine söylediklerinize epeyi tepki topladı. Senaryoyu daha önce sizin istediğiniz ama bir türlü yazarını ikna edemediğiniz söyle-*

niyor. Gösterdiğiniz tepkiler de buna bağlanıyor, ne diyorsunuz?

Buzlu çayımı bir dikişte bitirdim ve ayağa kalktım. Şöyle haykırdım: *Zekâ bir sanat olamaz... ancak sanatı yoğurma biçimi olabilir...*

Ve sonra ağzıma ne geldiyse söyledim. Son sözüm de, konuyla hiç ilgisi olmamasına rağmen onun içindi: *Akıllı kadınları ayıran en belirgin özellik kaprislerinde kullandıkları zekâ oranlarıdır.*

Tam bir hafta sonra bu röportaj 'Alev İpek ile Çatışma' başlığıyla yayınlandığında, herkes gazetecilik hayatı sona ermiş bir adamın son yazısını okuyordu.

Verdiğim cevaplar karşısında hiçbir şey yapamamış, ikinci bir soru bile soramamıştı. Cevaplarımın arasına yerleştirdiği küçük yalan sorular bile onu kurtaramamış ve yazıişleri müdürleri bu röportajı adeta bir suç dosyası gibi kullanmış ve işten atmışlardı onu."

*

Yoğun bir mevsim başında yeni bir defileye hazırlanıyordum ki kapı çalındı. Telefon da edilmişti sabahtan, *Vogue*'dan çıtı pıtı bir hanım (sesinden kesin olarak öyle olduğu anlaşılıyordu) mülakat için beni görmek istemişti o gün öğleden sonra. Onca itiraza ve red sözlerine rağmen nasıl yapmış etmiş, beni birkaç saatliğine de olsa ikna etmişti.

Fotoğrafçı istememiştim. Her zamanki Şemsi Davud imzalı siyah-beyaz profilden fotoğrafım ve yeni kreasyonumundan birkaç renkli dia yeterli olacaktı.

Olağanüstü bir gün değildi ve olağandışı bir mülakat olmayacaktı; hepsi gibi, sıradan bir konuşma; sıradan sorular, sıradan bir öğleden sonrası…

Ama öyle olmadı. Küçükhanımımız dükkânımdan içeri girdiğinde bacakları kan içindeydi. İlk bakışta bunun bir âdet kazası olduğunu sanmıştım, ama sonradan öğrendiğime göre hanım kızımız Bostan Sokağı'na gelirken küçük bir trafik kazası atlatmıştı. Hayır, araba çarpmamıştı, arabadan atılan küçük bir bıçak karnına isabet etmişti ve bacaklarını kan içinde bırakmıştı açtığı yara. Birkaç adım sonra da küçük gazeteci önce dükkânımda ardından atölyemdeydi.

Bacaklarını sildikten ve karnındaki küçük çiziği oksijenli bezle temizledikten sonra rengârenk eşarbımla belini sardım ve talihsiz kazanın hatırasını kısa bir süre için de olsa silmeye çalıştım. Eşarbımın kenarına tutturulmuş LZŞ harflerine gözüm takıldığı sırada küçük gazeteci hanım teybine bastı ve kızarmış gözleriyle bana bakarak sorularını sormaya başladı.

Yüzünde korku ve endişenin izleri kaybolmuştu. Soruları da bu yüzden cesur ve zordu. Cevaplar-

ken hiç olmadığım kadar zorlanıyordum. En tuhafı da her gazeteci gibi konuyu dönüp dolaştırıp özel hayatıma ve cinsel tercihime getirmeyişiydi. Demek ki sorularına ve hakkımda yazacaklarına daha çok güveniyordu. Çoğu hemen o beylik soruları sorar, cevap vermemem ve kaçamak sözlerim karşısında daha çok mutlu olur ve neredeyse o "özel" sorular için gelmiş olduğunu, kalan ne varsa hepsinin birer süs olduğunu kanıtlamış olurdu.
Ertesi ay başında Vogue'u elime aldığımda küçük sevimli gazeteci hanımın olağanüstü röportajını okurken sözlerimden iri harflerle alıntı yaptığı şu cümleler dikkatimi çekti:

Ama geleceği geçmiştekilerden öğrenmek? Bunu çözümlemeliyiz. Çünkü geçmişi donduruyoruz, ama gelecek sürekli değişim içinde ve yaptıklarımızla şekillendiriyoruz O'nu!..

Dokuzuncu Gün

1.

"Gönderildiği bütün tıp fakültelerinde, bütün yüksek notları altüst edercesine önemli parlaklıklar gösteren Müthiş Hekim'in nedense iş anatomi derslerine gelince elinin ayağının titrediği söyleniyordu. Dersleri bayılmadan da olsa izlemeyi başaran 'Müthiş Hekim'in tıp eğitiminin anatomi derslerini kadavra kesip biçmeden, yani 'pratik yapmadan' yine en yüksek notları alarak nasıl geçtiği büyük bir merak konusuydu. Bunun da ötesinde, bu hekimin gençlik evinin bir odasını anatomi dersinin kişisel çalışmalarına ayırdığını, bu odada yaptığı kalabalık 'cansız' toplantılarda sınavlarına büyük bir ciddiyet içinde hazırlandığını bilen tek bendim, ya da hekim bunu uyduruyordu.
Kimileri ise, onun hayatında hiçbir hastaneye yolunun düşmediğini savunuyor, bütün tıp bilgilerini -ki bu bilgilerin bilinen anlamıyla 'alternatif' olduğunu savunmak bile gerçeği ıskalamak demekti- yazarı ve adı olmayan kalınca bir kitaptan edindiğini ileri sürüyordu. Bu kitabın hekim tarafından yazılmış olması da ihtimaller

arasındaydı. Ama nasıl bir içe doğuşla ve hangi mistik bilgilerle?

Onun korkunç şöhretinin yarattığı girdaba kapılmış olan ben, birkaç sokak serserisi ve muhtemel katilin reddini de peşime takarak birçok gece boyunca, hayatıma son halini vereceğine inandığım 'Müthiş Hekim'imi aradım durdum.

Onu, o yeraltı geçidinde bulduğumda ve gövdemi cömertçe onu muhtemelen yaratmış olan tıp kitabının insafına sunduğumda, aklımda hiçbir iyileşme düşüncesi ve sağlık arayışı bulunmuyordu.

Ben hastalık istiyordum. Hastaların donattığı dünyanın acı sofrasında bütün iyilikler ve sağlıklar şölenin yemekleri olarak hazır bulunuyordu.

Bütün damak tatları kölelik demekti. Ölümcül bir beden üzerindeki kusursuzluk arayışıydı en büyük hastalık.

Gerçek hastalıkların en korkuncu, gerçek sakatlıkların en görkemlisi benim kurtuluşum olacaktı. Çünkü kendi vücudumda çıkar bir yol bulamıyordum. Beni bir günah makinesine dönüştüren kuvvetle iç içeyken nasıl oluyordu da aynı vücut için sağlık, iyileşme ve kusursuzluk kelimelerinin gerçek anlamlarını dileyebiliyordum."

*

Cinsiyet avcılarının anladıkları anlamda bir erkek olarak bu dünyada hiçbir şey yapmadım. Annem Ester Ziya buna müsaade etmedi çünkü.
Burada önemli bir sır verdiğimi açıklamalıyım; bunu kimse bilmiyordu yıllardır, hatta ben bile...
Ben aslında "zihinsel" bir hadımım. Hekimlerin yıllar sonra koyduğu teşhis bu olacak besbelli. Zihinsel olarak hadımlaştırılmamın muzafferi elbette ki Ester Ziya'nın ta kendisi.
Şifalı elbiseler diken ve dağıtan bu kadın beni karnında dokuz ay boyunca bir kız çocuğu hayal ederek büyütmüştü. Leon olarak doğduğumda ise hiç üzülmemiş, aksine yeni bir şifa icadının belli belirsiz heyecanına kapılmıştı. Güçlükler, sorunlar ve zorlukların büyüttüğü, ayağa kaldırdığı kadındı o. İmkânsızı çok severdi.
Ve bir Mr. Hyde ya da Frankenstein değil ama, zihinsel olarak hadım edilmiş bir çocuk yaratmak istemişti benden.
Onun mesleğini seçeceğim kesindi. Daha küçüklüğümde makası tutuşumdan kumaş seçimlerime kadar parlak bir terzilik geleceğimin olması kaçınılmazdı.
Bu parlak geleceğin önündeki engel ise elbette ki cinsiyetimdi. İçinde yaşadığımız toplum, cinsiyet avcısı bir toplumdu. Hayatını kendi cinsiyetiyle baş başa kolayca yaşayan bir toplum. İnsan veya vatandaş olmak hiç kimseyi ilgilendirmiyor. Erkek olmak ve bu avantajla doğmuş

olmak bile yeterli, bacakları arasında bir fazlalığa sahip olanlar için. Bu çıkıntıyla, toplumun her katmanında saygı görmek, adam yerine konmak mümkün.
Yaptıklarıyla değil olduklarıyla karşılanıyor insanlar.

2.

"Çok zaman olmadı mı sizce ben buraya geleli? Kararınızı bekliyorum, ama hâlâ bu konuda bir şey söylemiş değilsiniz.
Konuşmamız -daha doğrusu benim konuşmam, sizinse anlatmanız- boyunca birbirimizi bir erkek ya da kadın olarak hiç anlatmadığımızı, algılamadığımızı fark ettim birden.
Size anlattığım günahların ya da günah yollarının ağırlığı boş lakırdılara yenik düşmüştür hep. 'Sesli' dünyanın belki de sonu yaklaşıyordur ama ben boş konuşmanın hazzına kapılmıştım. Ve bu yüzden de belki çok sıktım sizi.
Buna 'hayır' demiyorsunuz. Galiba fikrime katılıyorsunuz.
Boş konuşmak nedir? Neden kadınlar bunu çok sever? Bu bir yalan bile olsa söylenişi çok hoşuma gidiyor doğrusu.
Herkes sonuna doğru saçmalar. Önemli olan doğru dürüst gitmektir.
Gitmek. Her anlamıyla: Ölmek, sona ermek, bitmek, bitirmek...

Kadın ve son kelimelerinin yan yana durmalarını çok saçma buluyorum. Her ikisi de fazlasıyla bu dünyalı çünkü. Mahvettiğin kadar o yere ait olmaz mısın?
Evet Leon Ziya, sevgili dostum. Kabul etmek gerekiyor ki ortada hiç görünmedikleri halde kadınlar bu dünyayı mahvettiler. Çok az erkek fark etmiştir bunu. Bilenlerse kadın görünce kaçacak delik ararlar. Hele dünyayı erkekleri iktidara getirerek binlerce yıldır kadınların yönettiğini anlayan erkeklerse... onların sayısı çok daha azdır; ermiş sayılırlar ve insanoğlunun vaktiyle ilk başta peygamberlere yaptığı gibi kimse onlara inanmaz.
İçinde, öğretilerinde ve kitabında ilk kez Tanrı'nın olmadığı yeni bir din gelirse bu erkeklerin dini olacak. Peygamber kim olacaksa -bir kadın olabilir bence- onun sayesinde kadınlara başkaldırabilecekler.
Dünyayı erkekler mi yönetiyor? Saçma!
Erkeklerin, savaşlarda diğer erkekleri katlettiği bir yönetim bu.

Fikirlerinizi bilmiyorum. Kadınları ne kadar tanıyorsunuz, onu da bilmiyorum.
Bildiğim neden burada olduğum sadece. Ve sizin benim celladım olduğunuz. Olacaksınız. Olmalısınız."

*

Yüzümün zamanla erkeksi bir görünüm alacak olması.
Kıllarımın daha da sertleşerek çoğalacak olması.
Bunlar hiç şüphesiz hal ve tavırlarımı etkileyecek, gerçek anlamıyla da duygularımı oluşturacaktı.
Terzilik, yeni adıyla modacılık, bir kadın işiydi her şeyden önce. Kadın olmam gerekmiyordu. Çünkü ustam zaten bir kadındı.
Sadece erkeklikten uzak tutulmam gerekiyordu.
Ester Ziya, soyunun mesleki sağlığını ve kusursuzluğunu aktarmak ve korumak istiyordu. Bu amaçla babamın bütün fizyolojik özelliklerinin tersine bir gelişme göstermem için bütün tedbirleri aldı denilebilir.
Ester, Freud okumuş muydu bilmiyorum, ama fallik evreyi geçirdiğim dönemde kız çocuklarıyla beni görüştürmemek için her şeyi yapmış ve böylece benim hadımlık kompleksine yakalanmamamı sağlamıştı.
Hatta sırf bu yüzden, bir kadın olmasına rağmen, o yaşlarımda neden ayakta işediğini şimdi anlayabiliyorum.
Yaşıtım olan küçük kızların pübislerini görmeyince ben de penisimin kesilerek cezalandırılma korkusu yaşamamıştım. Hatta o korkunç sünnet dönemini bile yaşamadım. Ester'in en büyük armağanı buydu belki de: Sünnetsiz bir oğul yetiştirmek.

3.

"Akademideki derslerimizin birinde büyük bir sürpriz bekliyordu bizi. 'Çağdaş Sinema Uygulamaları' hocamız derse bir dansöz getirmişti.

Dansöz kadın, yeşil pullarla örülü parlak bir pelerinin içinde epeyi uykusuz görünüyordu. Genellikle geceleri çalışan bu popüler 'aktris' o sabah yatağından zorla kaldırılmışa benziyordu. En azından ucunda paranın olmadığı bir iş yapıyormuş izlenimi veriyordu.

Kadının, dersliğin bitişiğindeki küçük depoyu 'kulis' olarak kullandığını sadece ben fark etmiştim. Hocamız, son filmi *Papatya İhtimali* ile gülünç bir gişe neticesine rağmen önemli uluslararası ödülleri toplayan yönetmen Necmi Aron'du.

Fakat bu işte bir terslik vardı. Derse getirdiği dansöz figürü, filmlerinde ve kitaplarında asla yer almamıştı. O daha çok, saralı yardımcı oyuncuların ve cüce başrollerin oynadığı 'sokak kabaresi' adını verdiği absürd çalışmalarla

uğraşmıştı. Dansöz ise sokağın değil, kapalı yerlerdeki eğlence yerlerinin bir figürüydü.

Dansözün yaklaşık on dakikadır hareketsiz olarak bir sandalyede oturduğu kürsüye bakan yaklaşık yirmi kadar öğrenciydik. En meraklı gözlerin sahibi, hocası Bay Aron'un izinden giden, ama ulusal filmlerin ve başarıların dışına çıkamayan Hikmet Ayar'dı. Şüphesiz dansözün aylak aylak oturduğu bu sırada son filmlerinden biri olan *Dansözün Karısı*'nın ilk dakikaları kafasında oluşmak üzereydi.

Dansöz kadın, sandalyesinde uykusuz ve huzursuz görünüyordu. İkide bir parlak pembe pullarla kaplı sutyenin içinde sabah sabah sıkışmış ve pörsümeye yüz tutmuş memelerini çekiştiriyor, bir yandan kahverengi uçlarının görünmemesine, öte yandan onları dikleştirmeye çalışıyordu.

Necmi Aron dershaneye girdiğinde tuhaf bir şey oldu. Akademinin geleneklerinden biri olan ve on yıl kadar önce son verilen ayağa kalkma âdetinin var olmadığı sakin bir ortamda, kürsüyü olağanüstü bir sahneye dönüştüren ve hepimizi oturduğumuz sıralara çivileyen bir olay gerçekleşti. Belki ilkokulu bile bitirememiş, ama geçmişinde katı bir öğretmen-öğrenci ilişkisi yaşanmış olan dansöz, pelerini önünü ilikler gibi göbeğinde kavuşturarak, saygıyla ve ciddi bir yüz ifadesiyle ayağa kalktı.

Tam bu sırada sıkışan göğüslerinden biri sutyenin zayıf, az sıkıştırılmış bir yerinden dışarıya fırladı."

*

Bu hadımlık beni hiçbir cinsiyete yaklaştırmadı.
Vücudumdaki kıl sayısı beni erkek yapacak seviyede yeterliydi. Pazularım yeteri kadar sertti. Tüm bunlara rağmen kadın kisvesine bürünen ince, narin bir vücudum olduğu gözlemleniyordu dışardan.
Kadınlara karşı açık olarak hiçbir zaman arzu duymadım. Penisimin sertleştiğini ve neredeyse yılda bir boşaldığımı sabahları uyanınca anlayabiliyordum. Böyle durumlar için Ester bana "donumdaki küçük el" masalını uydurmuş ve asla korkutmamıştı. Galiba uyuduğumda ellerim bir başkasına ait oluyordu.
Korkulu bir "fallik" dönem geçirmiş olsaydım eğer (çoğu erkek gibi) bunun acısını bugün kadınlardan çıkarıyor olacaktım ve bunun adına da erkeklik diyecektim, böbürlene böbürlene...
Tabii ki kadınlardaki penis haseti de erkeklerdeki "erkekliğin" en büyük destekçisiydi.
Her şeye rağmen cinsiyetleri ve türleri eleştirmiyorum. Sapmalar ve sapkınlıklar da

beni zerre kadar ilgilendirmedi hayatım boyunca.
Ben Leon Ziya. Annesi tarafından yaratılmış, geliştirilmiş, zenginleştirilmiş küçük ve mutlu hadım!
Bu hadımlık beni penisimden alıkoymadı. Bu hadımlık sesimi inceltmedi ya da beni kadınlaştırmadı. Ne erkeğin yanında ve içinde oldum, ne de kadının bacaklarının arasında ve arkasında.
Cinsiyetimi bir mevsim gibi yaşadım. Ilık bir ilkbahardı. Ama hadımlaştırılma eylemim sırasında vücudumun hiçbir doğal işleyişine dokunmamış olan annem, belli ki ölümünden sonra hayatımın ikinci baharının geleceğini bildiğinden kendi elleriyle bana bu mirası hazırladı.
Bu ikinci baharı "yaz mevsimi" gibi yaşıyorum günlerdir.

4.

"Rüyamda gördüm.
Ağzımdan ameliyat oluyordum gerçekten. Bir ambulans sessizce ve ışık saçmadan evimin önüne yanaşmıştı. Şoför koltuğunda Alain Delon oturuyordu. Gözlerimi kısınca adam Jean-Paul Belmondo oluyordu. Buna daha çok seviniyordum tabii. Çünkü hayatım boyunca Delon ince telli saçlarıyla kasılmış bir hüzünken, Belmondo okyanusötesi bir eğlenceydi benim için. Ambulansı bahçeli evin kapısında çocukluğum, yani 7 yaşındaki halim karşılıyordu. O kadar masum ve günahsızdım ki… Fransız sinemasının hiçbir jönü bana inanmıyordu.
Sedyenin üst kata çıkması gerekiyordu. Onlara buna gerek olmadığını söylüyordum yatak odamın penceresinden. Ve kaldırıp kendimi sedyenin üzerine fırlatıyordum. Üzerimde sadece beyaz bir gecelik vardı.
Sedyenin üzerinde yatarken beni görseydi annem gelinlik giymiş sanırdı. Sedyedeki beyaz çarşafın başımın üzerinde tortop olması ve bir beyaz

başlığa dönüşmesi beni bu fikre iten görüntü oldu, çünkü bu kez kendime çocukluğumla bakıyordum.
Yavaş yavaş giden ambulansın içinde kendimi görürken bu kez bir duvarın üzerine tünemiştim. Dokuz yaşlarında olmalıydım bu kez. Bir incir ağacından çıkmıştım o duvara.
Hastane girişini hatırlamıyorum. Rüya bu. Hemen ameliyathaneye almışlardı beni. Durumum acildi, ama hiç kimse acele etmiyordu. Herkesin hareket becerisi dahilindeki bu aciliyet için ortak bir hız bulunmuştu: Musluk başını iki tur çevirdiğinizde oluşan suyun akış hızı. Bu da tam tamına dakikada yüz elli bin damla demekti.
Hekimler başıma toplanıp ışığı yüzüme tuttuklarında çoktan bayılmıştım. Ağzı maskeli iki hekim sanırım ameliyatımı yapacak olan cerrahlardı. Çatık kaşlarından ve dikkatle beni süzerek bakışları ağzımda toplanan gözlerinden bunu anlamıştım.
Sanırım dikiş ameliyatı üzerine etütte bulunuyorlardı. Ağzımı ayırarak beni inceliyorlardı. Tartışma konusu şuydu: Ağzımı ortadan başlayarak yanlara doğru mu, yoksa bir kenardan başlayıp diğer kenara doğru mu dikeceklerdi?
Sonunda karar verildi.
Ay'a bakılacaktı. Ay dolunaya yakınsa ortadan kenarlara doğru, Ay hilale yakınsa bir kenardan

diğerine dikiş atılacaktı. Bunun adı "lünatik cerrahi" olmalıydı.
Ay bir "serv-i simin" gibiydi. Yusyuvarlak ve tortop.
Cerrahlardan biri pensetle ağzımı kapattı. Sonra yeniden açtı. Ucuna pamuk doladığı bir makasla ağzımın içini kontrol etti.
Ağzım boştu. Ağzımda dişlerimden başka hiçbir şey yoktu. Dilim mideme saklanmıştı korkusundan. Yanlış bir dikiş onu da kutsal birleşme çizgisine ortak edebilirdi.
Diğer cerrah portegüyle birlikte işe giriştiğinde gözleri Ay'daydı. Ay'ın önüne bir bulut girmişti. Cerrah portegüyü ağzımın kenarına sapladı. Sapladığı yerde ince bir kan sızıntısı belirdi. Hemen gazlı bezle üzerini sildi. İkinci dikişi attığında ince sızıntı giderek kalınlaşıyor, gazlı bez zamanla koca bir tampona dönüşüyordu.
Sağ kenarı dikilmişti ağzımın. Tekrar ortaya geldi cerrah ve bu kez sol kenara doğru dikişler atmaya başladı. Dikerek geçtiği yerler kanamaya başlamıştı. Son düğümü attığında ise dudak mukozam yırtılıp kanadı. Dudak kaslarım şişmeye başladı.
Yoğunbakım odasına alındığımda anestezi henüz geçmemişti ama ben ağzımda yer yer baskılar hissediyordum. Ağzım giderek şişiyordu.
En sonunda ağzım Ay kadar büyüdü."

*

Kadınla aynı salonda, ama ayrı kanepelerde uyuduğumuz gecelerden birinde çırılçıplak soyunup duvardaki boy aynasının karşısına geçerek bir süre kendimi seyrettim.
Kasıklarım daha da kabarmış gibi geldi birdenbire. Pazularımsa irileşmişti. Garip bir dönüşüm içinde olduğumu hissetmiştim.
Tartıldım ve boyumu ölçtüm: Altmış iki kilo ve bir metre seksen iki santimetre.
Hiçbir şey değişmemişti oysa. Tam on yıldır bu "havari" vücudun içinde bir gram bile ağırlaşmamış ya da hafifleşmemiştim.
Belimi ölçtüm. Ve sonra kalçamı da. Her ikisinde de birer santimlik kalınlaşma tespit ettim. Bunun anlamı neydi? Ağırlığım artmamış ama belim ve kalçam genişlemişti.
Ayaklarıma doğru bakınca, ayakbileklerimin inceldiğini fark ettim. Bu, çok küçük bir ayrıntıydı, ne var ki öyle hissediyordum. Fakat belki de uzun zamandır kendime aynada çıplak olarak bakmayışım yüzünden hem vücuduma karşı ilgisizleşmiş hem de son dokuz günümü bir kadınla geçirmem sebebiyle vücudumda erkeksi bir uyanışa tanık olmuş ve bundan bir parça etkilenmiştim.
Erkek tarafından bakılacak olursa kırk sekiz yıllık hayatım bir kadın diyetinden ibaretti. Bu eksikliği sadece belli bir bakış açısı paylaşır ve

bu yolla benim kötü bir örnek olduğum konusunda bir yargıya varılabilirdi.
Erkeklere göre korkunç bir durum içindeydim. Bu zorlu diyet nedeniyle hep diğer erkeklerin arasına itilmekten ve onlarla birlikte yakıştırılmaktan bıkmıştım.
Ben ortada değil merkezdeydim. Hiç kimseyle bir şey yapmamış ve hiç kimseden bir şey istememiştim.
Bir kadınla birlikte olmak. Ya da bir erkekle. Bu kelimelerin vücudum için telaffuzu bile zordu.
Kimilerine göre hayatımda onlarca peygambere yetecek kadar açlık, yoksunluk ve çile vardı.
Oysa ben sadece "almak" istememiştim. Almayınca yaptıklarım da "vermek" olmuyordu.
Benim için vermek ve yapmak, "olmamak"tı.

Son Gün

1.

"Kutsal ameliyat başladı.
Ağzım bir mağara girişi kadar açıldığında tam anlamıyla anadan doğma çıplaktım.
Yeraltı geçidinin duvarlarından birisine açılmış odanın tam ortasındaki ameliyat masasında yatıyordum ve ağzımın iki yanında tutturulmuş kıskaçlar, iki uzun iple duvarlara çakılmış kalın paslı çiviler arasında gerilmişti.
Ağzımın çakılı olduğu bir çarmıhta, bu kez bir ameliyat masasında yatıyordum.
Uyutulmamıştım. Hiçbir uyuşturucu iğne yapılmamış, ilaç verilmemişti. Aksine çok canlı ve uyanıktım.

'Bütün ağızlar açılsın ve görülsün ağızlardan sızan söz katranı. Duvar çatlaklarına dönüşsün dudaklar.'

Bu ağzımla dile getirdiğim son isteğim olmalıydı.
İçimden elliye yakın kelime geçiyordu, ki bunların çoğu o anda türetilmişti benim tarafımdan ve hepsi de 'haç' anlamına geliyordu;

ama hiçbiri toplandığında bir çarmıh etmiyordu. Ezberimdeki bütün metinler, bildiğim bütün kelimeler ve harfler rüya görüyordu. Haçların bir çarmıh etrafında birbirini kovaladığı bir rüyaydı bu.

En öne geçen haç, kendisine yetişerek onun belini kıran bir sonrakine yerini bırakıncaya kadar bir gemiden suya uzatılan bir gövde gibi düşmemek için geriniyor ve rüzgârın kaynağı oluyordu. Sonraki ve sonraki haçlarda, içimden geçen kelimelerin sayısı hızla azalıyor ve diller bütün kelimelerini kaybederek sadece bir haç kelimesinden ibaret oluyordu.

Bu kapalı rüya sonrasında Müthiş Hekim karşımda duruyordu. Ağzımı dünyadan ayıracak, ağzımı yok edecek birisi olmayı hak ettiğini düşünmüyordum, ama o beni ameliyat edecek tek kişiydi o anda. Sadece bu özelliği bile ona büyük bir ayrıcalık sağlıyordu.

Hekim, bildiğim bütün kelimeler ve ezberimdeki bütün metinler gibi değildi nedense. Elindeki bistüriye rağmen kesinliğini kaybetmişti. Elinde ve ağzında bir şeyler geveliyordu. Dili tutulmuştu. Suratı sapsarıydı.

Bir an için, o çarmıhta 'yatmadığımı' düşündüm. Dünya'nın benim ağzımdan ibaret olduğunu... Güneş'in bir bistüri olduğunu ve Ay'ınsa bir dikiş iğnesi olduğunu. Ve bu üçünün arasına kurulmuş olan saçmalığın hayat olduğunu. Bu

saçmalığın çevresinde kendi gezegenimiz olarak döndüğümüzü; kendimizi bir sistemden ötekine savurup yeniden bir top gibi kâinatın orta yerine düştüğümüzü...
Birbirinin etrafında dönen ve zorunluluğa dönüşen anlamsızlığın içinde, dikilmeyen ve bir türlü kapanmayan bir yarık olarak kalan ağzımı hırsla kapattım. İki kırmızı ve etli yarık kanadı kapanırken çıkan ses, en koyu sessizlikten bile daha tizdi. Ağzım kapanmıştı ama soluk alabiliyordum. Sanki yüz derimin yerinde bir file geriliydi. Ensemin kökünde kaynağı bulunan bir ağ demeti saçlarımı yalayarak alnıma ulaşıyor ve oradan da yüzümde akarak kirli havanın ciğerlerime kadar ulaşmasını sağlayan 'girişi' oluşturuyordu.
Kapıyı da kapatıp odadan çıktığımda Müthiş Hekim yerde yatıyordu ve iki kaşının ortasına saplı bulunan bistüri tavana yükselen tek keskin doğrultuydu."

*

Bütün bu dinlediklerimden anladığım kadarıyla kadın, mutlak adalet anlayışım gereğince ağzının "ebediyen" kapanmasını gerektirecek kadar çok günah işlemişti.
Ve kötüsü bu günahları iki dudağının arasında kalan açıklığın buyruklarıyla gerçekleştirmişti.

Bu durumda ne yapmalıydım? Benden hâlâ ağzını dikmemi bekliyordu. Hiçbir kötü hekimin, serseri ve katilin yapamadığı şeyi hâlâ istiyordu. Fakat onlarla böyle benim gibi uzun uzadıya oturup konuşmamış, anlatmamıştı.

Bütün bu düşünceler kafamı yoğun bir şekilde meşgul ederken küçük bir uykuya daldım. Ağır bir yorgunluğun ardından gelen hafif uykuda ne olursa o oldu hemen: Rüya görmeye başladım.

Rüyamda mezartaşlarını yazan bir yazıcıydım. Kayıtçı değil, mezartaşı yazarı. Bu meslek nasıl edinilir, onu düşünüyordum bir yandan, rüyamdaki beynimin düşünen tarafıyla.

Bir mezarlıktaydık ama kalemlerim, keski ve çekicim yoktu. Mezartaşlarını süslemek ve resim yapmak için kullandığım pigment boyalar da, önceki gün kaybolmuş olmalıydı.

Bu mezarlıktaki hiçbir mezartaşını ben yazmamıştım.

Bir ölü gömülmek üzereydi. Yanımda duran adam anlatıyordu: "Aslında bu ölünün ölümünün yedinci günü. Niye bu kadar beklettiler biliyor musunuz? Naaşı bozulmadan morgda altı gün boyunca tutmaya çalışan görevli de bunu soruyordu durmadan. Ölüler bekletilmez. Ölülerin, faniler âleminde işi ne?"

Merhum bir Müslüman'sa *yedisi*'nde gömülüyordu. Her ne olursa olsun bu merhumun ölümünün yedinci gününde gömülmesinin nedeni, karısının

bir gemi seyahatinde bulunuyor olması ve karaya ulaşması için geçen zamanın gecikme olarak merhumun dünyada kalan son saatlerine yansımasıydı. Seyahat hastası olan kadının indiği ilk limandan cenaze törenine gelmesi ise iki günü almıştı. Zira hayattaki tek korkusu uçak yolculuğuydu.

Yedinci gününde gömülen ölüyü, daha doğrusu yedi günlük merhumu bırakıp mezarlıkta gezmeye başladım. Üzerinde hiçbir yazı olmayan, ama soluk renginden en az yirmi yıldır toprağa saplı olduğuna inandığım bir mezartaşı dikkatimi çektim. Yanına yaklaşıp oturdum. Mezartaşının etrafında hiçbir süsleme ve çiçek yoktu. Toprak da hiç kazılmamış gibi duruyordu. Sanki yoldan geçen birisi taşı oraya saplamış, sonra da bir daha ortaya çıkmamak üzere ortadan yok olmuştu.

Elimi cebime attım ister istemez. Boş bir taş görünce dayanamıyordum. Birdenbire küçük bir keski ve çekiç beliriverdi avucumun içinde.

Taşı oymaya, sanatımı ortaya koymaya başladım. Adını bilmediğim ama tırnaksız ve süslü harflerle iki kelime ve bir tarih yazdım mezartaşına:

Leon Ziya. 1953-2001

2.

"Ben yatınca onun da yatmasına gerek kalmıyordu. Birlikte yatıyorduk yine de. Gündüzleri değil ama çoğunlukla geceleri onunla birlikteydim.
Onu öldürürken bunlar aklıma gelmemişti. Yani onu öldürdükten sonra sevebileceğim.
Genç ya da yaşlı her ölüm, arkasında bir hayran topluluğu, hatta esrarengiz aşklar bırakabilir. Kimi ölümler de kimi aşkları sonsuza kadar toprağa gömer.
Kalbin gömülmesiyle aşkların da gömüldüğü gün gibi ortada. İnsan ölmeden önce keşke aşklar kendiliğinden ölebilse.
Ben onun ölüsüne değil, ölümüne âşık olmuştum. Sorun da buydu zaten.
İlk sürülüşte misafiri olduğu dudakları yakmayan, ama yabancı dudakların sahibini anında hayatın karanlık öte-yakasına gönderen bu zehri bulmak için, daha doğrusu imal edebilmek için uzun zaman kütüphanelerde sabahlamam gerekmişti. Kimya ve botanik okumuş, bunun yanında sihir, büyü, nazar ve

efsun konularında tam anlamıyla bir uzman kesilmiştim.
Ve işte orada, yatağımın altında seriliydi artık.
Beni dudaklarımdan öperken bir şiir okuyordu sanki. Bu belki de kendi ölüm marşının sözleriydi. Ya da son sözleriydi:

Herkese bir bakışı var ölümün.
Ölüm gelecek ve senin gözlerinle bakacak.
Bir ayıba son verir gibi olacak.
belirmesini görür gibi
aynada ölü bir yüzün,
dinler gibi dudakları kapalı bir ağzı."

*

Hiçbir şey mezartaşımı okumaktan daha huzur verici olamazdı. Bu huzur Balat'ta çocukken kaybolduğum bir gece, bir sokak tabelasında kendi adımı görmemle başlamıştı. Tabelada şunlar yazıyordu: *Şehit Leon Ziya Sokağı.*
Bu mucizevi karşılaşmanın ardından işaretler peşimi bırakmadı. Çoğunlukla rüyalarımda olmak üzere ilginç tesadüfler bana hayatımı yönlendiren fizikötesi güçlerin de olduğunu söylemeye çalışıyordu sanki.
Bense anlamamakta ısrar ediyordum ve beliren ölüm işaretlerinin ne olduklarından çok, bana ne verdikleriyle ilgileniyordum. İşaretler ne olursa olsun sonuç değişmiyordu: Huzur. Mutluluk

değil, çünkü o, uğruna kayıpları göze aldığımız, kaybederek katlandığımız bir şeydir.
Ölmemek içindir mutluluk. Ölüm korkusunu içimize salan odur; onun olmadığına ve ille de olması gerektiğine dair kuşkular ve endişelerdir.
Rüyadan uyandığımda terler içinde kalmıştım. Ama huzurum da terler içindeydi; kaçmamıştı, fakat hissettiğime tam olarak sıkıntı denilebilirdi. Gerçi iki arada bir derede kalmıştım. Kendimi nasıl hissettiğimi tam olarak anlamıyordum ki ifade edebileyim.
Tam bir kaos içindeydim.
Mucizenin verdiği şaşkınlık ile huzurun dinginliği anlaşabilir mi? Bir azizden, kutlu bir kişiden rahat olmasını, üzülmemesini bekleyebilir miyiz?
Galiba sıkıntılara, kaygılara daha çok yaklaştıkça "aziz" tarafıma da yaklaşıyordum. Sadece bana bahşedilmiş bir özellik değildi bu "aziz taraf". Her insanda bulunan ancak bazı koşullarda ortaya çıkan bir nitelikti.
Mezartaşını hem yazıp hem okuyabilen insana başka ne denebilir?

3.

"Bu günün, birlikte geçireceğimiz son gün olacağına dair bir duygu var içimde. Böyle düşünmekten kendimi alamıyorum.
Ağzım kuruyor. Dudaklarım ağzımın içine doğru çekiliyor. Yanaklarım konuşmaktan kurudular sanki. Sesli hayatımın sonuna geldim galiba. Hiç böyle zor olacağını düşünmemiştim.
Günahlarımın pek az kısmını anlattım size oysa. Ama kalanını neden anlatamadığımı bilmiyorum. Anlatılmayacak şeyler vardır ve olmalıdır. Siz de mi böyle düşünüyorsunuz?
Aklıma şu anda gelen ilk şey bir yemek tarifi. Biberli bir yemek olmalı bu. Dudaklarım. Ağzım kapandıktan sonra sonsuza kadar yansın istiyorum.
Mutfağınıza gidip yüksek harareteki ocağın üzerinde hemen pişirmeliyim bu yemeği.
Son yemeğim."

*

O, yemeği pişirirken, birkaç gece önce rüyamda annem Ester Ziya ile konuşmamızı hatırlıyorum. Ama neden şimdi?

Rüyayı sabah uyandığımda unutmuştum çoktan. Ama bazı rüyalar vardır, kilitleri hemen ertesi sabah açılmaz. "Vadeli rüyalar" diyorum ben onlara.

Bu rüyanın vadesi geldi, çünkü onun da dediği gibi:

Bugün son gün!

Ester Ziya rüyamda, hiç görmediğim ve denemediğim bir metot öğretiyor bana. O gösteriyor ben uyguluyorum. Bir kumaş, ama bildiklerimden değil. Çok hafif, kırışık ama durgun denizin kokusunu taşıyor: Tuz, yosun, uzak bir balık kokusu…

Deniz kabardığı zamanlar kumaş da kabarıyor. Kırışıkları düzeliyor ve havayla doluyor.

Ayın hareketleri bu neredeyse kozmik ve canlı kumaşın ebatlarını da sürekli değiştiriyor. Bu yüzden kumaşı kesmek imkânsız.

Ester, metodunu öğretirken söylenecek son sözlerden bahsediyor sürekli. Bir yandan bu metodu öğrenirken, son sözler bulmalıyım. Diktiğimiz elbiseyle birlikte, yaptığımız işin hakkını verebilmek için sözlere ihtiyacım olacak.

Söyleyeceğim ama asla yazamayacağım sözler. Hiçbir kutsal kitapta böyle bir söz tarifinin adı yok. Hatta bu sözün "ilahi" olmadığı da açık. Öyleyse kim bu, uykumun kapılarındaki yeni tanrı?

Bildiğim tanrı; O, yoksa bir başkası mıydı?

4.

"Susmak istemiyorum hâlâ. Susunca da konuşmanın bir yolunu bulur muyum? Ama biliyorum ki bunu deneyeceğim. İster gözlerimle, ister yüz çizgilerimle.
Pişman değilim, ama gözyaşlarım öyle söylemiyor. Topu topu beş on kişiyi öldürdüm, ağır sözler sarf ettim, az dinledim, çok söyledim…
Bu ölüm gibi bir şey: Artık hiç konuşmamak.
Şimdiye kadar hiç bana söylemediniz, ima bile etmediniz ama beni susturacağınızı biliyorum. Şimdi bundan korkuyorum. Susunca susmuş olmayacağım sadece. Ölmüş gibi olacağım.
Galiba anlıyorum şimdi, konuşmanın ne demek olduğunu:
İnsana verilmiş en….. en….. kötü ihtiras."

*

Kötülük de galiba kişiye göre değişiyor.
Ester, rüyamda bana *öldüren elbiseyi* dikmeyi öğrettikten sonra şunları söylerken galiba kötülüğün yeni bir tarifini de yapıyordu:
"Her kim ki dünyada büyük günahlar işler ve kötülüğün efendisine boyun eğer, bu elbise onu

içine alsın ve sıksın, sarsın. Bütün kötülükleri onunla birlikte girsin. Tek bir hatası var bu elbisenin: Giyen kişinin hava almaması gerek. Yoksa elbise, kötülüklerle birlikte dağılır dünyaya…"

İnsan nefesiyle dağılan bir kumaş bulmuştu Ester. Ya kendi dokumuş ya da o mistik yolculuklarından birinde bir pazarda, çarşıda ya da bir büyücünün evinde bulmuştu bu kumaşı.

Kumaş burnumun dibine duruyormuş aslında. Koltuğun altında gizli bir sandıktaydı... Kumaş bu sandığın içindeydi.

Son günün gecesinde, gün ağarana dek bir tek mum ışığı altında diktim elbiseyi, Ester'in rüyamda öğrettiği modele göre.

Ve ona yalan söyledim:

"Evet, kesinkes eminim artık ve son kararımı verdim: Ağzınızı dikeceğim!..

Fakat bu törensel infazın öncesinde, onun için sabaha kadar hazırladığım elbiseyi giymesini söylediğimde daha da mutlu oldu.

O soyunurken annemin ölümünden bu yana ilk kez bütün ışıkları açtım. Gözlerimin diyeti de sona erdi böylelikle. Kadının gözlerindeki şehvetli parıltılardan da az sonra bedensel diyetimin sona ereceği belli olmuştu.

Onun bacaklarının arasında kalça ve kuyruksokumu kasılmalarım yaklaşık otuz dakika sürdü. Kasıklarımın şişkinliği inmiş, yerinde bir

yanardağ çukuru kalmıştı adeta. Fakat beynim hiçbir şey hissetmemişti.
Sonra onu ve kendimi yıkadım.
Tören sırasında ikimiz de çırılçıplaktık.

Kadının gözleri, elbiseyi giydiğinde neredeyse tam olarak kapanmıştı. Bir tören havası içinde getirip giydirdiğim bu elbisenin gerçek özelliğinden ona bahsetmemiştim. Ama o, zaten susmayı ölüm olarak bellemişti.
O, elbisenin içinde yere yuvarlanırken, dişlerimle dudaklarımı çok sert bir biçimde ısırdım ve ardından bir topluiğne batırdım. Ester söylemişti böyle yapmamı:

"Dudakların hiç acı hissetmez birkaç dakika boyunca. Sonra kendi ağzını dikmen için vakit bile kalır sana."

